

Romániai szakszervezeti mozgalom

§

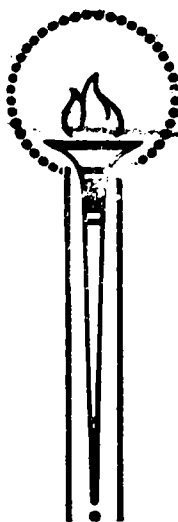
A Romániai Szakszervezetek Országos Szövetsége központi
vezetőségének jelentése 1926 — 1930 évekről és az 1931. jan.
hó 4.—7. tartott szakszervezeti kongresszus jegyzőkönyve

ROMÁNIAI SZAKSZERVEZETEK ORSZ. SZÖVETSÉGE

**A ROMÁNIAI
SZAKSZERVEZETI MOZGALOM**

1926–1930

**A ROMÁNIAI SZAKSZERVEZETEK ORSZ. SZÖVETSÉGE
KÖZPONTI VEZETŐSÉGÉNEK JELENTÉSE**

Bevezetés

Ha az idő távlatából visszapillantást vetünk szakszervezeti mozgalmunk háboru utáni eseményeire, megállapíthatjuk, hogy a munkásmozgalom utja, különösen a közelmúltban sehol sem volt göröngyösebb és izgalmasabb küzdelmekkel teljes, mint éppen a mi országunkban. A kezdet-kezdetén, az irtózatos világháboru nyomában a négy éven át tartó mérhetetlen szenvedések felszabdult jajkiáltásai óriási tömegeket toboroztak a romániai szociálista szervezetek köré is, azonban a leromlott gazdasági helyzetben, a harácsolók féktelen tobzódásában, a hatalom fegyveres erejének terrorjával szemben az osztályöntudat hijjával való felkészületlen tömegakarát megtorpant. Az 1920-as általános sztrájk szerencsétlen következményeit a balsevisták romboló akciói tetézték be, amelyek az 1923. szeptemberi kongresszusig belülről s még jó hosszú ideig, bár mind kevesebb eredménnyel, kívülről próbálták megbontani szervezeteink falait. Közben a reakció egyetlen alkalmat sem szalasztott el, hogy megkísérelje megtörni a szakszervezeti mozgalom hűséges és áldozatkész harcosainak ellenállását. A romániai szakszervezeti mozgalom háboru utáni első hét esztendeje ugyyszólván kizárólag szakszervezeteink létének megóvásáért folyó, óriási erőfeszítéseket követelő harcokban telt el. Eközben az ország gazdasági élete nagy változásokon ment át. A csatolt területek gazdasági adottságai megnyitották az ország számára az ipari fejlődés biztató kilátásait, a termelés a mezőgazdaságban, de különösen az iparban nagy lendületet vett. A bankok, az ipari és kereskedelmi részvénytársaságok soha sem remélt nyereséget harácsoltak össze. (De ebben a gazdasági fellendülésben a munkásosztály helyzete évről-évre rosszabbodott.) Az ország termelésének minden haszna a kormányra került pártok szabad zsákmánya lett. A korrupció mindent elnyelt és a korrumpált országvezetők étvágya folyton növekedett. És amikor a kapitalista államok nemzetközi krízisének körjelenségei Románia gazdasági életén is kiütözik, a dolgozó osztály életnívójának alásülyesztésével, a munkafeltételek lerontásával, a munkanélküliség mesterséges fokozásával és ennek révén a bérek fokozatos letörésével próbálta a tőkés osztály a veszélyeztetett profitot biztosítani.

Ebben a helyzetben érkezett el a romániai szakszervezeti mozgalom az 1926. évi kongresszushoz, amely határozataiban véglegesen szilárd alapokra helyezte szakszervezeti mozgalmunkat. Ez a kongresszus szabta meg először a szakszervezeti mozgalom követendő irányelveit a szervezkedési szabadságért, a drágaság el-

leni és a munkásosztály életnivójának felemeléséért, a 8 órai munkaidőért, a vasárnapi munkaszünetért, a munkásbiztosítás egységesítéséért folytatandó küzdelemhez.

A négy év előtti kongresszus fényes igazságot szolgáltatott azoknak, akik három évvel azelőtt törhetetlen elhatározással az egységrombolókkal szembeszögezték az amszterdami Szakszervezeti Internacionale irányelveit és keresztülvitték az egyenes és nyílt lecsatlakozást. Ez az állásfoglalás, amely a négy év előtti kongresszuson újra leszögezte, hogy a szakszervezeti mozgalom csak az amszterdami Internacionale alapelvén, haladva juthat el a világ nemzetközi szervezett proletáriátusának célkitűzéseihöz, megsokszorozta azt az erőt, amelyet a hátramaradt Romániában a szakszervezeti mozgalomnak néhány évi héroszi küzdelem után képviselni megadatott. A romániai modern szakszervezeti mozgalom története mondhatni, 1923-ban kezdődött.

Az 1926. évi kongresszus óta eltelt idő küzdelmei sem maradtak el eredmény nélkül. A 8 órai munkaidő, a munkaszerződések, a női- és gyermek munkatörvényeink életbeléptetése a szakszervezeti mozgalom harcainak eredményei. A munkásosztály gazdasági harcaiban a mind hevesebbé fajuló tőkés támadásokkal szemben csak ott lehetett megóvni a szerzett jogokat, a béreket és a munkafeltételeket, ahol szakszervezeteink őrt állottak.

A szakszervezeti mozgalom uolsó négy esztendeje alatt az agitáció utat tört oly tömegek között is, amelyek az 1920. évi általános sztrájk óta a munkásmozgalomtól távol állottak. A vasut, a dohány- és gyufagyárak munkásainak, a magántisztviselők tekintélyes tömegének megszervezése erre az időszakra esik. A ruházati-, bőr-, textilipari és a faipari munkások szövetségeinek ujjaszervezése is az elmúlt négy év mozgalmának történetéhez fűződik.

Az országos szakszervezeti tanács munkájának oroszánrészét ez a szervező, ujjaépítő munka foglalta le, melynek során a kezdő szövetségek közvetlen irányításában is állandóan részt kellett venni. Ma már ezek a szövetségek önállóan vezetik ügyeiket.

Amellett, hogy az országos szaktanács idejének nagyrészét oly munka foglalta le, amely munka egy haladottabb, jól szervezett mozgalomban a szakmai szövetségek feladatát képezi, még más körülmények is súlyos akadályokat gördítettek az országos szakszervezeti tanács programjának végrehajtása elé. Így 1927—28-ban a csaknem tíz év óta tartó ostromállapot örve alatt kifejtett hatósági terror akadályozza a szakszervezeti mozgalom kifejlődését. A csendőrtérrel, a hatalomnak a gyülekezési szabadsággal szemben kétszínű játékával, a magát demokratikusnak nevező nemzeti-parasztpárti kormányzás idején is sűrűn találkoztunk, de 1929—30-ban már a mind nyomasztóbbá váló gazdasági krízis állított szinte leküzdhetetlennek látszó korlátokat a szervező és agitációs munka elé. A munkanélküliség mind fenyegetőbb méreteket ölt. A 8 órai munkaidő, a vasárnapi munkaszünet és a női- és gyermekmunka védelmére alkotott törvények végrehajtását a tévedésekben és hamis számításokban kapkodó

kormányzás a krízis fokozására alkalmas eszköznek tekintette. A munkaidő tartamának meghosszabbítására a munkaügyi minisztérium mellett működő bizottság a munkásság képviselőjének minden tiltakozása dacára egész sereg kivételes engedélyt adott, amely kivételek nem egy esetben a törvény rendelkezéseivel ellentétben állottak. Ha ehhez még hozzáadjuk azt a tényt, hogy a vasárnapi munkaszünet védelmét a munkakamarák megszervezéséig a kereskedelmi kamarákra bízta, nem nehéz megérteni, hogy a vasárnapi munkaszünet törvényes védelme miért nem csökkentette a munkanélküliséget, amikor a bíróságok előtt a törvény áthágóival szemben a munkásérdekek védelmét munkáltatótestület kezeire bízta.

Ha szervezeteink taglétszámának növekedésébe nem tudunk nagyobb eredményt felmutatni, az főleg annak a kétszínű munkás-politikának köszönhető, amely az ország törvényeinek semmibebevételével segített a tőkének, hogy a krízis veszedelmeivel a szervezetlen munkástömegeket megfélemlítse és hogy e révén a kizsákmányolást egyoldalúan diktált munkafeltételekkel üzhessék.

A krízis idejében érkezett el hozzánk a racionalizálás folyamata is, ami újabb ezrekkel növelte a munkanélküliek táborát, anélkül azonban, hogy az önhibájukon kívül munkanélkülivé vált tizezrekről az állam részéről gondoskodás történt volna. Nagyarányú munkáselbocsátásoknak voltunk tanui amiatt is, hogy a munkáltatók a munkaszerződések törvényének rendelkezéseit kijátszhatták. Felmondtak és elbocsájtottak csak azért, hogy az alkalmaztatási időt, amely fizetett szabadságidőre kötelez, megszüntessék. Ennek a törvénynek a munkásság előnyeire szolgáló rendelkezéseit a munkáltatók kijátszhatták és megsemmisíthették, anélkül, hogy a törvény védelmére a munkaügyi minisztérium egyetlen lépést is tett volna.

Ebben a helyzetben folyt és folyik a harc ma is a munkanélküliek segélyezésének törvényes biztosításáért. A részleteredmények, amelyek a városoké és időközönkénti segélyezést jelentettek, még csak félmegoldást sem jelentenek.

Mindezen óriási nehézségek dacára, amellet, hogy nagyon sok esetben a szövetségeket is kellett helyettesítse, igyekezett feladatának megfelelni. De ha még sem tudott minden akadályt legyőzni, annak oka mozgalmunk tényleges belső szerkezeti viszonyaiban is keresendő. Bár az 1926. évi szakszervezeti kongresszus kimondotta a szakszervezeti mozgalom központosítását és hogy az országos szakszervezeti tanácsot Bukarestbe kell áthelyezni, ez az áthelyezés mégis csak 1928-ban történt meg. A szövetségek közül, amelyek az 1926. szeptemberi kongresszuson a határozatot kimondották, csak a bányamunkások szövetsége és kikötőmunkások szövetségei helyezték át székhelyüket Bukarestbe, a többi szövetségek még ma is Kolozsváron vannak. Legutóbb még a vas- és fém munkás szövetség vezetősége határozta el, hogy 1931. év májusában Bukarestre költözik. De amíg a központosítás akadályait minden törekvésünkkel elhárítani igyekszünk, sajnálattal

kell megállapítani, hogy a ruházati munkások szövetsége, amelynek újjászervezését minden erkölcsi és anyagi támogatásunkkal tettük lehetővé és amelynek székhelye a megalakítástól kezdve a fővárosban volt, mégis a következő kongresszusán, ellentétben az országos szakszervezeti kongresszus határozatával, Kolozsvárra helyezte át székhelyét.

Ugy véljük, nem is szükséges különösebben hangsúlyozni, hogy ebben a helyzetben sem az országos szakszervezeti tanács, sem az egyes szövetségek nem tudták és a jövőben sem fogják tudni feladataikat teljes mértékben teljesíteni. Tudott dolog, hogy az utóbbi évek során úgy az ipari, mint a kereskedelmi vállalatok az ország fővárosában koncentrálták irányító szerveiket és ebben a helyzetben az országos szaktanács ahelyett, hogy a reá váró hivatást betöltse, főleg arra kell szorítkozzon, hogy a különböző hatóságokkal és vállalatokkal szemben az egyes szövetségek helyettesítője legyen. Nem hisszük, hogy bárki is helyesnek tartaná a dolgok mai állásának további fenntartását. Ha azt akarjuk, hogy munkásmozgalmunk hatalmassá és jól irányított mozgalommá fejlődjön, szükséges, hogy mostani kongresszusunk munkásmozgalmunk központosítását végérvényesen mondja ki, mert enélkül jövő munkánk a munkásosztály számára vajmi kevés eredményt jelentő sziszifuszi munka lesz.

Súlyos gazdasági és pénzkrízisben élünk az eddigi lelkiismeretlen kormányzás miatt, amely a nemzeti javakban 12 éven keresztül elvetemült nembánomsággal garázdálkodott. A politikusok és korteseik egész serege gazdagodott meg a kijárások és az állam megkárosítása révén, amelynek következményeit a városok és falvak dolgozó népei kell viseljék. A munknélküliség soha nem képzelt arányokat öltött és az állam közömbösen néz el a kapitalista termelő rend bűneinek nyomorgó és éhező áldozatai felett.

A mai helyzet és különösen a közeljövő kilátásai kemény küzdelmet követelnek a munkásság kivívott jogainak biztosításáért. A munkáltatók bérletörő támadásaival szemben meg kell védekezzük a béreket, energikus harcokra kell felkészülnünk, hogy jobb és emberibb munkafeltételeket vívhassunk ki. Bizunk benne, hogy az öntudatos, szervezett munkásság, amely a jobb- és baloldali szélsőségek támadásait visszaverte, ezen a kongresszuson is megtalálja a leghelyesebb módokat és eszközöket, amely elvezet erőink központosításához úgy, hogy az elkövetkező esztendők harcai a romániai munkásosztályt is közelebb juttassák a szocializmus igazságainak megvalósításához.

A nemzetközi gazdasági helyzet.

A világgazdaság mai krízise minden képzeletet felülmúló, minden kétséget kizáró biztos jele annak, hogy a kapitalista termelőrend mind gyorsabb tempóban rohan a káosz és az anarchia felé. Az egyik oldalon a technika haladás tökéletesítette termelő-

eszközök óriási méretekben megnövelték az ipari és a mezőgazdasági termelés eredményeit, szénben, nyersolajban, búzában, textiláruban stb. óriási eladatlan feleslegek vannak, a másik oldalon a fogyasztótömegek százmilliói a legnagyobb nyomorban küzdenek. A tultermelés következtében beállott munkahiány már eddig is soha nem képzelt tömegeket ítelt munkátlanságra.

Amíg a világháború utáni első esztendőkből még nagyban folyt a harc oly területekért, amelyeken szén, vas- és nyersolaj található, addig ma már a nemzetközi kapitalista gazdálkodás legfőbb gondját meglevő területei termékeinek elhelyezése képezi.

Hogy mily nagyarányú gazdasági változások álltak elő a világháború után, arra nézve az alábbi számok elég hű képet nyújtanak. A világ egy évi termelését 1913-ban 48 milliárd dollárra becsülték. Ebből Európa 20 milliárd dollár értéket termelt, vagyis a világ termelésének 42%-át Európa állította elő. 1927-ben a világ termelésének értéke 58 milliárd dollárra emelkedett, amiből Európa 22 milliárd dollár értékűt termelt, vagyis Európára a világ termelésének már csak 38%-a esik. Európa csak 1925-ben tudta visszanyerni világháború előtti pozícióját és csak 1927-ben érkezett el oda, hogy a világ termelésének növekedő tempójában 10%-os eredmény növekedést mutathasson fel. Ezzel szemben Észak-, Közép- és Délamerika államai már 1923-ban elérték oda, hogy a világháború előtti termelésük értékét 31%-kal megnöveljék. Ázsia és Ausztrália termelésének értéke is több mint 20%-kal növekedett. A Népszövetség kimutatásai szerint a népesség növekedési arányát a világ termelése 12%-kal haladta túl. A népesség növekedése arányában a világ termelésének emelkedése 1929-ben, az 1925. évi helyzettel szemben néhány főbb terméket tekintve a következő képet mutatja:

		Európa		Amerika		Ázsia		Afrika		Ausztrália	
		1929	Változás 1925-tel szem- ben, % ^o -ban	1929	Változás 1925-tel szem- ben, % ^o -ban	1929	Változás 1925-tel szem- ben, % ^o -ban	1929	Változás 1925-tel szem- ben, % ^o -ban	1929	Változás 1925-tel szem- ben, % ^o -ban
Népesség	millió	522.0	+ 4 ^o / _o	242.1	+ 5 ^o / _o	1021.3	+ 3 ^o / _o	141.9	+ 4 ^o / _o	96.5	+ 5 ^o / _o
Buza	millió tonna	59.7	+ 2 „	49.2	+ 37 „	14.8	- 4 „	3.1	-	4.6	+ 44 „
Vas és nyersacél		98.0	+ 22 „	91.8	+ 7 „	5.2	+ 37 „	-	-	-	-
Szén		65.0	+ 11 „	530.8	- 2 „	83.4	- 6 „	13.4	- 28 „	17.6	+ 4 „
Petroleum	„	18.6	+ 75 „	158.2	+ 20 „	12.3	+ 22 „	0.3	+ 50 „	-	-
Gyapju	1000 tonna	427.2	+ 7 „	409.1	+ 11 „	93.4	+ 4 „	153.8	+ 21 „	524.9	+ 24 „
Műselyem		91.4	+ 88 „	47.6	+ 98 „	7.5	+ 436 „	-	-	-	-

A világháborút követő első esztendőekben úgy tűnt, mintha a gazdasági válság csak Európa államait és azok között főleg a vesztes államokat sújtotta volna, azonban a tultermelés következtében beállott munkanélküliség emelkedése az utolsó négy évben mind mélyebbre sülyedő világválságot jelez. Csak Európa 21 államában 1926. szeptember óta több mint 92%-al emelkedett a munkanélküliek száma. 1926. szeptemberében a nemzetközi munkaügyi hivatal Európában 3,242.109 munkanélkülit mutatott ki, 1930 szept.-ig ez a szám 6,247.521-re emelkedett. Ha figyelembe vesszük, hogy a krízis azóta sem enyhült és a munkanélküliek száma hétről-hétre emelkedik, úgy bizton állíthatjuk, hogy ma már a munkanélküliek száma Európában is sokkal nagyobb. De ha ezekhez a számokhoz hozzáadjuk Oroszország több mint 3 millió munkanélkülijét, valamint Amerika és a többi kontinensek munkanélkülieit, úgy a munkanélküliek száma az egész világon körülbelül 20 milliót számlál.

Azokban az országokban, ahol a kapitalizmus világkrízisében a demokratikus kormányzás törvényhozás útján gondoskodott a munkásosztály érdekeinek védelméről, ott a munkásosztálynak nem egyedül kell viselni a krízis minden következményeit. Egyes fejlettebb országokban, ahol a szervezett proletáriátus politikai erőviszonyainál fogva a törvényalkotásra befolyást gyakorol, ott az adópolitika, szociálpolitika, sőt a termelést szabályozó gazdaságpolitika ma már a tőke kiváltságos helyzetének kiküszöbölése jegyében folyik. Mindez azonban, ezidőszerint, csak egyes országok munkásosztálya számára jelent könnyítést, világviszonylatban a tőkés gazdálkodás még mindig új erőforrások után kutat és a termelés fölötti uralmat a koncentráció révén véli biztosítani. Az egész földkereket átfogó trösztök és kartellek korát éljük. A termelési költségeket a racionalizálás és a termelt áruk uniformizálásával próbálják csökkenteni. De ezekben a kizsákmányoló termelési módokban is kiütköznek a rendszerben leledző ellentmondások, mert ez a termelési rend a dolgozó tömegek fogyasztóképességét, éppen a vele járó profit hajhászása miatt, emelni képtelenek.

De a trösztök és kartellek nyersanyagban gazdag területek és az áruehelyezésre alkalmas piac megszerzéséért folyó versenyében a háborus veszedelmet is állandóvá teszik. Háborus készülődésekre az irtózatos világháború után is óriási összegek mennek veszendőbe. Európa legtöbb államaiban és amerikai Egyesült Államokban az állami költségvetéseknek átlagban csaknem 70%-át fordítják hadseregfenntartásra, háborus adósságok fizetésére és egyéb háborus kiadásokra. Azok a kísérletezések, amelyek a kapitalista termelés káoszában nemzetközi gazdasági konferenciák tárgyalásaival kívánnak rendet teremteni, eddig még minden esetben kudarcot vallottak.

A stockholmi nemzetközi szakszervezeti kongresszus határozatai megsabták az utat a proletáriátus számára, amelyen a tőkés gazdálkodással szemben az osztályharcnak haladni kell. Elsősor-

ban a háboru veszedelmének elhárítása és a munkanélküliségben éhezők megmentése követel állandó és erőteljes küzdelmet. Nem kevésbé óriási jelentősége van a munkaidő megrövidítéséért folyó küzdelemnek, amely a 44 órás munkanap követelésével új állomáshoz jutott. A szakszervezeti mozgalom minden erejével oda kell hasson, hogy biztosítsa magának az ország gazdasági politikájába és a termelés ellenőrzésébe való beleszólás jogát, hogy a tőkekoncentráció és a racionalizálás eredményei a dolgozó osztály javát szolgálják. Szociálpolitikai téren a tőke igájában megbetegedett és munkaképtelenné vált munkások számára a törvényes és emberi gondoskodást kell kiküzdeni.

Ha a munkanélküli munkások nem juthatnak munkaalkalomhoz, — és nem fognak tudni hozzájutni — úgy a termelés racionalizálása lesz az a folyamat, amely a kapitalista termelési rendkímúlását okozza.

Az ország gazdasági helyzete.

Románia mai helyzetének helyes áttekintéséhez szükséges ismerni az ország erőforrásainak mibenlétét, amelynek kettősségéről már jelentésünk bevezetőjében is beszéltünk. Románia mezőgazdasági, de egyben ipari állam is, amelyben az ipar nagyrészének helyzete a mezőgazdaság helyzetétől függ. Ezért a mai helyzetet és annak okait a mezőgazdasági és ipari termelés egymásra való hatásának szempontjából tárjuk fel.

A mezőgazdaság.

Románia területe 1916 előtt 13,790.300 hektár volt, amelyet a csatolt területek 15,706.400 hektárral nagyobbítottak meg. Az ország mai területéből 16,989.000 hektár megművelhető föld, az erdők terjedelme 7,248.000 hektár.

Az agrárreform révén a következő területeket sajátították ki:

A régi királyságban	—	—	2,708.661 hektár
Besszarábiában	—	—	1,491.920 hektár
Erdélyben	—	—	1,580.776 hektár
Bukovinában	—	—	73.494 hektár

A kisajátítás után a földbirtok megoszlás a következőképpen alakult ki:

A régi királyságban 6,455.000 hektár megművelhető területből a nagybirtok 1,122.000 hektár, vagyis 17.3%, a kis- és középbirtokok 5,273.000 (81.8%) hektárt tesznek ki.

A nagybirtokok Erdélyben 8.8%-ra, Bukovinában 27.2%-ra, Besszarábiában 6.7%-ra csökkent le, úgyhogy a nagybirtok országos átlaga 13.3% a kis- és középbirtokoké 85.4%. Az 1.3% különbözet az állami javakat jelenti.

Társadalompolitikai szempontból nézve a kisajátítás jelentős haladás, más szempontokból azonban az ország gazdaságára ki-

számíthatatlan káros következmények foglalatja. Vessünk egy pillantást a mezőgazdaság kisajátítás utáni termeléseredményeire:

	Buza	Rózs	Árpa	Zab	Tengeri	Összesen
1910—15	234.132	10.440	57.325	41.756	277.609	= 640.262
1929	253.671	24.541	1146.516	99.181	411.894	= 935.803

Tehát amíg a megművelhető földek területe 60%-kal növekedett, addig az öt elsőrendű mezőgazdasági termékek termeléseredménye igen jó esztendőben is csak 46%-kal fokozódott.

Hogy a minden számítás nélkül, pusztán demagógiával és politikai érdekhajhászással végrehajtott agrárreform következményeit még áttekinthetőbbé tegyük, kimutatjuk az átlagos hektáronkénti termés hozam változásait:

A hektáronkénti átlagtermés

	Buza	Rózs	Árpa	Zab	Tengeri
1910—15	12.3	9.1	10.6	9.5	13.3
1920—29	9.8	8.4	8.5	8.3	9.6

m é t e r m á z s a.

Nyilvánvaló, hogy a mezőgazdasági termés hozam ilyen nagyarányu csökkenése az ország gazdaságának óriási veszteségeket jelent, amikor tudjuk, hogy az ország külkereskedelmi mérlegének a mezőgazdaság az egyensúlyozója. Ilyen körülmények között a mezőgazdaság prosperitásával szoros összefüggésben álló ipar fejlődése is sokat szenvedett. Az ország érdekeinek szempontjából melyek voltak azok az okok, amelyek a mezőgazdaságot ily helyzetbe sodorták?

A mezőgazdasági termelés nivójának sülyedését, mint ahogy fentebb is mondtuk, a minden számítás nélkül, kapkodva végrehajtott kisajátítások okozták. A termelési eredmények leromlása következtében a kivitel is csökkent, az állam nem szerezhette meg a szükséges devizákat, az állami bevétel szállítási és vám díjakban is aránylag mind kevesebb lett, az államháztartás deficitje minden évben nagyobb összegeket mutatott. Mindezekért a következményekért a felelősség az államot terheli. Az állam bűne, hogy a földhöz jutott parasztságot igavonó állatokkal, vetőmagvakkal és más eszközökkel nem látta el és semmit sem tett annak érdekében, hogy a földművelőkkel a szövetkezés előnyeire és ezzel kapcsolatban a modern mezőgazdasági gépek használatára megtanítsa. Olcsó hitelről sem gondoskodtak, a földművelőket az uszárások és a túltengő bürokráciával vezetett népbankok karjaiba taszították, amely vérszopó bankocskáknál az állam 4 milliárdot veszített.

Amikor a nemzetközi piac a román gabonának kedvezett, a földművesek termékei hasznának fele a közvetítők és az államásfőnökök zsebébe vándorolt, hogy vagyonhoz juthassanak, egy jókora részt pedig a kiviteli vámok révén az állam harácsolt el.

Ha ezek az összegek a földművelő kezeihez juthattak volna, megszabadultak volna hitelezőiktől, ma nem kellene nemzetközi kölcsönök után futkosni, nem kellett volna az uzsorások polipkarjaiban vergődniük és nem lettek volna kénytelenek termékeiket pottom áron elfecsejteni. Ma a földmives a termést már a vetés idején kénytelen eladni.

A román gabona ma a külföldi piacokon versenyképtelen. Miért? A termelőeszközök tökéletesítésével csökken a termelvényben rejlő munka és ezáltal csökken a termék ára is. A romániai földmives még ma is a legprimitívabb módon munkálja a földet, ezért termékei drágák és a traktorokkal művelt földek gabonáinak áraival nem tud versenyezni. A gabona árát ugyanis nem a romániai parasztnak az ő minden inventár nélküli földcséjére fordított munkamennyisége, hanem a nagy földbirtokosok traktorokkal és más mezőgazdasági gépekkel végzett munkáinak költségei szabják meg.

Ha nem volna ma világszerte tultermelés gabonában és a fogyasztóképeség Európában nem csökkent volna, a román földműves még akkor is jó ideig képtelen úgy mennyiség, mint minőség szempontjából oly terméseredményeket elérni, hogy a nemzetközi piacon versenyképes legyen. Amerikában egy mezőgazdasági munkás a gépek segítségével naponta kb. 70 hektár földet képes felszántani, amit nálunk legfeljebb 40 földműves tud elvégezni. Ott egy hektár föld megmunkálása a termés betakarítását is beleszámítva 150–160 lejbe kerül s ugyanakkor nálunk ez a költség 1200 lejre rug, sőt helyenként 1500 lejt is eléri, annak dacára, hogy a romániai mezőgazdasági munkások és földművesek igényei és életnivója sokkal alacsonyabbak, mint az amerikaiaké.

Íme, ezért versenyképtelen a román gabona a nemzetközi piacon és ezért mondjuk mi, hogy iparunk ebben az annyira figyelmen kívül hagyott irányban magának piacot kell keresen. A mezőgazdaság számára gépeket kell gyártani és mint a fejlődöttebb államokban teszik, előnyös fizetési feltételekkel kell eljuttatni a földművelőkhöz. Ily irányu ipari tevékenységgel, ha nem is teljesen megszüntetni, de enyhíteni lehetne az ipar krízisét. Az ipar meg kell keresse a módját, hogy a mezőgazdaság gépekkel való ellátását biztosítani tudja, és a munkásosztálynak is kötelessége ezt a folyamatot sürgetni.

A mezőgazdaság helyzetének megjavítása érdekében a munkásosztály egyik parlamenti képviselője, Mirescu elvtárs a szociáldemokrata párt nevében a következő sürgős megoldási javaslatokat terjesztette elő:

1. Az állam lépjen közbe a földműves adósságok megkönnyítése érdekében.
2. A kisajátításokat vegyék revízió alá olyképpen, hogy vegyék el a földet azoktól, akik nem foglalkoznak mezőgazdasággal és adják a községeknek.
3. Nyujtsanak törvényes alapot a földműves munkaközös-

ségek megalakításához, amelynek a községek is tagjai legyenek.

4. Az állam nyújtson pénzügyi lehetőséget ahhoz, hogy a munkaközösségek gépeket és vetőmagvakat vásárolhassanak.

5. Az állam a mezőgazdasági termékek értékesítésénél nyújtson védelmet a közvetítők spekulációival szemben.

6. A termékek értékesítését meg kell szervezni.

7. A szállítási díjakat szállítsák le.

8. Le kell küzdeni a földművesek nyomorán élősködő spekulációt.

9. Fel kell emelni az osztalékok és a tantiémek adóját.

10. A járadékok, a lakbér- és kamatjövödelmek adóját is fel kell emelni.

11. Ki kell fejleszteni a mezőgazdasági oktatást és a mezőgazdasági kamarákat, amelyeket ki kell venni a politikai kortesek kezéből, hivatása magaslatára kell emelni, hogy a földműveseknek tényleges támogatója lehessen.

Bár még mindig sűrűn találkozunk oly véleménnyel, hogy a szakszervezeteknek politikai kérdésekkel nem kell foglalkozni, mégis szükségesnek tartottuk jelentésünkben a mezőgazdaság problémájára rávilágítani, amely első pillantásra politikai problémának tűnhetik, de amely valójában gazdasági kérdés. Egyébként ma már nem is lehet gazdasági kérdésekkel foglalkozni, hogy a probléma velejáró politikai oldalát ne érintsük, amelynek végső következményeit minden esetben a dolgozó osztálynak kell viselnie.

Nézzük meg a munkáskivándorlás adatait az 1926—27—28. évekről és látni fogjuk, hogy amíg az állam minden évben deficittel zárja költségvetését, a szegénység és a nyomor a munkások tizezreit kényszeríti más országba emberibb életet keresni és akkor a földművelő probléma gazdasági jellegét világosan látni fogjuk.

A kivándorolt munkások száma

	Egyes.-Államokba	Kanadába	Argentínába
1926-ban	1.021	2.543	888
1927-ben	1.557	3.649	1.462
1928-ban	1.801	5.373	2.058

Ezek a számok eléggé bizonyítják, miért hangsúlyozzuk, hogy az agrárprobléma miért nem csupán politikai, hanem mindenekelőtt gazdasági kérdés.

Az ipar.

Az érdekeltek mindig azt bizonygatták, hogy Románia kizárólag agrárállamnak tekinthető. Az alább felsorolandó adatok azt bizonyítják, hogy a tényeket ezek a bizonygatások egyáltalában nem fedik. Más, nem kevésbé érdekelt körök viszont azt állítják, hogy az új területek idecsatolása után ipari orszaggá változott át. Nem nehéz bebizonyítani, hogy ezeknek az állításoknak egyike sem fedi a valóságot. Nem igaz, hogy az új területek idecsatolása

oly nagy mértékben megváltoztatta volna Románia gazdasági viszonyait, hogy egyik éjjelről a másikra agrárállamból ipari állammá változott volna át. Az igazság az, hogy Románia ma egyben mezőgazdasági és ipari állam, amely tényt könnyen megállapíthatjuk, ha az ipar- és a mezőgazdaság évi termelésének értékeit összehasonlítjuk. A mezőgazdaság termékeinek értéke 76 milliárd, az ipari termelés évente 53 milliárd lej értéket állít elő, ami az ország gazdasági strukturájának kettősségét kétségtelenné teszi.

Ami aztán ismét igaz, az, hogy az ipar a világháború után gyors fejlődésnek indult, de nem kizárólag a csatolt területek meglévő iparának hozzáadása, hanem főleg a háború utáni rendkívüli viszonyok gazdasági konjunktúrája révén, amikor a nagyipar és a bankok kihasználva az inflációs idők jelenségeit, óriási jövedelmekre tettek szert, amely jövedelmeket mint tiszta hasznót nem is lehetett a részvényesek között elosztani, hanem ehelyett óriási befektetéseket eszközöltek, ami aztán az ipar nem remélt fejlődésére vezetett. Amíg 1919-ben összesen 32 nagyipari vállalat volt 1.007,077.108 lej alaptőkével, ami után 27%-os osztalékot fizettek, 1928-ban már 1123 ipari vállalatot találunk 29.262,328.301 lej tőkével, ami után már 9%-os osztalékot fizettek, azonban ekkorra már a berendezések, ingatlanok, ingóságok értéke 44.679,426.397 lejre, vagyis a befektetett alaptőkének csaknem a kétszeresére emelkedett. Ez az óriási haszon — mert hiszen az investáció cím alá dugott tételek hasznót jelentenek — magyarázza meg az igazi okait, miért vett az ipari fejlődés oly nagy lendületet. Ha a felsorolt összegekhez az ipari vállalatok mérlegeiben a „különféle alapok“ cím alá helyezett 16,144.686.188 lejt (Argus-almanach, 1930), akkor könnyen kiszámíthatjuk, hogy a romániai nagyipar 300%-os nyereséget szerzett. Az ipar fejlődése ennek a ténynek a következménye.

Megállapításunk helyességének bizonyítására a motorerő (lóerő) és a termelés értékeinek tartományonkénti megoszlásáról és fejlődéséről adunk igen érdekes adatokat:

	A motorerők (HP)		A termelés értéke	
	1922-ben	1927-ben	1922-ben	1927-ben
Régi királyság — — — —	128.254	196.961	18,812,384.000	30,689,514.449
Besszarábia — — — —	7.754	10.338	701,877.000	1,028,834.587
Bukovina — — — —	9.734	21.877	2,137,210.000	3,163,695.897
Bánát — — — —	45.537	68.621	3,898,660.000	7,893,432.253
Erdély — — — —	126.381	165.639	8,834,192.000	16,629,024.208
	327.651	463.436	34,384,192.000	59,044,501.394

Ez a tartományokra osztott táblázat nyilvánvalóan eloszlatja azt a hiedelmet, hogy a régi királyság területén nem lett volna a viszonyokhoz arányitva jelentős ipar.

A következő kimutatás a motorerő és a munkások számának az 1922. és 1927. évek közötti fejlődési arányát mutatja és egyben

kifejezik azt az aránytalanságot is, amely a motorerők és a munkások emelkedési arányszáma között fennáll:

	Motorerő HP	Munkások száma	Motorerő HP	Emelke- dés %	Munk. száma	Emelke- dés %
Vasipar — — — — —	58,587	37,635	78,302	33.6	40,334	7.17
Fa- és papíripar — — — — —	68,794	50,258	103,434	50.35	51,761	2.71
Vegyipar — — — — —	56,526	8,740	62,890	11.25	17,809	103.79
Élelmzési ipar — — — — —	98,584	26,054	125,266	28.07	35,149	34.90
Textilipar — — — — —	13,530	10,409	34,964	15.84	37,062	256.05
Bőripar — — — — —	7,750	6,920	13,237	41.45	10,080	45.66
Kerámiai ipar — — — — —	39,779	14,505	42,849	7.72	16,604	14.47

Tehát a vasiparban a motorerő 1922-től 1927-ig 33'6%-kal emelkedtek, a munkások száma azonban csak 7'17%-kal. A faiparban még nagyobb az aránytalanság a gépek és a munkások számának emelkedése között. A motorerők 50'35%-kal, a munkáslétszám csak 2'71%-kal emelkedtek, ami az ipar mechanizálásának szédületes fejlődését jelenti.

A nagyiparban foglalkoztatott munkások számának fejlődése tartományonként 1915-től 1927-ig a következő volt:

Év	Régi királyság	Erdély	Besszarábia	Bukovina	Bánát	Összesen
1915 .	53.470	—	—	—	—	—
1922 .	63 386	52.221	5.244	7.248	29.328	167.423
1925 .	98.065	80.535	3.932	13.058	27.833	223.423
1927 .	94.256	73.766	2.936	13.666	29.428	214.052

Romániában 1922-ben a nagyiparban foglalkoztatott munkások száma tehát 167.423 volt, amely szám 1927-re 214.052-re emelkedett. Nincs Európában még egy ország, ahol a nagyiparban foglalkoztatott munkások száma ez idő alatt ily nagyarányú emelkedést mutasson.

Most pedig lássuk, miként fejlődött maga a nagyipar, amit az alábbi kimutatásból minden kommentár nélkül megállapíthatunk:

Év	Alaptőke milliárd leiben	Az alaptőke emelkedése ‰-ban	Az évvégi áru- készlet értéke milliárd leiben	Építletekre, gépekre és más berendezésekre fordított összeg milliárd leiben	Az évvégi osztalék milliárd leiben	Osztalék az alaptőke ará- nyában ‰-ban
1925 .	15,632.4		11,592.8	15,735.6	2,326.8	
1926 .	19,106.4	18.18	14,133.1	23,101.1	2,599.3	13.60
1927 .	24,818.6	23.02	15,894.2	31,110.3	3,204.3	12.91
1928 .	27,892.6	11.02	16,808.9	38,544.2	2,649.9	9.50
1929 .	29,962.8	6.83	17,203.7	44,679.4	2,527.8	8.42

Látszatra az a helyzet, hogy — csupán az 1929. évi számadataiból beszélünk, — 29,862.888.801 lej alaptőke után a nagyipari tőke csak 8'42% hasznót eredményezett. Ha azonban 17,203.738.965 lej árukészletet, az invesztációkra fordított 44,679.426.397 lejt összeadjuk a „különböző alap“ cím alá rejtett 16,144.886.488 lejjel, úgy a nagyipar fantasztikus nyereségét közelről szemlélhetjük, amely közel 300%-ra rug.

Ha a legnagyobb és legjelentősebb ipari ágakat külön-külön vizsgáljuk, mint amilyen például a petróleum- és a bányaipar, látjuk, hogy ezeknek a termelési eredményei és profitja még a fenti eredményeket is messze maguk mögött hagyják.

Az alábbi kimutatásból kitűnik, hogy a petróleumvállalatok termelése 1922-ben 1,372.905 tonna volt, ami 1929-ben 4,836.977 tonnára, vagyis 216%-kal emelkedett.

A széntermelés 43%-kal, egyéb bányatermékek 50%-kal, a nemes fémbányászat termékei 35%-kal emelkedtek.

Ami pedig a felsorolt termékek értékének emelkedését illeti, még beszédesebb képet mutatnak. 1922-ben a teljes petróleumtermelés értéke 1,875.861.426 lej volt, 1929-ben a termelés értéke már 7,441.204.190 lejt tett ki, ami 296%-os emelkedést jelent, a kitermelt szénmennyiség értéke 130%-kal, egyéb bányatermékeké 266%-kal, a nemesfémeké 38%-kal emelkedett.

Az erre vonatkozó adatok a következők:

A bánya- és petróleumiparban termelt mennyiség						Emelkedés az 1922. évi ter- melés 100-nak számítva
			1922-ben	1929-ben		
Szén	—	—	2,116,221 tonna	3,046,027 tonna		143
Érc	—	—	300,742 tonna	452,340 tonna		150
Nemesfém	—	—	590,502 kgr.	820,168 kgr.		139
Petroleum	—	—	1,872,905 tonna	4,836,974 tonna		314

A termelt mennyiségek értéke						Emelkedés az 1922. évi ter- melés 100-nak számítva
			1922-ben	1929-ben		
Szén	—	—	1,111,893,259	2,556,045,866		230
Érc	—	—	67,986,504	249,118,092		366
Nemesfém	—	—	171,383,148	276,372,932		138
Petroleum	—	—	1,875,861,426	7,441,204,190		396

A termelt mennyiség és a termelés értékének ily horribilis emelkedése mellett — a vállalatok profitja és a munkabérek közötti viszonyról nem szólva, — a munkások száma alig emelkedett.

A munkások száma						1922-ben	1929-ben
A petróleumiparban						23,150	30,017
A bányaiparban						45,172	48,754

A bányaiipari munkások számában beállott változások tartományok szerint:

	Régi királyság	Erdély	Bánát	Összesen
1922	7,222	30,072	7,873	45,172
1929	12,027	29,654	7,073	48,754

Ugy hisszük, eléggé bizonyítottuk, hogy a romániai ipar a háboru utáni rendkívüli viszonyoknak köszönheti fejlődését, amelyhez hasonló arányu fejlődést ily rövid idő alatt végbemenni Európában sehol sem tapasztalhattunk.

Láthattuk azt is, hogy nincs alapja annak a panaszkodásnak sem, amelyek a gyáriparosok szövetségének legutóbbi közgyűlésén hangzottak el, amikor amiatt panaszkodtak, hogy a gyáripar kétségbeejtően kevés haszonra kénytelen dolgozni. Még kevésbé van joga ennek a milliárdos profitot bezsebelő gyáriparnak a munkaidőt szabályozó 8 órai munkaidő ellen tiltakozni, amikor horribilis nyereségeiket a munkásság könyörtelen kizsákmányolásával, a napi 10—12 óra munkaidő mellett a legrosszabb munkafeltételekkel és a szociális munkásvédelem legelemibb követelményeinek hiánya révén érték el.

A romániai munkásosztály végre fel kell ismerje társadalmi szerepének jelentőségét. Meg kell tanulja végre, hogy hatalmas szervezetek nélkül a munkásság képtelen magának emberibb életnivót biztosítani és szervezettség hiányában továbbra is a tőke kiszolgáltatottja lesz, amely a munkásosztályt és a fogyasztók tömegeit eddig kénye-kedvére zsákmányolta ki. A romániai munkáltatókat is rá kell ébreszteni a valóságra. Meg kell értsék, hogy a munkásság már kinőtt a rabszolgasorból. De komoly szervezetek nélkül, anélkül, hogy jogainak teljes tudatában lenne és az osztályharcra alkalmassá váljon, a munkásosztály nem fogja tudni a munkáltatók kapzsiságát megfékezni és megújuló támadásait visszaverni.

A munkásosztály gazdasági helyzete.

A drágaság és a bérek.

Az ipari tőke helyzetének ismertetésénél láttuk a fantasztikus milliárdos nyereségeket, a munkáltatóknak a rossz üzletmenetel miatti panaszait. A munkások béreit tulmagasnak tartják és mind sürűbben hangoztatják, hogy a „tulhajtott” munkásvédelmi törvényeket az ország „fiatal és gyöngye ipara” tovább már nem bírja el. E helyen nem kívánunk vitába szállni a gyáriparosok szövetségével, hanem hagyjuk, hadd beszéljenek a számok, amelyek a munkáltatók egyoldalú és tendenciózus érveléseire megcáfolhatatlan feleletet adnak.

A munkaügyi minisztérium hivatalos adatait vizsgálva — amelyre rámondhatjuk, hogy még a munkáltatók érveinél is egyoldalubb — megállapítható, hogy 1926. január óta a munkabérek 133%-kal emelkedtek, ami minden különösebb bizonyítás nélkül is tulzottnak tekinthető, ha tudjuk, hogy 1926-ban már a gazdasági krízis kezdte megbénítani a gazdasági élet fejlődését és az 1926 óta lezajlott bérmozgalmak nagyrésztében a munkásság főleg a meglevő bérek megtartásáért küzdött, a munkáltatók viszont a bérek letöréséért állandó és rendszeres akciókat kezdeményeztek.

Mivel a bérek változásaira nézve egyedül a munkaügyi minisztérium kimutatásai állnak rendelkezésünkre, itt közöljük a hivatalos adatokat, hogy a munkaügyi minisztérium statisztikagyűjtésének problémáját más oldalról is megvizsgálhassuk.

A hivatalos bérindex változásai:

Év	Január	Április	Július	Október	Emelkedés %-ban
1926	2,395	2,381	2,546	2,647	10.5
1927	2,671	2,715	2,750	2,718	1.7
1928	2,708	2,764	2,751	2,743	1.2
1929	2,739	2,785	2,781	2,754	0.5

Hogy jutott a munkaügyi minisztérium erre az eredményre? A módszer nagyon egyszerű, de a valósággal teljesen ellentétes. Például a számítás alapjául néhány elszigetelt, mondjuk, 10 bérmozgalom szolgál, amelyben a résztvevő 20 munkásnak szezon idején sikerül valamilyen jelentősebb, mondjuk 30%-os bérjavítást elérni, ehhez aztán hozzávesznek még másik 10 bérmozgalmat vagy 5000 résztvevővel, akik azonban csak 5%-os béremelést érnek el. Sszeadják a két bérjavítási eredményt és kijön 17.5%-os átlagos bérjavítás. A valóságban a fizetések csak 5%-kal emelkedtek, mert a 20 szezonmunkás által elért eredményt nem lehet általánosítani. Az ily módon készült statisztika nem lehet tehát alapja a bérváltozások kimutatásának, különösen akkor, amikor az ország munkásainak 90%-a nem kerülve hivatalos konfliktusba a munkáltatókkal, teljesen kívül maradnak a munkaügyi minisztérium statisztikáján.

Mégis a munkaügyi minisztérium adatait vettük alapul, mert még ezzel is bizonyítható, hogy a bérindex emelkedő hullámvonalai jóval alatta maradnak a drágaság emelkedését mutató indexnek, bár ezek az adatok is igen sok tekintetben korrekturára szorulnak.

A drágasági index 1926—29 években a következő változásokat mutatja:

Év	Március	Június	Szeptember	Dec.	Átlag	Változások az előző évekkel szemben %-ban
É l e l m i s z e r e k						
1926	5,015	5,316	5,093	5,256	5,115	+ 7.9
1927	5,048	5,019	5,157	5,842	5,146	+ 0.5
1928	5,383	5,420	5,627	5,841	5,528	+ 7.4
1929	6,078	6,189	5,732	6,019	5,971	+ 8.0
						<hr/> +23.8
R u h á z a t i c i k k e k						
1926	5,920	6,787	6,939	6,960	6,606	+ 17.1
1927	6,779	6,900	6,919	7,024	6,929	+ 4.8
1928	7,024	7,024	7,024	7,024	7,021	+ 1.3
1929	7,024	7,080	7,124	7,124	7,083	+ 0.8
						<hr/> + 24.0

A bér- és a drágaság összehasonlításából kitűnik, hogy a bérek emelkedése 10%-kal alulmaradtak a drágaság emelkedésének. De ha közelebbről vizsgáljuk meg a kérdést, azt látjuk, hogy a drágasági index nagybani árak alapján készül, ami a kicsinyben vásárló munkás szempontjából újabb drágulást jelent, amit joggal lehet legalább 20—30%-kal többre becsülni. Ezenkívül a drá-

gasági index, amelyet nem a munkáscsaládok szükségletei alapján állítanak össze, egész sereg oly cikket tartalmaz, amelyeknek árai nem emelkedtek arányban az elsőrendű szükségleti cikkekkel s ami az áremelkedések kiszámításánál a megélhetés drágulását nem mutatja ki a való helyzetnek megfelelően. A drágasági index ilyen kialakulásának oka az, hogy az adatgyűjtést a kereskedelmi kamarákra, vagyis az érdekeltekre bízta, amikor tulajdonképpen a drágasági index adatait a piacok kicsinybeni árai alapján a községi tanácsoknak kellene a statisztikai hivatalnak beszolgáltatni.

Az ipari tőke tehát, amely folyton panaszkodik a munkásság követelései miatt, a béréket nemhogy emelte volna, hanem csökkentette. Ami pedig a racionalizálás következtében beálló olcsóságot illeti, amit a munkáltatók oly nagyhangon hirdettek, egyáltalában nem következett be. A technikai haladás és a gépek nagyarányú bevonulása az iparba nemhogy a munkaidő megrövidítését eredményezte volna, hanem ma is 10—12 óra munkaidőt kényszerítenek rá a munkásokra. A munkások fogyasztóképesége nagyarányú csökkenést szenvedett.

Nagy vonásokban ez ma a tükre a romániai munkásosztály gazdasági helyzetének.

Az adópolitika és a munkásság.

Ha a munkásság helyzetét az állammal szemben az adópolitika szempontjából vizsgáljuk, hogy bár két év óta az ország kormányánál egy ugynevezett demokratikus kormány ül, a helyzet sokkal rosszabb, mint az előző kormányok idejében.

Amikor a jelenlegi kormány hatalomra került, első dolga az adók felemelése volt. Az ellenzékben tíz évig kürtölt progresszív adózási rendszer helyett az adófelemeléssel éppen a szegény dolgozó osztályokat sújtották.

Elég ha bizonyításul rámutatunk arra, hogy amíg a jövedelmi adók — amelyben a tőkés- és birtokososztály adói vannak összefoglalva — 1927 óta 23%-kal emelkedtek, ugyanez idő alatt kereseti adóból 62'6%-kal, a globális adóból pedig 120%-kal szedett be többet az állam.

Az alábbi kimutatás az egyes adónemekből befolyó állami jövedelmek emelkedését világítja meg:

Az adó neve	1927	1928	1929	1930	1931	Emelkedés 1927-tel szem- ben %-ban
	millió lej					
Közgazdasági jövedelem . . .	1,300	1,200	1,250	1,450	1,425	9,6
Épület-tulajdon .	650	650	800	900	800	23,—
Ingatlan érték	700	750	900	1,000	1,000	42,85
Kereskedelmi és ipari jövedelem . .	1,200	1,500	1,350	1,700	1,600	33,30
Kereseti adó	1,230	1,600	1,700	1,800	2,000	62,60
Szabad foglalkozásuak	190	250	250	350	300	57,80
Globális	725	800	1,100	1,600	1,600	120,68

És ha már az adók kivetésénél nem tartották szem előtt az adózók szociális teherbíróképességét és a közterhek elosztásának demokratikus elveit, nézzük, vajjon az állami jövedelmek felhasználásánál a haladó szellem érvényesült-e? A nemzeti-parasztpárti kormány itt sem cáfolt rá arra, hogy a nagy dolgozó tömegek érdekei iránt minden érzék hiányával viseltetik. Ime, néhány adat arra nézve, hogy az állami költségvetés összege minisztériumonként miként lett elosztva:

	1926 millió lej	A költségvetés teljes összegé- hez viszonyítva %-ban	1931 millió lej	A költségvetés teljes összegé- hez viszonyítva %-ban	A költségvetési összeg emelke- dése 1926-tól 1931-ig %-ban
Hadügy .	5.024.6	21.3	10.831.4	30.5	115.5
Közütatás	3.299.9	14.—	6.350.9	18.1	92.4
Belügy .	1.465.6	6.3	1.700.0	4.8	15.9
Földmívelésügy	795.5	3.3	938.7	2.9	18.0
Ipar- és keresk.	333.5	1.4	416.2	1.1	24.7
Munka- és egészsz.	1.044.1	4.4	1.257.5	3.5	20.0

Szervezkedési és gyülekezési szabadság.

I.

Ezt a fejezetet a lupényi. bányamunkások vérével írta be a romániai munkásosztály történetébe a „demokratikus nemzeti-paraszt párt” kormánya. Az egész ország tudja, mily körülmények között készítette elő Vajda volt belügyminiszter embere, Rozvány hunyadmegyei prefektus Muntean és Buciuman agentprovokátorok segítségével a lupényi munkásság ellen a mérszárlást. Kezdetben a mi szervezeteinkbe befurakodva bontották meg a munkások közötti egyetértést, azt remélve, hogy a szakszervezetek szétrombolásával a hűséges zsilvölgyi vezetők holttestein keresztül Vajda emberei végrehajtják tervüket, a nemzeti parasztpárti szervezetek megalakítását.

1929. augusztus 6-án hajnalban a tömeggyilkosság bekövetkezett. A rendszer emberei puskatűzzel és szuronyokkal 23 munkást megöltek. Egész sereg munkást egész életükre nyomorékká tettek. A zsilvölgyi bátor mártírok halála gyászba borította az egész ország munkásságát, de az öntudatos bányamunkásság nem hátrált meg. Az erkölcsi ellenállás ettől a naptól kezdve még szilárdabb lett és készen voltak szervezeteiket még újabb életáldozat áram is megvédeni.

Ez a bűnös terv, hogy szervezeteinket megsemmisítsék, csufos kudarcot vallott. A zsilvölgyi munkásság becsülettel megállta helyét továbbra is. A lupényi munkássággal szemben kifejezésre kell juttassuk az egész ország szervezett munkásságának csodálatát és a proletáriátus küzdelmeinek frontján bátor halált halt munkások sirhantjai felett meghajtsuk kegyeletünk zászlóját.

A bűntény elkövetése után ahelyett, hogy a bűnösök elvették volna méltó büntetésüket, még a tárgyalását sem tűzték ki. Arra spekulálnak, hogy időteltével a véres események emléke elvész a feledés homályába. Kongresszusunknak ki kell követelnie a

bűnpör letárgyalását, hogy a bűnösök megkapják megérdemelt büntetésüket.

Eppen így meg kell állapítsuk itt azt is, hogy bár Flueraş János elvtárs, az országos szakszervezeti tanács elnöke a parlament előtt súlyos bizonyítékok garmadjával alátámasztva feltárta a lupényi tömegmészárlás előkészítésének történetét, dacára annak, hogy írásos bizonyítékok alapján mutatott rá a bűnösökre, mégis a kormány ahelyett, hogy a bűnösökkel szemben megtette volna intézkedéseit, a legcinikusabb módon védelmébe vette őket. Ez is egyik bizonyítéka annak, hogy a kormány egyik-másik embere nem volt idegen a lupényi eseményektől.

II.

Ha a munkásosztály ma minden tekintetben oly rendkívül súlyos helyzetben van, annak egyik főoka az, hogy bár Romániában érvényben van egy törvény, amely a munkásosztály szervezkedési jogát szentesíti, mégis a munkásosztályt számtalan esetben minden eszközzel, sőt sokszor a legvadabb brutalitással megakadályozták a szervezkedésben és hogy érdekeit és jogait megvéddesse. Az utolsó detektívtől, vagy csendőrtől a legmagasabb-rangu közigazgatási főtisztviselőig mindenki megkísérelte, hogy a szakszervezetek szervező és más akciói elé akadályokat gördítsenek. De az üldözéssel és törvényteleniségekkel sem elégedtek meg, mindezt ráadásul megalkották a jogi személyiségek elnyeréséről szóló törvényt és ezzel próbálták szervezkedési szabadságukat guzsbakötni.

1926-ban az országos szakszervezeti tanács jogi tanulmányozás után a jogi személyiség elnyeréséről szóló törvénnyel kapcsolatosan részletesen felsorolta az akadályokat, amelyeket a törvény a rengeteg jelentéktelen formalitások erőszakolásával a szervezetek megalakítása elé gördített és kérte, hogy a szakszervezeteket vonják ki a jogi személyiségek elnyeréséről szóló törvény rendelkezései alól és hagyják meg továbbra is a szakszervezeti törvény hatásköre alatt.

Az eredmény az volt, hogy rövid idő múlva a törvényt módosították. Olyképpen, hogy az alakulási okmányokat a községekben a helyi városházám hitelesíthetik, az illetékes minisztériumok véleményezésének szükségét megszüntették és csak a munkaügyi minisztérium véleményezési jogát hagyták meg. A megalakulás hivatalos meghirdetése nem a Monitorul Oficial-ban (hivatalos lap) kell közzétenni, hanem a Buletinul Muncii (a munkaügyi minisztérium hivatalos lapja) díjtalanul közli. Az országos szakszervezetek azonban tovább folytatta a harcot, hogy a szakszervezeteket vonják ki a törvény hatásköre alól, azonban ezt a mai napig sem lehetett elérni.

Azonban a szervezetek szabad működését nemcsak ezek gátolták. Országszerte a hatósági visszaélések egész sorozatát kellett és kell még ma is a szervezeteknek elszenvedniük. Az országos szaktanács száz meg száz esetet adott tudomására a felsőbb ható-

ságoknak és a parlament szószékéről állandóan követelték a szociáldemokrata képviselők a szervezkedési szabadság tiszteletben tartását, de a visszaéléseket máig sem lehetett megfékezni.

A munkások ezreit bocsátották el a munkáltatók, mert szervezkedtek. A szakszervezeti törvény 53. szakaszát minden tiltakozás ellenére semmibe sem veszik. De ami még szomorúbb és felháborítóbb, az, hogy még egyes munkaügyi felügyelők is, mint pl. a főváros munkaügyi vezérfelügyelője, ahelyett, hogy a törvény szigorú alkalmazását követelné, oly kijelentéseket tesznek munkakonfliktusok tárgyalása alkalmával, hogy a szakszervezeti küldöttek csak „megtiúrt egyének” a kollektívszerződésalkötési tárgyalásokon. A munkaügyi miniszteriumban uralkodó erkölcsök szerint a miniszterium közegei ellen elhangzott panaszokat nem szabad figyelembe venni, nehogy a szakszervezetek ezen a téren nagyon nekibátorodjanak. Innen ered sok munkaügyi felügyelőnek az a sok veszélyt rejtegető felfogása, hogy a tőke és munka harcában nem a gyöngék és fegyvertelenek védőjének, hanem a kapitalisták előretolt őrszemeinek tartják magukat. Amíg a munkaügyi miniszteriumból ez a balkáni mentalitás el nem tűnik, igazi érdemben vett szociálpolitikáról Romániában nem beszélhetünk, ha mégannyi nemzetközi egyezményt hoznak is tető alá.

Munkásvédelmi törvények a gyakorlatban.

Thomas Albert mondotta egyszer, hogy minden törvényerőre emelt nemzetközi egyezmény a jövő „részletgyőzelme” a mult sötét energiája felett. Ezek a szép szavak Romániára vonatkoztatva a gyakorlatban semmit sem jelentenek. Elsők vagyunk Európában azon országok között, amelyek a legtöbb nemzetközi munkaügyi egyezményt és ajánlást emeltek törvényerőre. Nem tulozunk akkor sem, ha azt állítjuk, hogy ugyanakkor egyike vagyunk azon kevészámú országoknak, amelyeknek eszükben sem volt és még ma sincs eszükben sem, hogy ezeket a törvényeket alkalmazzák is. A munkásvédelmi törvényhozásról szóló jelentésünkben arra is rámutatunk majd, hogy egyes törvények, mint például a munkaidő tartamát szabályozó törvényt a nemzetközi egyezménnyel szemben a maga valóságából teljesen ki is forgatták.

Minden ilyen megszavazott törvény hosszú ideig kellett várjon, amíg végrehajtási utasítása is elkészül. A munkaidő tartamát szabályozó törvényt emiatt csaknem 2 évig nem lehetett alkalmazni. Ugyanigy történt a munkaszerződések törvényével is, hogy a munkakamarák törvényéről ne is beszéljünk, amelyet a parlament még 1926-ban megszavazott, de amelyet még ma sem léptettek életbe. Ha hosszú évek küzdelmei után végre eljutunk odáig, hogy valamelyik törvényt megszavazzák, újra kell kezdjük a harcot a törvény életbeléptetéséért és alkalmazásáért.

Nincs elegendő helyünk arra, hogy az országos szaktanács és a szövetségek erőfeszítéseit felsoroljuk annak érdekében,

hogy az állam fórumait és közegeit a törvényesség útjára kényszerítsük. De nem is haladhatunk el e nagy horderejű kérdés mellett úgy, hogy legalább a legfontosabb akciónkat ne érintsük.

A 8 órai munkaidőre vonatkozó nemzetközi egyezmény törvényerőre emeléséért a munkásság 1919-től 1927-ig a legélesebb harcot folytatta. Bár a nemzetközi egyezmény szerint a törvényt legkésőbb 1924-ig meg kellett volna szavazni, 1927 után sem jutottunk abba a helyzetbe, hogy a harcot beszüntethessük, sőt, küzdelmünket több erővel kellett folytatni. Számtalan esetben tiltakoztunk a miniszternél és a parlamentben a 8 órai munkaidő törvényének becsületes alkalmazásáért, de mindhiába. A régebbi kormányok balkáni mentalitása a nemzeti-parasztpárti kormányon is teljes mértékben kiütközött. Mirescu elvtárs, az országos szaktanács vezető titkára a 8 órai munkaidő ügyében elmondott parlamenti interpellációjában bélyegezte meg a kormány munkásvédelmi politikáját.

De maga az állam és az állam ellenőrzése alá tartozó vállalatok sem tartják be a törvényt. A vasut, a dohány- és gyufagyárak és más komercializált vállalatok egyfelől a tulorák ezreit halmozzák, másfelől tömegesen bocsátják el munkásaikat.

A magánvállalatok törvénytíprását és a legsúlyosabb visszaéléseit az állam ölbe tett kezekkel nézi. A vasipari üzemekben, textilgyárakban, üveggyárakban, fűrésztelepeken a munkaügyi felügyelők szemeláttára rendszeresen 10—12 óra napi munkaidőt dolgoznak. A törvény által előírt büntetések összegei oly nevetségesen alacsonyak, hogy azoknak semmi hatásuk nincs.

A munkanélküliség.

Az országos szakszervezeti tanács a munkanélküli segélyezés törvényes biztosításáért folyó állandó harc mellett minden rendelkezésre álló eszközzel úgy az ország közvéleménye, mint a kormány előtt bizonyítani igyekezett, hogy a munkanélküliség nem csupán a munkásosztály problémája, mint ahogy nagyon sokan tévesen így gondolják, hanem az emberi társadalom egyik legsúlyosabb problémája.

Az ország minden részén lezajlott sorozatos gyűléseken és a sajtóban ez a mi álláspontunk mind erőteljesebb visszhangot vert, viszont az ország vezetésében egymást váltogató kormányokhoz intézett beadványainkban a külföldi országok idevonatkozó törvényeinek és intézkedéseinek alapos tanulmányozása alapján a munkanélküliség leküzdése és a munkanélküliek rendszeres segélyezése érdekében konkrét javaslatot tettünk. A szakszervezetek az ország minden részéből az országos szakszervezeti tanács által kezdeményezett gyűlések határozati javaslatainak százai érkeztek a minisztertanácshoz, de mindezek mellett a munkanélküliség problémáját a parlamentben is állandóan napirenden tartottuk. A szociáldemokrata parlamenti frakció minden tagja segített e súlyos kérdést a parlamentben állandóan napirenden tartani.

Csak az országos szakszervezeti tanács vezető titkára 11 bejelentést tett a parlamentben a munkanélküliséggel kapcsolatban, ezenkívül 2 interpellációt jegyzett be, amelyek egyikét a kormány hosszú halogató játéka után az ezévi tavaszi ülésszakban fejtette ki. A második interpelláció bejegyzése az őszi parlamenti ülésszak megnyitása után lett bejegyezve, de a kormány a munkanélküli segélyezéssel kapcsolatos dokumentumokat még ma sem bocsátotta rendelkezésre, hogy a mai munkanélküli segélyezési módszerek tarthatatlanságát a kormány saját adataival ismételtén bebizonyíthassuk.

Az interpelláció bejegyzése Mirescu elvtársnak a következő ki nem elégitő választ eredményező bejelentése után következett:

„A munkanélküliség országsszerte mind nagyobb arányokat ölt. A lakosság körében az izgalom emiatt folyton nő és utcai tüntetésekre vezet.

Ezzel a helyzettel szemben a kormány semmilyen komoly intézkedést nem tett, amellyel ezen a szomorú helyzeten könnyíteni lehetne. Az az intézkedés, hogy a munkanélküliek segélyezését a városokra és a közönség könyörületére bizza, bizonyítja, hogy a munkanélküliség ügyét a kormány nem a megérdemelt komolysággal kezeli.

A dolgok ily kétségbeejtő állásával szemben a munkanélküliség problémájának megoldása érdekében a következő sürgős intézkedéseket tartjuk feltétlenül szükségesnek:

a) Az állami költségvetésben irányozzanak elő megfelelő összeget a munkanélküliek tényleges segélyezésére.

b) Tegyenek sürgős intézkedést a belföldi munkásság érdekeinek megvédésére, egyfelől azzal, hogy minden külföldi rendelést szüntessenek be, másfelől pedig tiltsák meg úgy az állami, mint a magánvállalatoknak, hogy külföldi munkásokat alkalmazzanak.

c) A munkahiány miatt tétlen munkaerők foglalkoztatása és az ország gazdasági életének fellendítése érdekében az állam lakóházak, kórházak, vasutvonalak, utak, hidak, stb. építésével indítsa meg a közmunkákat.

d) Az államvasutak, az állami és magánvállalatok üzemeiben a túlórázást és minden újabb elbocsátást tiltsanak be.

e) Kérjük a kormányt, hogy ezekkel az intézkedésekkel egyidejűleg terjesszen a parlament elé törvényjavaslatot a munkanélküliség elleni biztosításról, úgy, ahogy azt minden haladottabb államban tették.

A munkaügyi miniszter a mi konkrét javaslatainkra határozott válasz helyett annyit jelentett ki, hogy az állam nem jöhet a munkanélküliség elleni biztosítás törvényjavaslatával, mert hiányzanak a szükséges statisztikai adatai, amihez hozzátette még, hogy az állam a munkanélküliek segélyezésére más módozatu intézkedéseket kíván tenni.

Minthogy ez a miniszteri válasz a szociáldemokrata parlamenti frakciót nem elégíthette ki, Mirescu elvtárs viszonzásában kijelentette, hogy a munkásság nem tűrheti, hogy emberi önértékét megalázó módszerekkel kezeljék. A munkásság munkát kér és ha a rendszer erre képtelen, emberi eszközökkel köteles segítséget nyújtani. A munkásság nem tehető felelőssé azért a helyzetért, amelybe a társadalmi szükségletek kielégítésére alkalmatlannak bizonyult kapitalista rendszer taszította. Az oly segélyezési

módszereket, amelyeket a polgári társadalom a csavargókkal, a számkivetettekkel szemben szokott alkalmazni, visszatásítjuk. Ezért kérte a kormányt, jelöljön ki egy napot, amelyen interpellációját kifejtheti, amelyben rámutathasson, hogy a munkanélküliség problémáját a kormány mily gyáván kezeli és hogy mily eszközökkel lehet a munkahiányt megelőzni és enyhíteni és rávilágíthasson a munkanélküliek segélyezésére tett külföldi intézkedésekre, amelyek alkalmazása elől a román állam sem térhet ki.

A parlamenti küzdelmekkel egyidőben az országos szakszervezeti tanács 1930. szeptember havában a munkanélküli segélyezésével kapcsolatban memorandumot nyújtott át a kormánynak, amelyben a következő javaslatokat tette: „A munkaügyi miniszterium mellett sürgősen alakítsanak központi és az ország minden jelentősebb városában és községében helyi bizottságokat a munkanélküliek segélyezésére. A központi bizottságok a munkaügyi miniszterium, a munkás és tisztviselőszervezeteinek és munkáltatók szervezeteinek képviselőiből alakuljon, a helyi bizottságokban a megyei és községi tanácsok képviselői is vonassanak be.

A központi bizottság első és legsürgősebb feladata legyen a helyi bizottságok segítségével a munkanélküliek számának megállapítása érdekében statisztikai adatokat gyűjteni.

A bizottságok tanulmányozzák annak a lehetőségeit, miként lehetne elsősorban a régebben munkanélkül levők számára munkaalkalmat teremteni. Továbbá gondoskodjon azoknak segélyezéséről, akik munka alkalmat nem találhatnak.

A központi és a helyi bizottságok az állam, a megyék, a városok és községek, a munkáltatók és a dolgozó munkások hozzájárulásaiból gyűjtsenek alapot a munkanélküliek segélyezésére.

A központi és helyi bizottságok működésének és a segélyezés feltételeire készítsenek szabályzatot.

A központi és helyi bizottságok feladata legyen a munkanélküli segélyezés törvényes biztosítása érdekében készítendő törvényjavaslathoz a szükséges adatokat összegyűjteni.”

Ezen javaslatunkkal szemben a munkaügyi miniszterium az összes megyei prefektusokhoz és polgármesterekhez körrendeletet küldött, amely kivonatossan a következőket tartalmazza:

„Sürgősen összehívandók: 1. a polgármester, 2. a munkaügyi felügyelő, 3. a rendőrfőnök, 4. az iparügyi felügyelő, 5. a kereskedelmi és iparkamara elnöke, 6. a mezőgazdasági kamara elnöke, 7. a közegészségügyi intézmények elnöke, 8. a nagyiparosok szövetségének elnöke, 9. a kisiparosok szövetségének elnöke, 10. a munkásság és jótékonyági egyesületek képviselői. Ezekből egy 3—5 tagu helyi bizottság alakítandó, amelyben a munkásság és a munkáltatók 1—1 képviselője és a munkaügyi felügyelő feltétlenül helyet kell foglaljanak.

Ennek az állandó bizottságnak a feladata a következő:

1. A munkanélküliek munkabábelhelyezése érdekében a helyi hatósági munkaközvetítővel a legszorosabb kapcsolatot tartja fenn, másrészt pedig megkeresi a lehetőségeit, hogy a város, a megye, vagy állam munkálatokat indítson, ahova a munkanélkülieket azonnal, de legalább tavaszra munkabábelhelyezze, hogy a segélyezést minél hamarabb be lehessen szüntetni. Ha a javasolt munkálatok megkezdése akadályokba ütközik,

köznék, a bizottság a munkaügyi miniszternek előterjesztést kell tegyen, aki a szükség szerint mindenütt és minden időben közbelép a munkálatok megkezdése érdekében.

2. A munkába nem helyezhetők segélyezése érdekében a bizottságnak a következőket kell megvalósítani:

a) A városházán irodát kell létesíteni, ahol a munkanélkülieket nyilvántartják és osztályozzák, amit a segélyt kérő munkanélküliek legigazolása, lakásukon való meglátogatása stb. segítségével lehet eszközölni. Ez az iroda a bizottság kiegészítője és annak ellenőrzése alatt működik.

b) Meg kell keresni a leghelyesebb eszközöket a segélyezéshez szükséges alapok megteremtéséhez.

A segélyezési alapot elsősorban a községi és megyei tanácsok hozzájárulása képezi, amikhez hozzájön a nagyipari vállalatok, gazdasági és iparkamarák hozzájárulása, a látványossági előadásokra kirótt taxák stb. jöhetnek elsősorban figyelembe.

Ajánlatosnak tartjuk, hogy meggyőzzék a vállalatokat, hogy minden alkalmazott és munkás után heti 2 lejig terjedő önkéntes hozzájárulást adjanak és a dolgozó munkások ugyanily arányban adakozzanak.

Végeredményben azonban a bizottságnak módjában áll bármilyen más, megfelelő eszközhöz is fordulni.

c) A segélyezést társadalmi úton kell megszervezni.

A követendő módszeres étkezdék létesítése és élelmiszercikkeknek természetbeni kiosztása.

Ebben a tekintetben a bizottságok a helyi viszonyokhoz alkalmazkodjanak.

d) Vizsgálja meg a bizottság a munkanélküliség enyhítésére és megelőzésére alkalmas eszközöket és terjessze javaslatait a munkaügyi miniszter elé.

Küzdelmünk tehát nem multak el minden eredmény nélkül. Ez az eredmény azonban nem olyan, amellyel a munkásosztály meg lehetne elégedve, amikor tudjuk, hogy ezeket az intézkedéseket a kormány félmegoldásokkal operáló politikája diktálta és hogy ezekkel az intézkedésekkel a kormány egyfelől politikai népszerűséget hajhász, másfelől pedig ezáltal kíván szabadulni a munkanélküli segélyezés törvényes biztosításától.

Küzdelmünket még erőteljesebben kell tehát folytatnunk, mindaddig, amíg a munkanélküliség elleni biztosítás törvényét megalkotják. A munkanélküliség következményeivel kapcsolatosan a következő nagyfontosságú problémák és sérelmek merültek fel:

a) A rokkant segélyezés.

Az erdélyi bányatársuladák és a régi királyságbeli munkásbiztosító mellett működő nyugdíjpénztárak sorsáról van szó, amely igen súlyos sebe a munkanélküliségbe taszított munkásságnak és amelyre az országos szakszervezeti tanács a sürgős intézkedések végett idejében felhívta a kormány figyelmét. Ugyanis a helyzet az volt, hogy a tömeges munkáselbocsátás miatt, de még inkább amiatt, hogy a munkanélküli munkás képtelen fizetni járulékait, egész sereg évek óta fizető tag elvesztette nyugdíjjogosultságát. Az országos szakszervezeti tanács, a bányász- és vas-munkásszövetségek együttesen és külön-külön számos ízben közbe-

léptek a szerzett jogok biztosításáért. Mirescu elvtárs 1929. febr. 4-én a parlamentben az erdélyi bányatársuladák ügyét tette szóvá, majd újra a szakszervezeti tanács közbelépésére volt szükség, amikor a verespataki (Rosia Montană) állami vasüzemek vezérigazgatóságát arról értesítette, hogyha a munkás és munkáltató a munkanélküliség idején nem fizeti a járulékot, a munkás minden jogát elveszti. Majd 1930. május 23-án és november 27-én a regáti nyugdíjpénztár ügyével kapcsolatban a kérdést a szociáldemokrata képviselők újra a parlament elé vitték. Csak így sikerült a kérdést legalább részben megoldáshoz juttatni, úgy, hogy az erdélyi bányatársuladáknál biztosított munkások egy bizonyos időn belül kötelesek a pénztár tudomására hozni, hogy munkanélkülivé váltak és ha újra munkába lépve egy bizonyos idő alatt a hátralékos illetéket befizetik, régi jogaikat megőrizhetik.

A régi királyságra vonatkozó rész most van tanulmányozás alatt, azzal a céllal, hogy az 1912. évi munkásbiztosítási törvény 175—176. szakaszait módosítsák, amely előírja, hogy az a munkás, aki egy év alatt 16 heti járuléknál kevesebbet fizetett be, az öregségi nyugdíjra való minden jogát elveszti.

b) *Orvosi segélynyújtás.*

A három munkásbiztosítási törvény bizonyos rendelkezései is súlyos bajokat jelentettek a munkanélkülivé vált munkások tömegére. Akik abba a helyzetbe kerültek, hogy a biztosítási járulékot tovább nem fizethették, egy bizonyos idő múlva az orvosi és gyógyszersegélyt sem vehették igénybe.

A szakszervezeti tanácsnak a munkanélküliség bajainak enyhítése érdekében a munkaügyi miniszterhez benyújtott memorandum és a parlamenti interpellációk következményeképpen a munkaügyi miniszter elrendelte, hogy az erdélyi munkás és tisztviselő biztosított tagok munkanélküliségük első hat hetében betegsegélyezésre jogosultak. Később ezt a rendelkezést a régi királyságra is kiterjesztették.

Ezzel azonban a kérdés végérvényes megoldást mégsem nyert, mert mindaddig, amíg nincs törvényes munkanélküli segélyezés, a munkanélküli munkás és családtagjai hat hét után még nyomorúságosabb helyzetbe kerülnek és éppen akkor veszítik el betegsegélyezési jogukat, amikor arra legnagyobb szükség lenne.

A kényszerítő körülmények azt követelik, hogy a munkanélkülivé vált biztosított munkás jogai a munkanélküliség teljes idejére érvényesíthetők legyenek.

A kongresszus feladata megállapítani azokat a módokat, amelyekkel ezt az eredményt kiküszöbölhessük.

c) *A belföldi munkások védelme.*

A munkanélküliséggel kapcsolatban és az államoknak a belföldi munkások védelmére fogantatott intézkedéseivel kapcsolatban az országos szakszervezeti tanács szükségesnek látta lépéseket tenni a belföldi munkások érdekeinek megvédésére is. Tu-

dott dolog, hogy a munkáltatók a belföldi munkások harci készségének ellensúlyozására előszeretettel toboroznak idegen munkásokat. Az idegen munkást sokkal könnyebb kényszeríteni arra, hogy rosszabb munkafeltételek mellett dolgozzon, sőt bérharcok esetén az idegen munkásokat a belföldiekkel szemben eszköznek használhatják fel, részben azzal, hogy előnyökhöz juttatják, vagy pedig egyszerűen azt használják ki, hogy idegennel van dolguk és ha netalán a belföldi munkásokkal szolidaritást vállalnának, könnyebben rendörkézre adhatják. Kiáltó bizonyítéka volt ennek a buhusi sztrájk eseményei. Az idegen munkások részben a gyárigazgatóság fenyegetéseinek hatása alatt, részben pedig mert egyszerűen nem akartak közösséget vállalni a sztrájkoló munkásokkal, a harc ideje alatt valamennyien dolgoztak, mindaddig, amíg maga a gyár igazgatósága ki nem zárta őket.

A bevándorolt idegen munkások nagyrésze szervezetlen, azok pedig, akik odahaza valamikor szervezett munkások voltak, ha Romániába jöttek, a szakszervezeti mozgalommal minden kapcsolatot megszakítanak, mert egyéni szerződéseket kötnek és bizonyos előjogokat biztosítanak maguknak, de még inkább amiatt, hogy a munkáltatók, ha szervezkedni mernek, rendőrséggel fenyegetik őket. Rendes gazdasági viszonyok között ezek a tények nem jelentenek nagy veszedelmet, de amikor a krízisben naponta a munkások százait dobják utcára és amikor a munkáltatók a munkanélküliek több tízezer főre rugó tartalékserege dacára még mindig idegen munkások toborzásával kísérleteznek, az országos szakszervezeti tanács nem maradhatott közömbös az idegen munkások problémájával szemben. A szakmai szövetségek mind sürűbb megkeresésére az országos szakszervezeti tanács úgy a kormánynál, mint a munkásság képviselője révén a bevándorlási bizottságnál energikusan követelte, hogy a munkáltatók idegen munkások beutaztatására vonatkozó kéréseit utasítsa vissza, kivéve azokat az eseteket, amikor a kért szakértő munkás az országban már nem található. Épp így kérte a munkaügyi minisztert, adjon ki rendeletet a helyi idegeneket felülvizsgáló bizottságoknak, hogy csak azoknak hosszabbítsa meg a tartózkodási engedélyét, akik bizonyítottan speciálisták. Mindezek dacára valamennyi idegen munkás, akiknek távozására bizonyos határidőt állapítottak meg, a munkaügyi minisztérium utólagos jóváhagyásával még ma is az országban vannak és ugyanekkor a belföldi munkanélküli munkások még utlevélhez sem juthatnak, hogy más országba mehessenek munkát keresni. Körülbelül 70.000 idegen munkás van az országban akkor, amikor a munkanélküli belföldi munkások tízezrei minden állami gondoskodás nélkül éhhalállal küzdenek. Ime, ez a kormány munkáspolitikája.

d) *A francia kivándorlási egyezmény.*

A nemzeti-parasztpárt kormányralépése után, amint fentebb is láthattuk, kértük a kormány intézkedését a munkanélküliség enyhítésére, akkor azt a feladatot kaptuk, hogy Romániában a

munkanélküliség problémája nem olyan súlyos természetű, hogy a segélyezés törvényes biztosításáról kellene gondoskodni, de megkeresik a lehetőségét annak, hogy 60—70 ezer munkás kivándorolhasson Franciaországba, akik ott a két állam által megkötendő egyezmény alapján munkaalkalmat találnak. Mi ezt az egyezményt nem ellengettük, de kijelentettük, hogy ezáltal még nem lehet az ország minden munkanélkülijét munkához juttatni, úgyhogy a munkanélküliség elleni törvényes biztosítást nem lehet a francia egyezményhez kötni. Az idő minket igazolt. Egy éve már, hogy a francia egyezmény életbelépett és ez idő alatt Franciaországban alig 1000 munkás talált munkaalkalmat és ezek is csupán bányászok és vasmunkások. A francia egyezmény megkötéséhez az országos szakszervezeti tanács többek között a következő javaslatokat terjesztette elő:

1. Az egyezmény írja elő, hogy ha a munkást munkahiány miatt elbocsátják, a munkáltató köteles legyen kártérítés címén az egyezmény hátralevő időtartamára a teljes bért és a visszautazási költséget megfizetni.

2. Franciaország és Románia közötti egyezmény 5. cikke alapján a kölcsönösen szükséges munkások számának és foglalkozásának megállapítására alakítandó bizottságban úgy a francia, mint a román szakszervezeti tanács egy-egy képviselője résztvehessen.

3. Az egyezmény írja elő, hogy a szerződő államok munkásainak az aggkori és rokkantbiztosítás révén szerzett jogai a bevándorlás helyén is érvényben maradnak és ha anyaországukba visszatérnek, jogfolytonosságuk semmit se szenvedjen.

Ezeket a javaslatainkat az egyezménybe befoglalták. Az utóbbi időben úgy tapasztaljuk, hogy a francia kormány az egyezményt nem hosszabbítja meg, mert a munkanélküliség Franciaországban is terjed. Számíthatunk tehát arra, hogy a munkanélküliek száma nemsokára a Franciaországból visszatérő munkásokkal is növekedni fog.

Láthatjuk tehát, hogy a munkanélküliség problémáját így, az idők szeszélyeinek kitett intézkedésekkel sem lehet enyhíteni.

e) *Az állam külföldi rendelései.*

A kormányok részéről a munkanélküliség problémája körül elkövetett hibák között a külföldi rendelések ügye a legsúlyosabb. Amíg az ország nehéz vasipari vállalatai munkásaik számát csaknem felére csökkentették, az állam milliárdos rendeléseket juttat a külföldnek. Németországban 350 lokomotívot rendeltek, amelyből 100 már meg is érkezett. A szomszédos államoktól több tizezer vagon bérletet, ami százmilliókba került. Lengyel- és Németországban a vasuti hidak ujjaépítéséhez kb. 10.000 tonna súlyú vasszerkezetet rendeltek. A komercializált állami vállalatok, a városok és a megyék külföldi rendelései több milliárdra rugnak. Ha ezeket a munkákat az országban végeztették volna el, a mun-

kanélkülség nem lenne oly nagyarányú és az államháztartás mérlege sem zárult volna deficittel.

Azt állították, hogy a belföldi ipar drágábban dolgozik, mint a külföldi, de közelebről vizsgálva a dolgot, megállapítást nyert, hogy ez az állítás nem felel meg a valóságnak, mert a belföldi ajánlatok a külföldiekével egyenlő árakat kértek. Az igazság az, hogy a kormány — lévén az ország ipari vállalatainak nagyrésze a liberálisok kezén — politikai ellenfelein akart ütni, másrésről pedig arra számítottak, hogy Németország és Lengyelország ezen a réven megkönnyíti mezőgazdasági termékeink bevitelét. Azonban a liberálisok helyet szorítottak a nemzeti-parasztpártnak is, gatóságokban helyet szorítottak a nemzeti-parasztpártiaknak is, másrésről a mezőgazdaság sem jutott hozzá a remélt előnyökhöz. Németország a román gabonával szemben egyenesen ellenséges álláspontra helyezkedett.

Igy kellett és kell ma is a munkásosztálynak megszenvedni, hogy a politikai pártok kétes tudású közgazdászai az országot saját kísérleti laboratóriumuknak tekintették.

Nemzetközi mozgalom.

Az 1926. évi szakszervezeti kongresszus óta jelentősebb nemzetközi mozgalmi események voltak: 1927-ben a Szakszervezeti Internacionale párisi kongresszusa, ahol a szakszervezeti mozgalmakat *Bartalás Sándor* és *Terhes Gyula* elvtársak képviselték.

Ezután az 1930-ban, Stockholmban tartott nemzetközi szakszervezeti kongresszus következett, amelyen a romániai szakszervezeti mozgalom képviselőitében *Flueras Ioan* és *Mirescu Ioan* elvtársak vettek részt.

A stockholmi kongresszus legjelentősebb határozatai a következők voltak:

1. Harc a háborús veszedelem ellen.
2. Harc a 44 órás munkahétért.
3. Harc a szakszervezetek befolyásáért az államok gazdasági és szociálpolitikai tevékenységére.
4. Az Internacionálé székhelyének Amszterdamból Berlinbe való áthelyezése.
5. A következő nemzetközi kongresszus Madridban lesz.

A stockholmi kongresszus határozatainak alaposabb megismérése és szakszervezeti mozgalmunk helyes irányítása érdekében javaslatot terjesztünk kongresszusunk elé, hogy az új országos szakszervezeti tanácsot a nemzetközi kongresszus határozatait ismertető füzetek kiadására hatalmazza fel.

Szociálpolitika.

a) A nemzetközi egyezmények.

Ha már az ország szociálpolitikája a munkanélküliekről való gondoskodás tekintetében csaknem egyenlő a semmivel, vajjon

más irányban helytállóbb az ország szociálpolitikája? Ki kell mondjuk határozottan: nem! Románia egy bizonyos számú nemzetközi egyezményt ratifikált, sőt egynehányat törvénnyé is emelt, ez azonban távolról sem jelenti azt, hogy ugyanakkor haladó szellemű és becsületes szociálpolitikát honosítottak meg. Már többször elmondottuk, hogy a mi törvényeinket nem azzal a céllal alkották, hogy általuk az ország népét a fejlődés útján elősegítsék, hanem a főcél mindig az volt, hogy a külföld elől a törvények segítségével a valóságot eltakarják. Nem egyszer maguk a törvények alkotói voltak az elsők, akik törvényeiket lábbal taposták.

De nézzük, hogyan is állunk a nemzetközi egyezményekkel. Elég, ha idézzük Mirescu elvtársnak az országos szakszervezeti tanács határozata alapján 1930. májusában elmondott parlamenti interpellációját, s mindjárt tisztán látjuk a helyzetet. Ebből az interpellációból kitűnik, hogy még az 1925-ben Genfben megkötött egyezményeket sem ratifikálták, holott azoknak parlamenti szavazás alá bocsátása 18 hónapon belül kötelező. Mirescu elvtárs rámutatott arra, hogy a békeszerződés 406. cikke kimondja még, hogy „minden ratifikált egyezményt a Népszövetség titkársága beiktat, de az egyezmények csak azokra az államokra kötelezők, amelyek a ratifikálást kimondották. Az olomfehér használatára vonatkozó egyezményt az 1921. évi Nemzetközi Munkaügyi Hivatal III. genfi ülészaka fogadta el, a mi parlamentünk ratifikálta, a Népszövetség titkársága beiktatta, de a ratifikált egyezményből törvény máig sem lett, holott az idézett 406. cikk szerint ez nemzetközi kötelezettség.

Epp így fel kell hívjuk a kormány figyelmét arra, hogy bár a liberális kormány a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal 1925. évi VII. ülészakán elfogadott egyezményekből négyet idejében a parlament elé terjesztett, ezek az egyezmények még ma sincsenek ratifikálva. Ez a négy egyezmény a következő:

1. Egyezmény a balesetet szenvedők kártalanítására.
2. Egyezmény az ipari betegségek megelőzésére.
3. Egyezmény a balesetet szenvedő idegen és belföldi munkások kártalanítását illető egyenlő elbánásra.
4. Egyezmény a sütődék éjjeli munkájának megszüntetésére.

Néhány nappal az interpelláció után a kormány, amely az olomfehérnek az iparban való használatára vonatkozó egyezmény révén már megsértette a békeszerződés rendelkezéseit, hogy leplezze a dolgot, az olomfehérre vonatkozó egyezményt miniszteri rendelettel a hivatalos laphon közzététette és a ratifikálásról újból értesítette a Népszövetséget. A kormány eljárása minden törvényes alapot nélkülöz, mert nemzetközi egyezményt miniszteri rendelettel nem lehet életbeléptetni. A munkáltatók a rendeletet tudomásul sem vették.

Kongresszusunknak tiltakoznia kell a békeszerződés szellemével homlokegyenest ellenkező kormányrendelet ellen, viszont a

nemzetközi munkaügyi konferencián kiküldötteink kritika tárgyává kell tegyék a román kormány eljárását.

A parlamenti interpellációból még kiviláglik az is, hogy az 1925—26—27. és 28. években elfogadott nemzetközi egyezmények egyikét sem terjesztették a parlament elé az előírt 18 havi terminus alatt, ami a nemzetközi egyezmények újabb semmibebevését jelenti. A kongresszusnak követelnie kell tehát, hogy a kormány térjen a törvényesség útjára, ellenkező esetben jogi szempontból vizsgálat tárgyává kell tenni, mily lépéseket tehetünk jogi úton, hogy a békeszerződés kijátszását az illetékes nemzetközi fórumok előtt bírálathoz tárgyává tétessük.

A nemzetközi egyezményekkel kapcsolatban említjük meg, hogy az 1926. évi szakszervezeti kongresszuson mozgalmunk számára megadott irányelvektől vezettetve, az országos szakszervezeti tanács köteletségének tartotta a szociálpolitikai törvényalkotásban rendszeresen közreműködni. Ennek érdekében minden évben, kivéve az utolsó averescánus kormányzás egy esztendejét, kiküldötteink a nemzetközi munkaügyi konferencia tárgyalásain résztvettek, hogy tanulva és ügyszeretettel felszerelve, a munkásosztálynak szociálpolitikai téren folyó küzdelmeinek javára szolgálhassanak.

Epp így a nemzetközi munkaügyi hivatalnak a kormány közvetítésével hozzánk küldött következő kérdőveire adtunk alapos tanulmányozás után részletes feleleteket: az ipari balesetek megelőzése, a hajók berakása, a hajószemélyzet munkaidejének szabályozása, betegbiztosítás az iparban, kereskedelemben és a tengerészetnél, a bérminimum megállapításának módja, az otthoni munka az iparban, a magántisztviselők munkaidejének szabályozása, bányászok munkaideje stb.

Ebben a munkánkban a szakszervezeti Internacionálé állandóan segítségünkre volt, értékes felvilágosításokkal és utbaigazításaival minden esetben elősegítette küzdelmeinket.

b) *Munkakamarák*

megalakítása még ma is késik és ennek a késedelemnek káros befolyását az egész munkásvédelmi törvényhozás érzi. A munkakamarák törvényét még 1927-ben megszavazták, az országos szakszervezeti tanács számos ízben kérte hivatalos úton a törvény végrehajtását, szakszervezeteink országszerte többszáz gyűlésen követelték a munkakamarák megszervezését, azonban követelésünket máig sem teljesítették. Az országos szakszervezeti tanács ez év folyamán elhatározta, hogy a munkakamarák ügyét a parlament elé viszi, ahol ez ügyben a következő bejelentés hangzott el:

Az alkotmány 70. cikke előírja, hogy a kereskedelmi és iparkamarák, a mezőgazdasági és munkakamarák tagjai külön-külön saját területükben a kamarákat alkotó kategóriákból minden választókerületnek egy-egy szenátort választanak.

A munkakamarák és a legfelsőbb munkaügyi tanács 1926. évi törvénye 4 ilyen választókerületet alkotott, vagyis a munkakamaráknak

4 szenátor választására van joguk. A többi kamarák ez alkotmányban biztosított jogukat már gyakorolták is, a munkásság azonban 1927. óta még mindig nem választhatta meg a maga négy szenátorát, mert a törvény végrehajtási utasítása máig sem készült el.

De eltekintve attól, hogy a munkásságot ilyenformán megfosztották alkotmányos jogainak gyakorlásától, az ipar és kereskedelem bér-munkásai már 7 éve kell türiék, hogy más foglalkozásokkal szemben alsóbbrendűnek bélyegezzék. A mezőgazdaság, az ipar és kereskedelem munkáltatóinak érdekszervezeteik mellett rendelkezésükre állanak a maguk szakkamarájaik is, a munkásságot pedig alaptalan kifogásokkal és csüres-csavarással törvényadta jogaik gyakorlásától is elütik.

A munkakamarák törvénye előírja a legfelsőbb munkaügyi tanács létesítését, amelyet még maig sem alakítottak meg, de amelyre az ország szociális és gazdasági életének feltétlen szüksége van és ennek megalakítása nem is kerül oly sok pénzbe, hogy emiatt ne lehetne megalakítani.

A kormány a bejelentésre nem válaszolt és így a munkakamarák kérdése interpelláció formájában újra a parlament elé kerül.

Meg kell említenünk, hogy a munkakamarák megalakításáért folyó harcunkat a munkanélküliség növekedése, az elbocsátások stb. az utóbbi időben háttérbe szorították. Küzdelmünket ezen a téren újból teljes erővel kell felvegyük, ha azt akarjuk, hogy a munkakamarák megalakítása ne huzódjon mind távolabbi jövőbe.

c) *A bányatörvény.*

Az 1924. évi bányatörvény 42. szakasza előírja, hogy a bányá- és petroleumvállalatok bruttó nyereségének 15%-át a munkások és tisztviselők javát szolgáló szociális és kulturális intézmények létesítésére kell fordítani és ezen összegek teljesen külön alapként kezelendők.

Az 1929. évi bányatörvény 90. szakasza ezt a rendelkezést oda módosította, hogy csak 5%-ot kell a külön alapba befizetni. Ez az újabb bányatörvény a fenti szakasz 2. bekezdésében előírja, hogy az alap kezelésére külön pénztárt kell létesíteni, amelynek vezetését egy, a munkások és munkáltatók képviselőiből alakítandó bizottságra bizzák. Az országos szakszervezeti tanács sürgetésére a bizottságot megalakították, amelyben a munkásság és a tisztviselők érdekeit a bányász-, vas- és fémmunkás és a faipari munkások szövetségének kiküldöttjei képviselik.

A bizottság eddig csak két ülést tartott. Nehéz küzdelemre van kilátás ebben a bizottságban, mert az 1924. évi törvény előírta 15%-ból létesített ily intézményeket a vállalatok tulajdonából a külön pénztár tulajdonába kell átvinni.

d) *A munkaszerződések törvénye.*

Ez a törvény a romániai munkásvédelmi törvényalkotás legutóbbi eredménye, amelynek egyes részei előnyösek ugyan, de a munkakamarák és a munkaügyi szakbiróságok hiánya miatt a gyakorlatban egész sereg hátrányt okozott. A törvénynek sok

jogi magyarázatot igénylő rendelkezése van, amelyeket véglegesen csak a joggyakorlat fog tisztázni, ami arra kényszeríti a munkásokat, hogy a perek egész sorozatát indítsák meg és vigyék, ha kell, a Semmitőszékhez is.

A kongresszusnak kell majd megtalálnia a módját, hogy a munkásvédelmi törvények magyarázatra szoruló rendelkezéseinek tisztázására az előadódó törvénysértések miatt az országos szakszervezeti tanács a pereket megindíthassa és így joggyakorlatot teremtsen.

A munkaszerződések törvényének rendelkezései a bankok, ipari és kereskedelmi vállalatok alkalmazottaira nézve a felmondások és elbocsátások szempontjaiból visszafejlődést jelentenek.

e) A tisztviselők munkaideje és munkaszünete.

Már mondtuk egy helyen, hogy a szociálpolitikai törvények részben kifelé, részben befelé harsonázó politikai demagógia zajában születtek. Ezt legjobban a vasárnapi munkaszünet rendezéséről szóló törvény bizonyítja, amely külső megjelenésében demokratikusnak látszik, de néhány rendelkezése a törvény minden jó oldalát eltorzítja. A törvény előírja, hogy a gyakorlati alkalmazás ellenőrzése a munkakamarák megalakításáig a kereskedelmi és iparkamarák feladata, vagyis a törvény megsértéséért a kereskedelmi és iparkamarának kellene a vétkeseket bíróság kezére adni. Ennél jellemzőbb áldemokratikus rendelkezést sehol sem találhatni. De előírja még a törvény azt is, hogy a törvény áthágóira kirótt pénzbüntetések a munkakamarák megalakításának alapjára fordítandók. Ime, egy második ok, amiért a kereskedelmi és iparkamarák nem sietnek a törvény ellen vétőket az igazságszolgáltatás elé állítani, mert abban senki sem kételkedik, hogy a munkáltatók nem csinálnak szivügyet a munkakamarák megalakításából.

A szakszervezetek óriási nehézségekbe ütköző ellenőrző munkája révén megindított büntetőeljárások eredményeképpen mégis összegyűlt néhány millió, azonban a munkaügyi minisztérium a munkakamarák felállítását szolgáló alapot más célokra használja fel.

Azonban, hogy a törvény alkalmazását még ma sem lehetett keresztülvinni, különösen a kereskedelemben, annak főokozói elsősorban a magánalkalmazottak, akik még ma sem ismerték fel, hogy érdekeiket csak a modern szakszervezeti mozgalomban védhetik meg és még mindig a „Generala” és „Unirea” nevű egyesületeket támogatják, amelyeknek vezetői a mindenkori hatalmon levő politikai pártoknak a hűséges kiszolgálói. Egyedül a magántisztviselők federációjában tömörült ipari, biztosítási és banktisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak ismerték fel, hogy csak az országos szakszervezeti tanácshoz csatlakozott szakszervezeti szövetségek védik a dolgozó osztály érdekeit.

A magántisztviselők federációja lecsatlakozása óta az orszá-

gos szakszervezeti tanácsccsal karöltve méltó küzdelmet vív a munkaidő és a munkaszünet rendezéséért. Alapos tanulmányozás után a tisztviselőfederáció a szaktanáccsal együtt memorandumban hívta fel a munkaszüneti problémákra a kormány figyelmét. E helyen csak két kérdésre, az irodák és bankok nyári munkaideje rendezésének ügyére térünk ki. Ebben a két kérdésben a munkaügyi miniszter kikérte az országos szakszervezeti tanács véleményét, amelyre a tisztviselők federációjával egyetértésben, a következő véleményt terjesztette be a miniszternek:

„Az 1930. június 20-án kelt 23.084 számú, a bankokban végzendő túlmunkára vonatkozó átiratra van szerencsénk közölni a következőket:

1. Az országos szakszervezeti tanács elvben ellenzi a túlmunkát, mert az közvetett módon a munkanélküliek számának növelésére vezet. A tulorák csak akkor indokoltak, amikor az üzleti tevékenység érezhetően megszorodik és így több munkaerőt igényel mint amennyi rendelkezésre áll. Tudott dolog azonban, hogy az üzleti tevékenység az általános gazdasági pangás következtében lecsökkent és a személyzeti létszámot jóval leszállították.

2. Meggyőződésünk, hogy a bankok munkaidejének racionális beosztása és megfelelő személyzet alkalmazása révén a tulorázás szükségse elhárítható, még a mérlegek lezárása idején is. Máskülönben nagyon sok banknak a munka racionális megszervezése miatt tuloráztatásra amugy is nagyon rövid ideig lenne még szükségse, éppen ezért a bankok tulorázását nem is tekinthetjük állandó és általános problémának.

De ha a mai helyzetben egyes bankoknál a tulorázás mégis elháríthatatlan lenne, az országos szakszervezeti tanács a tisztviselőktől megkivánt túlmunkát egészségi szempontokból, sőt a munkanélküliség miatt gazdasági szempontból is károsnak tekinti és ezeknek az érdekeknek védelmében a tulorázás szabályozását feltétlenül szükségesnek tartja.

Törvényes rendelkezés hiányában a tulorázások szabályozását miniszteri rendelet után a következő feltételek szemelöttartásával tartjuk lehetségesnek:

a) A tulorázások időtartamának maximuma 30 napban állapítható meg, vagyis a mérlegek lezárásának idejére december 15-től jan. 15-ig, a félelvi mérlegek lezárásánál pedig június 20-tól július 20-ig.

b) A napi tulorák száma legfeljebb két óra lehet, szombat délután és a törvényes munkaszüneti napokat megelőző napokon nem tulorázhatnak.

c) A napi tulorák az egy órára eső fizetés 50%-os felemelésével díjazandók.

d) A bankok kötelesek legyenek az üzleti helyiségben a tulorázó tisztviselők névsorát kifüggeszteni. Erre különösen azért van szükség, mert sűrűn megtörtént, hogy egyesbankok más pénzintézetek tisztviselőit tuloráztatták, akiknek munkáját csak rendes óradíjjal fizették.

e) Az ezen feltételek alapján kibocsátandó miniszteri döntés a tulorázásnak csak az általános szabályozását tartalmazza. De mert a bankok a tuloráztatásból rendszert csinálhatnak, szükséges, hogy esetenként a tulorázás engedélyezésére külön kéressel forduljanak a miniszteriumhoz, a miniszterium pedig minden esetben kérje ki a magánalkalmazottak után a tisztviselők véleményét is s a kérés felett annak figyelembevételével döntsön. Tekintettel arra, hogy akár a kérvényező bank által tisztviselőinek közvetlen megkérdezése, akár a miniszterium közegének a bank tisztviselőihez intézett kérdése után adandó vélemény kényszerítő hatás alatt jöhet létre, csak a tisztviselő szakszervezet után adott vélemény lehet irányadó.

A nyári munkaidő beosztásával kapcsolatban az országos szakszervezeti tanács a következő beadványt intézte a munkaügyi miniszterhez:

„A Monitorul Oficial július 22-iki 161. számában közzétett 60.188. számú, július 19-én kelt miniszteri rendeletben szíves volt az ország ipari vállalataira érvényes 7—4 óráig terjedő nyári munkaidőt a főváros ipari vállalatainak irodáira is alkalmazni.

A gyáriparosok országos szövetsége (Ugir), hogy a miniszteri rendelet végrehajtása elé akadályokat gördítsen, valamennyi vállalatához körlevelet küldött, hogy a nyári munkaidőt mindaddig ne léptessék életbe, amíg a miniszteri rendelet ellen beadott felelkezés ügyében döntenek. Ennek következtében néhány vállalat követve az Ugir utasítását, a nyári munkaidő bevezetését visszautasította.

Mivel a vasárnapi munkaszünet törvénye végrehajtási utasításának 30. szakasza értelmében az a felelkezési jog, amelyre az Ugir hivatkozik, a legfelsőbb munkaügyi tanács megalakításáig fel van függesztve, az Ugir körlevelének nem volt más célja, minthogy a vállalatokat a miniszteri rendelet be nem tartására bátorítsa.

Hogy ennek a helyzetnek mielőbb véget lehessen vetni, kérjük miniszter urat, hogy az Ugir felelkezését utasítsa el, mert a felelkezési jog fel van függesztve és alárendelt közegeinek adjon utasítást, hogy a nyári munkaidő megállapítására vonatkozó rendelet végrehajtásáról gondoskodjanak.“

f) Az elbocsátások rendszere.

Ez alatt a cím alatt minden képzeletet felülmúló visszaélésekről kell beszámoljunk. A visszaélésekből eredő elbocsátások sehol közénfekvőbb nem voltak, mint éppen Romániában, a munkaszerződések törvényének életbelépte után.

Ezen törvény által a munkásság megszerezte — azaz, hogy csak megszerezte volna, mert a fizetési szabadságidőre való jog ma már nem létezik — a jogot, hogy évente, az alkalmaztatási időtartam szerint változó időre fizetési pihenő szabadságot kapjon. Hogy a munkásságnak a szabadságidőre való jogát kijátszassák, az egész országban, azonos körülmények között megkezdődtek a tömeges elbocsátások, hogy aztán akár ugyanott, akár más vállalatnál, mint ujonnan felvett munkásokat alkalmazzák.

Ezek az elbocsátások a munkások egymásközötti versengését is kiprovokálták és a bérek rendkívül alacsony nivóra szállottak alá.

De más okokból is történtek hasonló elbocsátások. Az állami szállításokra berendezett nagy ipari vállalatok, hogy az államtól minél nagyobb rendelkezéseket csikarjanak ki és hogy a külföldi rendelkezéseket megakadályozzák, így például a Resicza, az Astra, Unio, Romloc, Lemaitre, a bányavállalatok gyakorolták, tömegesen elbocsátották el munkásaikat, vagyis üzleti játékaikat teljesen és nyíltan a munkásság rovására üzték.

Ezekhez járultak még a munkahiány és racionalizálás miatti tömeges elbocsátások, amelyek ma is vérző sebei a munkásosztálynak és amelyeknek az országos szakszervezeti tanács minden tiltakozása és közbenjárása még ma sem tudott véget vetni.

Itt kell felemlítsük azt a tényt, hogy a szövetségek egy részének nem az ország fővárosában lévén a székhelye, a tömeges elbocsá-

tásokkal járó tiltakozások, közbenjárások, amelyek rendes körülmények között a szövetségek feladatát képezi, az országos szakszervezeti tanácsra hárult. Voltak hetek, sőt hónapok, amikor az országos szaktanács elnöke és titkára a szövetségek központi titkárságainak tennivalóit kellett végezzék. Ily rendkívüli súlyos időkben, amikor egyfelől a krízis, másfelől a munkáltatók folyton erősödő támadásai oly súlyos tennivalókra köteleznek, különösen óriási szükség, hogy a szövetségek központjai az országos szakszervezeti tanács mellett, az ország fővárosában legyenek, más különben a szakszervezeti mozgalom erőfeszítései szélmalom harcnál nem fognak többet jelenteni.

A munkásbiztosítás.

Nincs helyünk e jelentésben arra, hogy az ország három különböző rendszerű munkásbiztosítójának egységesítéséért és önkormányzatért folytatott harcainkról történeti áttekintést adjunk, de különben ebben a küzdelemben az ország valamennyi szervezetei 10 év óta állandóan benne élnek. Nem soroljuk fel a különböző kormányok törvényjavaslatait sem, amelyek mind papiros javaslatok maradtak. Nem térünk ki azokra a memorandumokra sem, amelyekben az országos szakszervezeti tanács mindegyik törvényjavaslathoz részletesen feltárta a munkás osztály érdeke parancsolta kívánságokat, hogy a törvényjavaslatokat azok figyelembevételével módosítsák. Itt csak a jelenlegi kormány egységesítő munkásbiztosítási törvényjavaslatával kapcsolatosan előterjesztett memorandumot ismertetjük, amely mellett megküldtük az alapos tanulmányozás alapján szerkesztett módosító javaslatokat is:

Miniszter Ur!

„Mellékelten van szerencsénk az országos szakszervezeti tanács nevében a munkásbiztosítást egységesítő törvényjavaslathoz fűzött megjegyzéseinket és módosító javaslatainkat előterjeszteni.

Engedtessek meg ez alkalommal is felemlíteni, hogy a munkásbiztosítás egységesítése, úgy a munkásosztály, mint az ország gazdasági érdekének szempontjából egyike a mai idők legégetőbb követelményeinek. A ma érvényben levő három különböző biztosítási rendszer további fentartása, különösen a mai nagy munkanélküliségben, a munkásság számára súlyos jogi sérelmeket jelent, amikor kényszerítve lévén munkakeresés céljából egyik vidékről a másikra vándorolni, a munkásbiztosítás révén szerzett jogokat kénytelenek elveszteni.

Az egységesítő törvény a munkásbiztosítást minden tekintetben kell hogy egységesítse. A legnagyobb elégedetlenséget váltaná ki és helyrehozhatatlan hiba lenne, ha az aggkori és rokkantbiztosítást az egységesítő törvény sem terjesztené ki az egész országra. Az erdélyi és bukovinai munkásság ilyen körülmények között joggal állíthatja, hogy őt másodosztályú állampolgárnak tekintik. De ezenkívül a jelenlegi helyzet fenntartása a régi királyságbeli és besszarábiai munkásoknak, akik éveken keresztül fizették járulékaikat az aggkori és rokkantbiztosítás alapjára, kijátszását jelentené, mert ha más vidékre távoznak, minden jogukat elvesztenék. Ez a helyzet tehát tovább már nem tartható fenn és az új törvény ezt a kérdést minden körülmények között megoldáshoz kell juttassa. Az országos szakszervezeti tanács idevonatkozó javaslatai úgy gondoljuk, e jelen körülmények között elfo-

gadhatók lesznek, amelyek ellen az erdélyi és bukovinai munkáltatók egyetlen komoly érvet sem hozhatnak fel, mert a betegség és baleset-elleni biztosítás egységesítésével a régi királyságbeli és besszarábiai munkáltatók a másik két tartomány munkáltatóival egyenlő terheket kell majd viselniük.

A balesetbiztosítással kapcsolatban hangsúlyoznunk kell, hogy a javaslat rendelkezései, nagymértékben ki nem elégítők. A biztosított évi fizetés maximuma a javaslat szerint alig 30.000 lej, amelynek alapján a teljesen munkaképtelenné vált balesetet szenvedő munkás 1500 lej havi nyugdíjat kaphat. Ez a legnagyobb igazságtalanság a munkással szemben, aki más tőke, mint a két keze munkája felett, nem rendelkezik és ezt a nemzeti termelés érdekében elvesztette. Az itt elmondott igazságot minden fejlődöttebb államban már régen elismerték és bevezették, hogy a baleset ellen biztosított fizetés összege egyenlő a munkás tényleges keresetével. Sőt Magyarországon is, amelynek gazdasági helyzete nem virágzóbb, mint Romániáé, a biztosítható fizetés maximuma 3600 pengőben lett megállapítva, ami a mi valutánkra átszámítva 108 ezer lejt tesz ki. Kétségtelen tehát, hogy az országos szakszervezeti tanácsnak erre vonatkozó javaslatát nem lehet tulsoknak minősíteni és a kormány, ha nem akarja, hogy Románia ezen a téren is Európa legelmaradottabb országa maradjon, javaslatunkat magáévá kell tegye.

Végül pedig a munkásbiztosító szervezeti és vezetési részét illetőleg közöljük, hogy azt csak a legszélesebb és tényleges autonómia elve alapján képzeljük el, ami mellett az állam magának, az elmúlt évben a román törvényhozás által is ratifikált genfi nemzetközi egyezmény szerint, csak az ellenőrzési jogot tartja fenn. Ebben a tekintetben azonban a törvényjavaslat, az autonómia téves értelmezésével, nem elégíthet ki bennünket és értesülésünk szerint a munkáltatókat sem elégíti ki.

Mi az autonómiát úgy értelmezzük, hogy a munkásbiztosító intézményének vezetése azok kezére bízassék, akik azt járulékaikkal fenntartják és akiknek legelsősorban érdeke, hogy jól legyen vezetve és megfeleljen a célnak, amelynek érdekében megalkották. Nem szabad azonban azt a tényt sem figyelmen kívül hagyni, hogy az állam érdeke is ezt kívánja. Elsősorban azért, mert senki sem kényszerítheti a munkást, hogy bizalommal és rokonszenvvel viseltessék oly intézmény iránt, amelyet nem ő vezet, másodsorban pedig csak így lehet vége annak a tömegmozgalomnak, amely természetsszerűleg küzd más országokban már rég elismert és megadott jogok biztosításáért.

Ezek azok a főbb elvi motívumok, amelyek alapján a munkásbiztosító újjászervezésével kapcsolatban aránylag nagyszámú módosító javaslatot terjesztünk elő.

Kérve, hogy a törvényjavaslat végleges megszerkesztésénél javaslatainkat figyelembevenni és részletes szóbeli indoklásra bennünket meghívni sziveskedjék, maradtunk teljes tisztelettel

Flueras Ion,
elnök.

Mirescu Ion,
főtitkár.

Ennek a beadványnak eredményeképpen Răducanu munkaügyi miniszter Argesanu, a központi munkásbiztosító pénztár aligazgatójának elnökletével javaslatunk részletes megtárgyalására bizottságot alakított, ahol a módosítások indokait Flueras, Mirescu, Jumanca és Gherman elvtársak fejtették ki.

Három heti munka után a munkaügyi miniszter az országos szakszervezeti tanács módosító javaslataiból 27-et elfogadott és 53-at visszautasított.

A visszautasított javaslatok a következők:

2. cikk első bekezdés. Az eredeti törvényjavaslatban a biztosításra kötelezett fizetési határ 12.000 lej. A szaktanács 18.000 lejt javasolt. A jelenlegi javaslat 15.000 lejt állapított meg.

22. cikk 2. b.: Az e. t. előírja, hogy betegsegély heti segélyként kerül kifizetésre úgy, hogy az egy napra eső segélyt hatszor szorozzák meg. Elfogadták a sz. javaslatát, hogy a hetisegély az egy napra eső segély kétszerese legyen.

27. cikk 2. b.: Az e. t. szerint a családfenntartó beteg nőtagok családtagjai számára kórházi kezelés esetén „esetleg kiutalható“ a biztosított-nak járó segély fele. A sz. javaslata alapján a félsegélyt a fenti esetben ki kell utalni.

33. cikk. Elfogadták a sz. javaslatát, hogy az ipari betegségek is a balesetként számítsanak. Az idetartozó foglalkozási ágakat az Országos Tanács külön kimutatásban állítja meg.

38. cikk 4. b.: Az e. t. előírja, hogy a biztosított-nak a baleset-alap terhére joga van művétagokra. A sz. javaslata alapján joga van annak kicserélésére, vagy megjavítására, ahogy és ahányszor a szükség kívánja.

39. cikk 2. b.: Az e. t. előírása szerint a balesetet szenvedőnek teljes munkaképtelensége esetén, ha másoknak az eltartásáról is kell gondoskodjon, a nyugdíj a volt teljes fizetés összegére „felemelhető.“ A sz. „felemelhető“ szót „felemelendő“-vel javasolta helyettesíteni, amit elfogadtak.

63. cikk. Az e. t. az illetéket az illető osztály bérátlagának 3%-ban állapítja meg, ami 5%-ig terjedhet. A sz. 4–6%-ot javasolt. A javaslat második részét elfogadták.

91. cikk. Elfogadták a sz. javaslatát, hogy az 1912. évi öregség és rokkantság elleni biztosítás törvényét az egész országra kiterjesztik.

102. cikk. Az e. t. előírja, hogy a segélyek és nyugdíjak jövedelmi adóval nem terhelhetők meg. A sz. javaslatára a „jövedelmi“ szót törölték.

120. cikk 4. b.: Az e. t. rendelkezése szerint a munkásbiztosító pénztárnak kölcsön felvételére tárgyalásokat folytatni csak a minisztertanács hozzájárulása után lehet. A sz. ennek a kikötésnek törlését kérte, amit elfogadtak és a minisztertanács helyébe O. T.-t iktatták be.

131. cikk. 5. b.: Az e. t. szerint a közgyűlést az igazgatóság elnöke vezeti. A sz. javasolta, hogy az alelnökök is elnökölhessenek. Elfogadva.

133. cikk d) pont. A sz. javaslata alapján a közgyűlésnek ebben a cikkben megállapított jogait a renkvüli közgyűlésre is kiterjesztették.

136. cikk. Az e. t. előírja, hogy az igazgatóságba és az ellenőrzőbizottságba a közgyűlésnek csak azon tagjai választhatók be, akik a pénztár székhelyén laknak. A sz. elfogadott javaslata alapján a közgyűlés tagjain kívülállók is beválaszthatók és a választandóknak csak kétharmada kell, hogy a pénztár székhelyén lakjon.

139. cikk e) pont 1. és 2. b.: A sz. javaslata alapján törölték az e) pont 2. bekezdését, amely előírta, hogy a munkásbiztosító javaiból 400.000 lejen felüli értékek eladása csak minisztertanácsai határozat alapján történhetik.

139. cikk l. pont előírja, hogy a pénztár a biztosítottak számára gyógyszerárakat létesíthet. A sz. javaslata a „létesíthet“ szót „létesít“-re változtatták.

146. cikk 2. b.: Az e. t. előírja, hogy a pénztárak átmeneti ideiglenes igazgatóságai szállítási szerződéseket nem köthetnek és ingatlanokat nem vásárolhatnak. A sz. javasolta, hogy személyeket se alkalmazhassanak.

147. cikk 4. b.: A e. t. szerint a pénztár igazgatója az igazgatóság szabályszerű és a szabályzatoknak megfelelően hozott határozatait köteles végrehajtani és megtagadni a szabályellenes határozatokat vagy azok felülvizsgálását kérni az igazgatóság ülésén. Sz. javaslata a módosult, hogy az igazgatónak csak arra van joga, hogy a szabályellenességre figyelmeztessen. Ha ezt nem tette meg, személyi felelőséggel tartozik.

158. cikk 3. b. 1) pont előírja, hogy a központi pénztárnak járó 20%-nak tizedrésze az O. T. járandóságát képezi. A sz. javaslatára ennek a törölését kérte. Elfogadták.

159. cikk. Az e. t. rendelkezése szerint a jövedelem 1%-a az O. T. költségeinek fedezésére szolgál. A sz. ennek a járandóságnak eltörlését javasolta. Elfogadták.

164. cikk. A rendes és rendkívüli közgyűlés elé kerülő indítványokat illetően a e. t. előírja, hogy az az illetékek megállapítására, vagy módosítására is kiterjedhet. A sz. a közgyűlés jogainak kiterjesztését javasolta, amit elfogadtak.

165. cikk. Az e. t. előírása szerint az igazgatóságban munkás és munkáltató részről 8—8 tag foglal helyet. A sz. elfogadott javaslatára 10—10-re emelték.

168. cikk e) pont. Az e. t. szerint az igazgatóságoknak jogukban áll 100.000 lejen felüli árlejtések el- vagy el nem fogadása felett dönteni. A sz. javaslatára szerint oda módosították, hogy csak 10.000 lejen felüli árlejtéseken dönthet.

186. cikk b) pont. Az e. t. előírja a munkáltatóknak, hogy baleset esetére az első segélynyújtásról gondoskodjanak. A sz. javaslatára ezt a szakaszt törölték.

196. cikk. A sz. javasolta, hogy azon feltételek között, amelyeket az igazgatóságba, vagy ellenőrzőbizottságba választandó tagoknak be kell tölteniük, szerepeljen az is, hogy a munkásbiztosító, vagy az O. T. szabályellenes okok miatt elbocsátott alkalmazottai sem választhatók.

197. cikk 1) pont. A sz. javaslatára az igazgatósági, vagy ellenőrzőbizottsági tagsági helyekre megüresedés esetén a póttagok hivandók be.

227. cikk. Az e. t. előírja, hogy az orvosi állások „különösen a községekben” megszüntethetők a munkásbiztosítóra való minden kötelezettség nélkül. A sz. javaslatára „különösen a községekben” szavakat törölték.

Az elfogadott módosító javaslatok a következők:

3. szakasz 1) pont. Kötelező munkásbiztosítás alá tartozzanak a mezőgazdasági munkások is.

3. szakasz. 2. b. A munkánélküliek orvosi vizsgálat nélkül fakultatív joggal tagjai lehessenek a munkásbiztosítónak. Epp így a kisiparosok is, tekintet nélkül arra, hogy dolgoztatnak-e munkásokkal, vagy nem.

8. cikk. 4. és 5. b. A biztosított kórházi vagy szanatóriumj kezelésének időtartama 52 hét, a biztosított családtagjaié pedig 12 hét legyen. A e. t. 26 és 4 heti időtartamát fentartották.

17. cikk. 2. b. Az O. T. ama joga, hogy a kártalanítás maximumát megállapítsa, töröltessék.

21. cikk. 4. b. Minden biztosítottnak, aki egy éve tagja a munkásbiztosítónak, joga van fogak pótlására.

22. cikk. 1. b. Betegség miatti munkaképtelenség esetén 30 nap után a betegsegély a fizetés 75%-ára emeltessék fel és a segélyezés időtartama 52 hétig terjedjen. Fentartották az e. t. szerinti 60%-ot és 26 heti segélyezési időtartamot.

22. cikk. 11. és 12. b. A biztosított, aki valamely ragályos betegség miatt izolálva lett, 26 heti időtartamig kaphasson segélyt és a biztosított segélye az esetleg más helyről nyújtott segéllyel együtt ne haladhassa túl a teljes fizetés összegét. Az e. t. az elszigetelt biztosított számára a 26 hétig terjedhető segélyt írja elő, viszont a segély összegét illetően előírja, hogy az a munkásbiztosító által nyújtott segély nagyságát túl nem haladhatja.

23. cikk. 1. b. A biztosított nőtag, aki 3 hó óta fizető tagja a mb.-nak, szülésznoi gondozásra és pénzbeli segélyre jogosult legyen. Az e. t. fenn tartja a 6 havi tagsági díj fizetését.

29. cikk. 6. b. A sz. ennek a szakasznak a törlését kérte, amely előírja, hogy akik betegen lépnek be tagokul, azoknak csak orvosi keze-

lésre van joguk, pénzbeli segélyre nem, ugyanígy azok is, akik katonai szolgálatból lépnek be.

31. cikk. A sz. törlesztést kérte, amely előírja, hogy betegbiztosításnál pótszegély megadása a kerületi pénztár közgyűlésétől függ, amelyhez ki kell kérni a központi pénztár és az O. T. véleményét is.

39. cikk. 1. b. A teljes munkaképtelenség esetére szóló nyugdij-járulék kétharmadról 75%-ra emeltessek fel.

39. cikk. 3. b. Ha a balesetet szenvedőnek, akinek gyógyulási időre van szüksége, 12 óra a teljes nyugdijjárandóságát folyósítsák. Az e. t. 6 havi időtartamát fenntartották.

46. cikk. 9. b. A biztosított évi jövedelmének végösszegét 120.000 lejben állapítsák meg. A javaslatot visszautasították és fenntartották az évi 24.000 lejt.

60. cikk. 1. b. A biztosított legmagasabb napibérének határa 600 lej legyen. 400 lej maradt.

60. cikk. 2. b. Az összes biztosítottak 6 osztályba legyenek beosztva. Az öt osztályt fenntartották.

60. cikk. 3. b. Ujabb osztályok miniszteri rendelet helyett közgyűlési határozatok és a központi tanács jóváhagyása alapján legyenek bevezethetők.

65., 66. és 67. cikk. Az illetékfizetések bélyeges rendszerét amelyeknek sok hibája van, a fizetési listák alapján levonandó illetékfizetés rendszerével helyettesítsék.

90. cikk törlését kéri, amely az állam, a megyék és községek munkáltatói minőségben való kötelezettségeit írja elő.

107. cikk. „Más hatóságok” szavaknak „közhatóságok” szóval helyettesítsék.

113. cikk. Egy új bekezdésnek hozzáadását kéri, amelyben a megyéket, városokat és községeket kötelezzék, hogy a biztosító pénztáraknak és fiókjaiknak ingyen bocsássanak rendelkezésre működéshez szükséges területet és víz-, világítás- és csatornadíjak fizetése alól mentesítsék.

123. cikk. Minden tisztviselőt, az igazgatót is a kerületi pénztárak fizessék.

127. cikk. A kisiparos tagok tekintet nélkül arra, hogy foglalkoztatnak-e munkásokat, vagy nem, választásnál munkáltatóknak tekintessenek. Fenntartották az e. t. rendelkezését, mely szerint a kisiparos, aki munkást nem foglalkoztat, biztosított tagnak tekintendő.

131. cikk. 3. b. A sz. javasolta, hogy a kerületi pénztárak igazgatóságaiba mindkét kategóriának legalább 5–5, de legfeljebb 10–10 képviselője legyen. A minimális képviseltetési szám 4–4 maradt.

137. cikk. 1. b. A sz. azt kívánta, hogy az egyedüli felelős vezető fórum az igazgatóság legyen, anélkül, hogy az igazgató felügyelete alá tartozzon. Az igazgató hatáskörét az e. t. szerint megtartották.

137. cikk. 2. b. Az igazgató és a főorvos az igazgatósági üléseken csak tanácskozási joggal vehessenek részt.

138. cikk. 1. b. Nem fogadták el azt a javaslatot sem, hogy az igazgatóság alakuló ülésén az igazgató vagy az O. T. kiküldötte helyett a legidősebb igazgatósági tag elnököljön.

139. cikk n) pont. Törlését kéri ennek a pontnak, amely előírja, hogy az igazgatóság és főorvos azt az orvost, aki nem teljesíti kötelességét hűségesen, megbüntetheti. Nem törölték.

139. cikk r) pont úgy módosították, hogy a felelősség a határozat végrehajtását nem akadályozza.

142. cikk. 1. b. A sz. oda kívánta módosítani, hogy az igazgatóság és a bizottságok üléseit az igazgatóság elnöke hívja össze. A javaslatot visszautasították és ezt a hatáskört az igazgatónak hagyták meg.

154. cikk. A pénztárak személyzeti és anyagi kiadásai a pénztár jövedelmeiből fedeztessenek, úgy, hogy ahhoz a munkaügyi miniszter 50 millió lej szubvenciót adjon. A javaslatot visszautasították és a kiadások fedezését az államnak tartották fenn, oly módon, hogy az a munkaügyi minisztérium költségvetésének külön fejezetét képezi.

158. cikk. A sz. javasolta, hogy a 20%-os kvóta felét a központi pénztár tisztviselőinek fizetésére és az anyagi kiadások fedezésére, valamint a 157. cikkben megjelölt célokra fordítsák.

162. cikk. 3. b. A sz. oda kívánta módosítani, hogy az igazgatóságok és a bizottságok tagjai egyszerű biztosított tagok is lehetnek, anélkül, hogy valamelyik közgyűlésnek tagjai lettek volna. Nem fogadták el.

166. cikk. 1. b. A sz. javasolta, hogy ha az igazgatóság elnökét a biztosítottak közül választották, az alelnök munkáltató legyen és megfordítva. Epp így kérte a 2. bekezdés törlését, amely előírja, hogy az igazgató és aligazgató nem választó és nem választható.

171. cikk. 4. b. A sz. e bekezdés törlését kéri, amely előírja, hogy az ellenőrző bizottságnak joga van ellenőrizni az O. T. működését a tekintetben, hogy a biztosító pénztárak által rendelkezésére bocsátott alapokat mire használta fel és hogy az ellenőri jelentést a miniszter elé kell terjesztenie.

173. cikk. 4. b. ama rendelkezésének, hogy az igazgatónak a költségvetés keretein belül joga van személyeket alkalmazni, törlését kéri. Elutasították.

178. cikk. 2., 3., 4., 5. és 6. b. törlését kéri. Ezekben foglaltatnak benn az O. T. azon jogai, hogy rendelkezhetik az illetékek egyrésze fölött, amelyet a tagok érdekében szükségesnek látott munkálatokra fordíthatnak, valamint ami az O. T. által a balesetek megelőzésére vonatkozó osztály megszervezésének költségeit illeti.

179. cikk c) pont. A sz. javasolta, hogy a kinevezési és fegyelmi bizottságok vonassanak ki az O. T. hatásköre alól.

180. cikk b), c), d), e) és f) pontok törlését kérte a sz., amely azon személyeket jelöli meg, akik a munkások és munkáltatók képviselőin kívül a munkásbiztosító központi igazgatóságában résztvehetnek.

180. cikk. 2. b. A sz. javasolta, hogy az első ülésen elnököt és alelnököt válasszon.

182. cikk d) pont. A sz. javasolta, hogy a felelősségi bizottság ne dönthesen a két pénztár között, vagy a kerületi és a központi pénztár között felmerülő konfliktusok ügyében. Elutasították.

183. cikk. 2. b. A sz. osztályok beosztásának megváltoztatására az orvosok szabad választására, két kerületi pénztár egységesítésére, valamint a baleset elleni biztosítás alapját képező legmagasabb fizetési határ megváltoztatására vonatkozó rendelkezések törlését kérte, amelyre nézve az illetékes bizottság a teljes igazgatósági ülésnek véleményét ad.

186. cikk c) pontnak törlését kéri a sz., amely kimondja, hogy a balesetek megelőzése érdekében működő bizottság a nyugdíjbizottság határozatai ellen beadott felelősségekben dönt és ítélkezik a balesetek megelőzésére vonatkozó szabályok elleni vétségek ügyében is.

187. cikk. A sz. javasolta, hogy a választásokat igazoló bizottság a munkások és munkáltatók 3—3 kiküldöttjéből legyen alakítva és az adatok vételétől számítva 10 napon belül hirdesse ki az eredményt. Fenntartották az e. t. előírását, amely az eredmény kihirdetésének 20 napi határidőt szab.

188. cikk b) pontja előírja, hogy az O. T. hatásköre alá tartozó intézményeknek az igazgatásra és ügyvitelre vonatkozó utasításokat a központi igazgatóság jóváhagyja. A sz. eme szakasz törlését kérte.

194. cikk előírja, hogy az O. T. mellett kinevezéseket és előléptetéseket intéző és egy fegyelmi bizottság működik. A sz. e szakasz törlését kérte. Fenntartották.

195. cikk c) pont törlését kérte a sz., amely a kerületi pénztárak és a központi pénztáraknak az O. T. részére szükséges adatgyűjtési módokat írja elő.

196. cikk c) pont. Az igazgatóságba, vagy bizottságokba választandó tagok életkorának határa 30 év helyett 24 év legyen. Nem fogadták el.

201. cikk. Az igazgatósági tagok ülésekre szóló napidíjainak megállapítását a kerületi pénztárak részére a központi pénztár, a központi igazgatóság és az O. T. mellett működő bizottságok részére a miniszter

állapítsa meg. Fenntartották, hogy a napidijakat miniszteri rendelet állapítja meg.

226. cikknél a sz. kéri az 1., 2., 3., 4. és 5. bekezdés törlését, amely a személyzet inkadrálásáról szól, valamint a 10. bekezdés törlését is, amely előírja, hogy a személyi áthelyezések ügyében nem a bizottság, hanem a központi igazgatóság dönt.

231 cikknél nem fogadták el a sz. ama módosító javaslatát, mely szerint a vezető szervek választása a törvény életbeléptetése után 3 hónapon belül meg kell történnjen. A központi igazgatóság tagjait a miniszter az összes legtekintélyesebb munkás és munkáltató szervezeteknek javaslata alapján ejtse meg.

Ezekután a törvényjavaslatot végleg összeállították és a parlament elé terjesztették, ahol a kormány jóvoltából 7 hónap óta várja, hogy vita alá bocsássák. Ugy véljük, hogy ebből a javaslatból is csak akkor lesz törvény, ha országsszerte legélesebb harcot kezdünk és folytatjuk mindaddig, amíg a hivatalos lapban a törvény életbeléptetését kihirdető rendelet megjelenik.

Harcok a munkafeltételek megjavításáért.

a) Sztrájkok és kizárások.

Az 1926—29. években lezajlott bérmozgalmak adatait vizsgálva, kitűnik, hogy 1926-ban 85 sztrájk volt, amelyben 516 vállalat és 20.338 munkás vett részt. Az elveszett munkanapok száma 326.035.

1927-ben 48 sztrájk volt, az érdekelt vállalatok száma ebben az évben 205, a sztrájkban résztvevő munkások száma 5535. Az elveszett munkanapok száma 47.981.

1928-ban 58 sztrájkmozgalom 218 vállalatot érintett, a résztvevő munkások száma 10.656, az elveszett munkanapok sz. 99.371.

1929-ben a sztrájkok száma 124-re emelkedett. Az érdekelt vállalatok száma 407, a résztvevő munkásoké 30.650 volt. Az elveszett munkanapok száma 389.864-re rugott.

Az alábbi kimutatásban a sztrájkok, az érdekelt vállalatok és az elvesztett munkanapok megoszlását szakmák szempontjából mutatjuk ki:

	Sztrájkok száma				Az érdekelt vállalatok száma				Résztevő munkások száma				Elvesztett munkanapok száma			
	1926	1927	1928	1929	1926	1927	1928	1929	1926	1927	1928	1929	1926	1927	1928	1929
Bányaipar .	3	1	5	14	3	1	5	16	1724	426	842	5163	2352	1018	3023	25849
Vas- és fémipar	16	4	6	16	36	5	25	18	9630	416	317	4593	221405	18171	27688	212473
Élelmezési ipar .	6	6	1	7	30	68	1	10	591	546	43	159	1404	3223	20	510
Textilipar .	6	8	7	13	6	8	7	13	2812	712	1031	1231	61411	7111	4629	15143
Ruházati ipar .	6	1	3	6	93	6	53	56	389	52	114	276	886	52	712	1965
Fa- és bútorigar .	13	9	6	33	51	20	6	165	1597	924	383	11684	8370	8480	5446	107165
Kerámia, cement- és üvezipar .	7	3	4	8	13	3	4	8	620	369	298	1585	5850	3936	5618	6478
Vegyipar	4	—	2	2	4	—	2	2	1669	—	931	16	9415	—	15348	17
Építőipar .	1	1	2	3	1	13	48	3	130	57	3028	966	260	1197	27175	17101
Grafikai ipar .	8	8	7	12	19	38	13	28	413	1681	196	233	2307	2173	776	1628
Műipar .	1	—		1	1	—		1	16	—	—	15	96	—	—	375
Szállító .	—	—	1		—	—	15	—	—	—	635		—	—	665	
Különböző .	—	—	—	2	—	—	—	64	—	—	—	207	—	—	—	513
Bőripar	13	5	7	4	258	41	26	4	739	335	1105	86	12271	2603	7398	81
Mezőgazdaság . .	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	40		—	—	120	
Kereskedelmi váll.	1	2	4	3	1	2	7	19	8	17	91	191	8	17	753	566
Összesen	85	48	56	124	516	205	218	407	20338	5535	9054	26425	326035	47981	99371	389864

A fenti kimutatásból főleg az elveszett munkanapok számából megállapíthatjuk, hogy a munkásságnak a vas-, építő-, fa- és textiliparban kellett a legsúlyosabb harcokat megvívni.

A sztrájkmozgalmak tartományok és a résztvevő szervezett munkások számának szempontjából a következő képet mutatják:

	Régi királyság	Erdély	Besszarábia	Bukovina	Összesen	Résztvevő munkások száma		
						Összesen	Ebből szervezett munkás	Az elvesztett munkanapok száma
1926 .	17	52	9	7	85	20,338	11,993	326,035
1927 .	11	23	6	8	48	5,535	3,337	47,981
1928 .	17	32	1	6	56	10,656	6,082	99,371
1929 .	24	51	22	27	124	30,650	18,778	389,864

Ezekből a számokból kitűnik, hogy a sztrájkokban jelentékeny számú szervezetlen munkás vett részt, azonban a sztrájkmozgalmak nagy többségét a szervezetek tagjai irányították.

A kizárások száma az elmúlt négy év alatt tartományok szerint a következőképpen oszlott meg:

	Régi királyság	Erdély	Besszarábia	Bukovi	Összesen	Az érintett munkások száma		
						Összesen	Ebből szervezett munkás	Az elvesztett munkanapok száma
1926 .	—	3	—	—	3	104	104	51
1927 .	—	2	—	1	3	969	602	10,310
1928 .	1	—	—	—	1	145	—	10,295
1929	1	2	—	—	3	806	502	27,708

Az elmúlt négy év alatt összesen 10 kizárás történt, amelyből 7 Erdélyben, tehát ott, ahol a szervezett munkásság ellenállása legerőteljesebb volt.

A sztrájkok és kizárások okai legtöbb esetben bérkövetelések voltak, de 1929-ben sok esetben a bérek leszállítása miatt tört ki a nyílt harc a tőke és a munka között.

b) Kollektívszerződések.

A kollektívszerződések száma 1926-tól kezdődően visszaesést mutat, de ezzel szemben az érdekelt munkások száma évről-évre emelkedett, a mind súlyosabbá váló gazdasági krízisben a kisebb ipari vállalatok, így különösen a ruházati és élelmezési iparban, mindent elkövettek, hogy önkényesen szabhassák meg a munkafeltételeket. 1927-ben és 1928-ban a munkáltatók támadásai még az ostromállapot védelmét élvezték. A nagyipar azonban nem tudott kitérni a kollektívszerződések megkötése elől, az érdekelt munkások számának emelkedése innen ered.

Az elmúlt négy évben a kollektívszerződéskötési mozgalmak a következő képet mutatják:

	Kollektívszerző- dések száma	Az érdekelt vállalatok száma ipari	Az érdekelt kereskedelmi	Az érdekelt munkások száma
1926	266	1 712	819	38.686
1927	148	888	125	41.505
1928	135	804	125	46 956
1929	218	1.288	19	76.495

A megkötött kollektívszerződések és az érdekelt munkások száma szakmai megoszlás szerint a következő volt:

	1926		1927		1928		1929	
	Kollektívszerző- dések száma	Érdekelt mun- kások száma	Kollektívszerző- dések száma	Érdekelt mun- kások száma	Kollektívszerző- dések száma	Érdekelt mun- kások száma	Kollektívszerző- dések száma	Érdekelt mun- kások száma
Bánya- és kerámiai iparban .	32	18403	12	11854	15	24440	30	27987
Vasiparban	29	16617	11	5852	10	1650	9	4087
Butor- és faiparban .	11	2713	6	666	3	313	27	15700
Szállítás	71	5818	57	6480	35	4027	76	7656
Élelmezési iparban .	31	8699	21	5457	20	2874	17	1887
Vegyiparban	20	5564	10	3274	8	1589	20	8162
Ruházati- és bőriparban .	23	3238	6	1042	9	1705	11	1802
Textiliparban	3	805	6	1487	5	1542	7	1147
Grafikai iparban	9	3852	2	2812	2	2791	2	2794
Építőiparban	10	4358	3	102	7	3419	7	2627
Műiparban	5	222	—	—	—	—	3	87
Különböző iparágakban .	7	7939	4	1850	5	1903	6	2366
Kereskedelmi vállalatoknál .	18	4607	11	729	16	703	3	193
Összesen	260	97431	148	41505	135	46956	218	76495

A kollektívszerződések tartományonkénti megoszlása a következő:

	Régi királyság	%-ban	Erdély és Bánát	%-ban	Bukovina	%-ban	Besszarábia	%-ban
1926 . .	98	37	136	51	20	8	12	4
1927 . .	70	47	63	43	5	3	10	7
1928 . .	48	36	73	54	10	7	4	3
1929 . .	91	42	84	38	30	14	13	6

A munkakonfliktusok, illetve a kollektívszerződések számát megvizsgáltuk politikai megoszlás szempontjából is. Amellett, hogy szakszervezeti mozgalmunk a kollektívszerződéskötési mozgalmakban mindig az élen állott, a szociáldemokrata szervezetek tevékenysége ezen a téren is állandó fejlődést mutat:

A résztvevő munkások politikai megoszlása szerint	Kollektívszerződés száma	%-ban	Az érdekelt munkások száma	%-ban
1926				
Szociáldemokrata .	110	41	23.364	60·55
Kommunista .	63	24	8.734	22·5
Szervezetlen	933	35	6.598	17—
1927				
Szociáldemokrata	63	42·5	27.394	66
Kommunista	27	18—	7·679	18·5
Szervezetlen	58	39·5	6.432	15·5
1928				
Szociáldemokrata .	65	47·5	37.564	80
Kommunista	27	20—	4.244	9·6
Szervezetlen	43	32·5	5.148	10·5
1929				
Szociáldemokrata .	136	62·5	65.329	85·6
Kommunista	24	11—	6.655	8·7
Szervezetlen	58	26·5	4.511	5·7

A fenti adatok bizonyítják, hogy az utolsó évek gazdasági krízise dacára is szakszervezeteink harci lendülete nemhogy alábbhagyott volna, hanem mind fokozottabb mértékben szállott sikra a munkásosztály érdekeinek megvédéséért. Látjuk azt is, hogy amíg a kollektívszerződéskötési mozgalmakban a kommunisták és szervezetlenek száma állandóan csökken, addig a szociáldemokrata szakszervezetek a tőke minden támadása dacára mind nagyobb teret hódítanak. Ezek az adatok a legjobb bizonyítékai annak is, hogy a tőke koncentrált támadásaival szemben csak a szociáldemokrata szakszervezetekben tömörült munkásság képes kollektívszerződésekben biztosított jogait megvédeni.

A szakszervezeti szövetségek helyzete.

a) A taglétszám fejlődése.

1926-tól 1929-ig a szakszervezeti mozgalom a legkritikusabb éveket élte át. Gazdasági krízis, munkanélküliség, hatósági terror, harc a kommunisták romboló akciói ellen, a munkáltatók bérletörő és jogfosztó támadásai a szakszervezetek energiáinak nagyrészt védelmi harcban kötötte le, a felvilágosító és szervező munka mégsem szünetelt egy pillanatra sem. Minden akadály dacára, a szervezett munkásság és a szervezetek vezetőinek öntudatos, elszánt küzdelmei nemcsak hogy megőrizték szervezeteink erejét, de több ezer munkás megszervezésével meg is növelték azt. Ennek a fejlődésnek jelentőségét különösen emeli az az ismert körülmény, hogy az utóbbi idők rendkívüli viszonyai közepette a mi mozgalmunknál sokkal régibb tradícióju, hatalmasabb szakszervezeti mozgalmak taglétszámát tekintetében veszteségeket voltak kénytelenek elszenvedni.

Íme a szövetségek taglétszámának változásai az 1926—1929. évekre:

A romániai munkás szövetségek taglétszáma 1926–1929 években

A szövetség neve	1926	1927	1928	1929
Romániai Bányaiipari Munkások Országos Szövetsége .	8.716	6.742	5.225	5.897
Romániai Dohány- és Gyufagyári Munkások Orsz. Szövetsége	—	—	1.369	2.874
Romániai Élelmezési Munkások Országos Szövetsége*	1.255	1.565	1.648	643
Romániai Építőmunkások Országos Szövetsége	1.738	1.292	1.342	1.392
Romániai Faipari Munkások Országos Szövetsége	747	882	1.234	1.312
Romániai Grafikai Munkások Szövetsége	2.339	2.323	2.395	2.455
Romániai Szállító- és Kikötőmunkások Országos Szövetsége	4.089	3.283	3.465	1.502
Romániai Könyvkötőmunkások Országos Szövetsége	436	380	363	309
Romániai Községi Üzemi Munkások Egyesülete	174	186	640	—
Romániai Kereskedelmi és Magánalkalmazottak Szövetsége	882	724	752	2.016
Romániai Ruházati, Textil- és Bőriipari Munkások Szövetsége	781	826	1.263	3.774
Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége	9.515	7.534	8.330	9.600
Romániai Vasuti Munkások és Alkalmazottak Szövetsége	142	175	756	3.467
Romániai Vendégipari Alkalmazottak Országos Szövetsége	—	—	—	1.368

* 1928. végéig a Romániai Vendégipari és Élelmezési Szervezetek Federációja

A szervezett munkások száma 1929. dec. 31-ri szövetségi és tartományonkénti megoszlás szerint

Szövetségek	Régi királyság		Erdély		Bánság		Bukovina		Besszarábia		Összesen	
	Helyi-csoportok száma	Tagok száma	Helyi-csoportok száma	Tagok száma	Helyi-csoportok száma	Tagok száma	Helyi-csoportok száma	Tagok száma	Helyi-csoportok száma	Tagok száma	Helyi-csoportok száma	Tagok száma
Bányász	—	—	21	3394	9	2503	—	—	—	—	30	5897
Dohány- és gyufagyári	3	1494	3	1380	—	—	—	—	—	—	6	2874
Ételmezési	2	61	9	311	—	—	3	271	1	34	15	643
Építő .	—	—	16	781	13	506	1	45	—	—	30	1392
Faipari	1	27	4	142	1	65	17	1078	—	—	23	1312
Grafikai	4	215	29	1441	7	567	2	232	—	—	42	2455
Kikötő- és szállító .	5	783	—	—	1	77	—	—	2	642	8	1502
Könyvkötő	2	5	10	177	3	127	—	—	—	—	15	309
Magánalkalmazott . .	1	1215	5	355	2	76	1	370	—	—	9	2016
Ruházati, bőrip. és textil	3	2890	6	584	4	256	2	44	—	—	15	3774
Vas-, fém- és vegyipari	9	1477	20	3105	6	4913	1	135	—	—	36	9600
Vasutas . .	5	1399	6	1534	1	138	1	396	—	—	13	3467
Vendégipari	4	453	5	658	2	257	—	—	—	—	11	1368
Összesen	39	10019	134	13922	49	9485	28	2571	3	676	253	36609
Százalékban	15·5	27·3	52·9	38·1	19·3	25·9	11·1	7·1	1·2	1·6	100	100
Az egy szervezetre eső taglétszám átlaga .	269		104		195		92		225		145	

b) *Anyagi helyzet.*

A szövetségek 1926—1929. évekre szóló pénztári forgalmáról alábbi kimutatásainkban nyújtunk könnyen áttekinthető képet:

Bevételek:

Szövetség	1926	1927	1928	1929
1. Bányász	2,324.372	2,906.571	2,409.274	2,771.826
2. Dohány- és gyufagyári ¹	—	—	—	137.154
3. Élelmészeti }	—	—	174.420	111.645
Vendégipari ² . . . }	—	—	—	145.327
4. Építőipari	830.076	649.990	620.092	678.569
5. Faipari	—	—	197.096	593.808
6. Grafikai	4,705.607	8,204.088	10,107.998	10,237.479
7. Kikötő és szállító	4,074.707	3,202.414	1,093.314	1,135.095
8. Könyvkötő ³	380.581	397.581	—	366.155
9. Magánalkalmazott ⁴	—	—	—	1,326.762
10. Ruházati ⁵	—	—	267.723	505.257
11. Vas-, fém- és vegyipari	4,865.365	4,565.580	4,789.653	5,978.777
12. Vasutas ⁶	—	—	—	354.418
Összesen:	17,180.708	19,926.224	19,670.420	24,373.997

Az ország gazdasági életét megbénító krízis a szakszervezetek anyagi helyzetén is mély nyomokat hagyott. Így az anyagi szempontból egyik legerősebb szövetség, a grafikai munkásoké, a munkanélküliek nagy száma miatt, számadásait 1929-ben deficitel zárta le. Több szövetség, bár bevételeik fedezik kiadásait, az egyenleget alighogy fenn bírta tartani. Átlagban a szövetségek bevételei alulmaradnak a kiadások összegén. A grafikai munkások szövetségének nagyösszegű deficitjének beszámításával 1929-ben a bevételek 625.062 lejjel maradtak alul a kiadásokon.

Kiadások:

	1926	1927	1928	1929
Bányász	1,937.299	2,256.216	2,322.299	2,693.894
Dohány- és gyufagyári	—	—	—	961.292
Élelmészeti	—	—	—	144.728
Vendégipari	—	—	172.557	145.327
Építőipari	804.147	986.590	2,272.206	739.455
Faipari	—	—	—	703.848
Grafikai	4,494.750	9,334.127	10,629.276	11,263.992
Kikötő és szállító	3,331.117	3,133.800	757.955	1,085.376
Könyvkötő	170.311	388.648	—	462.090
Magánalkalmazott	—	—	—	276.639
Ruházati	—	—	267.723	505.257
Vas-, fém- és vegyipari	5,132.739	3,993.267	4,405.599	5,955.346
Vasutas	—	—	—	71.814
Összesen:	15,870.363	20,092.648	20,827.615	25,009.059

¹ 1929-ben alakult.

² Az élelmészeti és vendégipari szövetségek 1928-ig egy federációban voltak.

³ 1928. évről az adatok hiányzanak.

⁴ A magánalkalmazottak federációja 1929-ben csatlakozott az országos szaktanácshoz.

⁵ 1928-ban alakult.

⁶ A vasutaszövetség 1929-ben alakult.

Ha a szövetségek pénzforgalmát a kiadások mikénti megoszlásának szempontjából nézzük, amint az alábbi kimutatásból kitűnik, a bevételek legnagyobb részét a munkanélküli, beteg, szülési, halálozási és költözködési, rokkant és rendkívüli segélyekre fizették ki, más oldalon főképp a szaklapok, a nevelés és az agitáció emésztették fel a bevételeket.

A szövetség főbb kiadásai:

	1926	1927	1928	1929
Munkanélküli segély	1,808.085	5,470.773	7,368.838	7,161.304
Beteg-, szülési- és halálozási segély .	1,436.764	1,516.656	1,388.024	1,953.771
Özvegy-, árva- és rokkantsegély .	518.804	934.765	1,261.511	1,515.301
Utazási, költözködési és rendk. segély	194.122	253.858	248.576	297.480
Jogvédelemre	131.381	162.941	289.124	324.869
Nevelés és könyvtár	289.449	474.478	118.641	275.979
Szaklapok	988.567	1,144.036	963.974	1,269.596
Lakbér	317.958	310.007	197.725	421.559
Helyi szervezeteknek	1,424.691	1,943.569	2,078.886	2,796.138
Propaganda	1,128.316	1,398.541	1,037.103	1,313.334
Ingatlanokért	753.330	1,553.120	1,867.948	951.455

Hangsúlyoznunk kell, hogy a szövetségek által segélyekre kifizetett összegeken kívül a helyi jellegű póttíltékből a helyi szervezetek csaknem mindegyike jelentős segélyösszegeket fizetett ki. A helyi szervezetek által kifizetett segélyek összegeiről nincsenek pontos adataink, de nem tulzunk, ha azt állítjuk, hogy a helyi szervezetek saját alapjaikból kifizetett segélyeinek összege eléri a szövetségek által kifizetett segélyek 25%-át.

Az országos szakszervezeti tanács azzal a meggyőződéssel terjeszti e jelentést az 1931. január 4—5—6. napjain tartandó országos szakszervezeti kongresszus elé, hogy a szervezetek képviselői megfogják érteni, hogy az 1926. évben tartott Kongresszus óta eltelt idő küzdelemmel teljes eseményeinek jórésztét nem foglalhattuk be jelentésünkbe. Nem tettük ezt azért, mert az eseményeket a szervezetek átérték, a szövetségek és a párt lapjai minden esetben feltárták és éreztük, hogy azok újboli felsorolására szükség lenne, eltekintve attól, hogy hely sem állott rendelkezésünkre.

Kötelességünknek tartottuk azonban, hogy a kongresszus küldötteinek kezébe dokumentumokat adjunk. Nemcsak azért, hogy egyszer már a mi szakszervezeti mozgalmunk is szakítva a megtörtént tények felsorolásának tradíciójával, ami pillanatnyilag tetszetős lehet, de aminek a gyakorlatban kevés hasznát láttuk, hanem azért is, hogy jelentésünk a szakszervezetek vezetőinek a jövő küzdelmeihez utmutatóul is szolgáljon.

Eppen így azt is céloztuk, hogy az adatok és számok világánál a Kongresszus tárgyalásait általános problémáink alapos vizsgálatának útjára vezessük.

Szakszervezeti mozgalmunknak a krízis súlyos megpróbáltatásai közötti erőfeszítéseinek idején többet kívántunk a Kongresszus elé terjeszteni, mint szavakat. Az országos szakszervezeti tanács vezetősége bizott benne, hogy a Kongresszus a jelentésben foglalt problémákat alapos megfontolás tárgyává teszi és a romániai proletáriátus utmutatására szolgáló határozataiban a nyugati államok hatalmas szakszervezeti mozgalmának példáját fogják követni.

A Kongresszus tárgyilagos munkájával bizonyosságot kell tennünk arról, hogy a proletáriátus érdekében a legsúlyosabb időkben is a helyzet magaslatára tudott emelkedni.

Az Országos Szakszervezeti Tanács.

A Romániai Szakszervezetek Országos

	B E V É T E L E K				
	1926 *	1927	1928	1929	1930 **
Szövetségek járulékaiból	254.534·67	348.770·75	410.819·98	804.629·04	753.350·—
Szövetségek hozzájárulása a helyi titkárságok fenntartásához	33.700·—	143.750·—	75.000·—	8.000·—	—
Az A. Sz. I.-től	21.874·55	20.641·46	—	—	—
Kölcsönökből	15.000·—	20.295·64	180.405·45	56.422·45	144.316·11
Könyvtárak alapjaira	—	200.000·—	—	—	—
Bukaresti szervezetek lakbérhozzájárulásaiból	—	12.000·—	38.375·50	110.738·50	46.000·—
Különböző szervezetek betétjei	—	—	15.996·—	137.155·08	362.237·75
Munkanélküli segély-alapra	—	—	500.000·—	50.000·—	—
„Viata Sindicală” előfizetési és hirdetési díjaiból	—	—	36.654·—	1.957·—	800·—
Különböző bevételekből	—	46.150·—	32.000·—	100.000·—	20.000·—
Maradvány, mint egyenleg, az előző évekről	—	29.902·87	59.337·50	11.253·83	376·15
Összesen	325.109·22	821.710·72	1,349.590·43	1,270.155·90	1,327.680·01

* 1926 augusztus hótól. Augusztusig a pénztári helyzetet lásd az 1926. évben tartott kongresszusi jelentésben.

** 1930 november 30-ig.

I. Flueraș
elnök.

Az ellenőrző-bizottság nevében :
Petru Bernau

Szövetségének pénztári forgalma 1926–1930

	K I A D Á S O K				
	1926	1927	1928	1929	1930
Fizetésekre . . .	117.900'—	165.500'—	220.100'—	40.000'—	301.395'—*
Hozzájárulás helyi titkárságok fentartásához	48.150'—	291.152'—	209.834'—	328.006'—	258.325'—
Különböző szervezetek támogatására	—	20.555'—	27.500'—	158.500'—	—
Illeték az A. Sz. I.-nak	16.508'—	—	6.000'—	—	21.831'—
Kongresszusi, kiutazási és ülések költségei	39.978'—	48.805'—	86.467'—	55.117'—	74.075'—
Kölcsönök . . .	—	28.000'—	94.696'—	—	30.100'—
Kölcsönvisszafizetések	15.000'—	35.413'07	29.239'—	344.647'—	433.385'61
Házbér és karbantartási költségek					
București—Cluj .	26.729'50	92.846'65	73.865'40	180.124'28	68.000'—
Munkanélküli- és rendkívüli segélyek	300'—	10.800'—	474.986'—	12.710'—	10.148'—
„Viața Sindicală” .	—	—	34.442'—	—	—
Könyvvásárlás					
könyvtárak részére	—	—	41.790'—	11.500'—	—
Butorokra, iroda-kellékekre, posta-költségekre . . .	15.515'85	39.984'50	27.749'70	44.779'50	30.545'25
Nyomtatványokra .	14.344'—	22.935'—	4.470'—	39.942'—	27.035'—
Maradvány, mint egyenleg az előző évekről .	29.902'87	59.339'50	1.253'83	376'15	376'15
Összesen . .	325.109'22	821.710'72	1,349.590'43	1,270.155'90	1,327.680'01

* Ezen összegben az 1929. évi fizeteshátralékok is befoglaltatnak.

I. Miresou
pénztáros.

Könyvelésért:
Benedek Gábor

**A ROMÁNIAI SZAKSZERVEZETEK
1931 JANUÁR 4—7-ÉN TARTOTT
ORSZÁGOS KONGRESSZUSÁNAK
JEGYZŐKÖNYVE**

N A P I R E N D :

1. Az Országos Szaktanács jelentései.

- a) Erkölcsi jelentés. Előadó: Mirescu Ion.
- b) Pénztári jelentés. Előadó: Ehrenfeld Béla.
- c) Az ellenőrzőbizottság jelentése. Előadó: Bernau Péter.

2. Általános gazdasági helyzet és munkanélküliség.

Előadók: Flueraş Ioan és Bartalis Sándor.

3. Munkásvédelmi törvényhozás.

- a) Szervezkedési szabadság.
 - b) A munkaidő tartama és a vasárnapi munkaszünet az iparban, kereskedelemben és az irodákban.
 - c) A női és gyermekmunka védelme.
 - d) Munkaszerződések.
 - e) Munkakamarák és munkaügyi szakbiróságok.
- Előadók: Mirescu Ion és Ehrenfeld Béla.

4. Munkásbiztosítás.

- a) Betegség és baleset elleni biztosítás. Előadó: Ujhelyi Ferenc.
- b) Aggkori és rokkantbiztosítás. Előadó: Gherman Eftimiu.

5. Munkásszövetkezetek.

Előadó: Flueraş Ioan.

6. Az Országos Szaktanács ügyviteli szabályzata.

Előadó: Flueraş Ioan.

7. A nevelés és agitáció megszervezése.

Előadók: Mirescu Ion és Ehrenfeld Béla.

8. A szaktanács vezetősége és az ellenőrzőbizottság megválasztása.

9. Indítványok, különfélek.

A kongresszus megnyitása

— ELSŐ NAP —

Az országos szakszervezeti kongresszus 1931 január 4-én, vasárnap délelőtt a „Locomotiva” nagytermében *Flueraş* János elvtárs elnöklete mellett kezdette meg tanácskozásait.

Flueraş elvtárs rövid megnyitó beszédében az országos szakszervezeti tanács nevében üdvözölte a kongresszusi kiküldötteket, a szakszervezeti Internacionálé, a Romániai Szociáldemokrata Párt, a szociáldemokrata parlamenti frakció képviselőit. Majd a nemzetközi szakszervezeti mozgalom és az ország munkásmozgalmának halottairól emlékezett meg. Kegyeletes szavakban parentálta el *Dr. Pistiner Jakab*, *Jászai Samu* és *Kunfi Zsigmond* (Magyarország), *Mehrheim* (Franciaország), *Dühr* (Svájc), *Thorberg* (Svédország) elvtársakat, akik a nemzetközi proletárióriátus küzdelmeiben mulhatatlan érdemeket szereztek. A kongresszus kegyelele jeléül állva hallgatta végig a megemlékezést. Majd *Flueraş* elvtárs a romániai proletárióriátus martirjának, *Bujor Mihály* elvtársnak sorsát ecsetelte, aki a munkásosztály ügyéért 11 év óta szenved a doftanai börtönben. A kongresszusi küldöttek viharos tapssal vállalták magukra a kötelezettséget, hogy a doftanai börtön rabjának kiszabadításáért a szervezett munkásság továbbra is küzdeni fog. Ezután

R. Tayerle elvtárs

a Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség és a csehszlovákiai országos szakszervezeti tanács kiküldöttje

következett szólásra, aki üdvözlő beszédét a következő román nyelven elmondott szavakkal vezette be:

— A legnagyobb öröömre szolgálna, ha beszédemet az önök nyelvén mondhatnám el, azonban legnagyobb sajnálatomra ez számomra lehetetlen. Remélem azonban, hogy megértik mondanivalómat, ha azt oly nyelven mondom el, amely önök között is ismeretes.

Tayerle elvtárs ezután német nyelven folytatta:

— Megbízást kaptam, hogy az önök kongresszusának elhozzam a szakszervezeti Internacionálé üdvözlését és ugyanekkor engedjék meg, hogy a csehszlovákiai szakszervezetek országos központjának baráti üdvözlését is tolmácsoljam. Megtiszteltetésnek érzem, hogy kongresszusukon való részvételemmel erősíthetem a kapcsolatot, amely az önök szakszervezeti mozgalmát a minden népek szakszervezeteit magában foglaló Internacionáléval eddig is összefűzte. Először vagyok az önök országában és már ezért is nagy öröömre szolgál, hogy az önök tanácskozásain és határozataik meghozatalában résztvehetek.

Magában ennek a kongresszusnak a napirendje is igazolja, hogy a szakszervezeti mozgalom érdekei az egész világon egyazon problémákban forrnak össze. A tőkés munkáltatók közös érdekeken alapuló gazdasági és kereskedelmi kapcsolatai a munkásosztályban is ugyanazon érdekközösségeket váltották ki. A tőkésszolidaritás, amely a gazdasági viszonyokból és az egyes tőkéscsoportok különböző érdekeiből eredő ellentétek dacára is létezik, természetsszerűleg kiváltja a munkásszolidaritást, amely mind erősebbé válik. Az Amszterdami Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség ennek a szolidaritásnak a kifejezője, amelyben ma már 13 millió munkás, kereskedelmi alkalmazott és magántisztviselő tömörül. De ezenkívül a világ minden részében még 6 millió munkás kíséri figyelemmel a szakszervezeti Internacionálé tevékenységét és uton vannak, hogy lecsatlakozzanak. A munkaerő kizsákmányolásának nemzetközi volta legyőzi a vallási, nemzeti és politikai különbségeket. A nemzetközi kapitalizmus védelmezői abban például nem látnak semmilyen nemzeti veszedelmet, ha a nemzetközi tőke a különböző államokban terjeszkedésük érdekében a belföldi ipart tönkreteszik, ellenben a szakszervezetek nemzetközi együttműködését rendkívüli idegeskedéssel nézik, annak dacára, hogy a szakszervezetek együttműködésének a nemzetközi egyetértés és a barátságos viszony az alapjai, amelyekkel minden országban a gazdasági fejlődés előfeltételeit akarják megteremteni és hogy a népek családjában minden nép gazdasági és kulturális jólétet biztosíthasson magának.

Azok a bajok, amelyekkel a különböző országok gazdaságának és általában a világ gazdaságának ma küzdenie kell, a kapitalizmus alkotó elemét képező gazdasági anarchiából születtek meg, amely kapitalizmus magának igényli a jogot, hogy az emberiség gazdasági javait és kultúráját irányítsa.

Hogy így áll a helyzet, azt az egész világot fojtogató szörnyű munkanélküliség bizonyítja, amely a mai gazdasági rendszer termelési és fogyasztási dezorganizációjának következménye. Egyfelől a termelés óriási méretekből emelkedik, amelyet folyton nővel a vad racionalizálás is és ugyanakkor a másik oldalon a hatalmas tömegű dolgozó osztályok fogyasztóképesége a bérleszállítások logikus következményeképpen folytonosan csökken. A mai gazdasági rendszer vészes következményei: a túltermelés és fogyasztás csökkenése.

A Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség múlt évi júliusi stockholmi kongresszusa teljes joggal határozta meg azokat a gazdasági alapelveket, amelyeket a nemzetközi szakszervezeti mozgalomnak a munkásosztály védelmére a mai gazdasági rendszerrel szemben követnie kell. Ugyanabban az időben a Stockholmban megállapított alapelvek szerint kell megalkotni az előfeltételeit a mainál tökéletesebb társadalmi rendnek. A szakszervezeti Internacionálé gazdasági programja felsorolja a mai viszonyok követelményeit és az eszközöket, amelyekkel azok megvalósíthatók.

A szakszervezeti Internacionálé által felállított követelmények alapja a nemzetközi együttműködés és a népek közötti egyetértés és küzdelmet hirdet minden erőszakpolitikával szemben, ami csak a krízis fokozódását eredményezheti. Küzdelmet hirdet a béke politikájáért, mert az erőszakpolitika és a háborus készülődések a népek gazdasági helyzetének teljes leromlására és minden kulturális javak szétrombolására vezetnek.

Ha az emberiség méltó akar lenni nevéhez, akkor a békepolitika nem kell, hogy üres demagógia maradjon. Haladásról és civilizációról mindaddig nem lehet szó, amíg a laboratóriumokban mérges gázokat és az emberi társadalom minél gyorsabb és tökéletesebb szétrombolására alkalmas eszközöket gyártanak.

A béke útjára csak a munkásosztály felvilágosítása útján juthatunk el, amely egyedül viseli a háború minden szenvedéseit. A munkásosztály küzdelmeinek útja az egységért és az emberiség kulturális haladásiért a legbiztosabb út ahhoz, hogy a nemzetközi demokrácia nagy és ideális eszméjét beteljesíthessük.

A mögöttünk lévő gyakorlati tapasztalatok alapján megállapíthatjuk, hogy azon az uton jutunk a célhoz, amelyet a szakszervezeti Internacionáléban egyesült szervezetek követnek. Ez nem a tartalom nélküli radikálizmus és az egyesek üres forradalmiságának útja, hanem a hatalom és az erő konstruktív eszközei, amelyek kizárólag szakszervezeti egységekre és öntudatra vannak építve. •

Üres frázis az csupán, hogy a munkásosztály útja csak társadalmi katasztrófákon keresztül vezethet a hatalom felé. Látjuk, hogy minél kritikusabbá válik a gazdasági helyzet, annál inkább rosszabbodik a munkásosztály helyzete is, mert egyetlen megélhetési eszköze, a munkájereje elvesztette értékét. Ilyen esetben az egzisztenciája ellen folyó harcban a munkás ellenálló ereje legyöngül. Ezért a szakszervezetek csak a gazdasági élet konszolidálásáért küzdhetnek. Ezt a konszolidációt azonban a szakszervezetek nem a kapitalista rendszertelenség fentartására, hanem a munkásjólét minél magasabb fokra való fejlesztésére és a gazdasági életfeltételek átforgatásához szükséges befolyás növelésére használják fel.

A munkásoknak a termelésben való részvétele meg kell hozza a vállalatok vezetésébe való beleszólást is. Az új gazdasági adottságok új gazdasági jogokat követelnek.

Az egyes országok munkásvédelmi törvényei a nemzetközi munkásvédelmi törvényhozásból kell kiinduljanak, ezért a Nemzetközi Szakszervezeti Internacionálé együttműködik a Nemzetközi Munkügyi Hivatallal, amely munkásvédelmi egyezményeket alkot és azon dolgozik, hogy azokat az egyes országokkal elfogadtassa. Hogy a munkásosztály ily irányú követeléseit átültesse az életbe, egységesen kell küzdenie.

A küzdelemhez szükséges erőt nem az erőforrások szétforgácsolásával, hanem azok egyesítésével kell megteremteni.

Az én országom, Csehszlovákia eseményeivel bizonyíthatom, hogy a szakszervezeti mozgalom szétrombolása mily katasztrófális következményekkel jár. Amikor a kommunista internacionálé befolyására a csehszlovák szakszervezeti mozgalomban 1922-ben beállott a szakadás, a szakszervezeti mozgalom egy csapásra 400.000 tagot veszített. Téves volt azonban az a feltevés, mintha ez a 400.000 munkás a kommunistákhoz csatlakozott volna. Ezeknek még a fele sem sorakozott az ugynevezett forradalmi front mögé, hanem egy része a reakciós pártok szervezeteibe huzódott, egy tekintélyes rész pedig teljes közönybe süllyedt.

A szakszervezeti mozgalom soha nem volt annyira szélszaggatva, mint abban az időben, amikor oly sűrűn hallottuk az ugynevezett egységfrontot emlegetni. A régi szakszervezeti irányzat mellett új szervezetek

alakultak, amelyek kizárólag politikai célokat szolgáltak. Ez is azt bizonyítja, hogy amint egy politikai párt fejlődése folyamán bomlás áll be, újabb politikai szervezetek alakulnak.

Nyilvánvaló, hogy az ily szervezetek hatása jelentéktelen. Már erőviszonyaik miatt sem bírnak jelentőségre emelkedni, azonban a fejlődés menetét mégis befolyásolhatják.

Amikor ma megállapíthatjuk, hogy az általam képviselt csehszlovák szakszervezeti központ a legnagyobb taglétszámmal bír, ezt kizárólag a konszolidáció érdemének kell betudnunk. A csehszlovák szakszervezeteknek ma újra 500.000 tagjuk van.

Az utóbbi idők során az ugynevezett „Szakszervezetek Nemzetközi Szövetsége” is csatlakozott szakszervezeti mozgalmunkhoz, amelyet 1922-ben a kommunistáknak behódolt helyi szaktanácsok és szövetségek alakítottak és amelyek akkor tőlünk elszakadtak. Alig néhány év telt el s mindnyájan meggyőződtek róla, hogy eszmei elgondolásaiknak nincs létjogosultsága. A kommunista párt azonban mégsem mondott le újabb „Ipari Szövetségek” alakításáról, ami újabb bizonyítékot jelent arra nézve, hogy mily kevés komolyság van az „egységfront” frázisa mögött. A kommunista párt most úgy agitál, hogy a szervezetleneket fölébe helyezi a szervezett munkásságnak.

A fejlődés elég világosan bebizonyította, hogy a szakszervezetek a szocializmus apparátusa kell legyen és semmi körülmények között nem válhatik egyes pártok akarat nélküli politikai eszközzé. A szociáldemokrata párttal szükséges összeműködés nem szabad hogy kizárja a szakszervezetek saját elhatározó véleményét, mert a szakszervezetek, ha gazdasági harcaiktól eredményeket akarnak, elsősorban a munkásokat a vállalatokkal szemben egyenlő rangu tényezővé kell emeljük.

A szakszervezetek leghathatósabb harci eszközei: a felvilágosítás és az összetartás, amelyek biztosan eljuttatnak bennünket céljainkhoz, a munkásosztály társadalmi és gazdasági felszabadításához, az új gazdasági rend megalkotásához. Az ide vezető uton a szakszervezetek találkoznak az ugyane cél felé törekvő más szervezetekkel. Főképp azokra a szocialista szervezetekre gondolok, amelyek beküldik képviselőiket a parlamentbe, hogy ott megvédjék a szakszervezetek érdekeit. Így teljesítik be az összetartás eszméjétől vezetett nemzetközi szakszervezetek Marx szavait: „Világ proletárjai egyesüljete!” Ez a jelszava a Nemzetközi Szakszervezeti Szövetségnek is.

Meggyőződésem, hogy ez a kongresszus határozataival hozzájárul a szakszervezeti mozgalom megerősítéséhez és a belőle fakadó összetartás legyőz és elhárít minden akadályt. Kívánom tehát, hogy a kongresszus munkáját a legteljesebb siker kísérje.

Tayerle elvtárs nagy lelkesedéssel fogadott üdvözlőbeszédét néhány román nyelven elmondott lelkesítő szóval fejezte be. Utána

G. Vlădescu-Răcoasă

egyetemi magántanár, a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal romániai levelezője beszéde bevezetőjében meleg köszönetet mondva a meghívásért, kijelenti, hogy megtiszteltetésnek tekinti, hogy a romániai szervezett munkásság eme öntudatot és szolidaritást kifejező kongresszusán résztvehet.

— Mint a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal képviselőjének — mondotta — elsősorban kötelességemnek érzem örömünket kifejezni az önök által teljesített komoly és rendszeres munka és az elért kielégítő eredmények felett. Nemkülönböztetve örömünket kell kifejezzem a jövőbe vetett jogos reményeik felett is, amelyeket szakszervezeti mozgalmunk konszolidáltsága és megerősödése nyitott meg. Meggyőződéseim ugyanis, hogy a román szakszervezeti mozgalom mai kongresszusa életrevalóságával — amelyről bizonyosságot tett — és hozandó határozataival a *szakszervezeti eszme és tevékenység megfélebbezhetetlen jelentőségét* be fogja bizonyítani országunk minden társadalmi osztálya előtt.

A román társadalom jórésznél feltalálható előítéletein és lelkicsinylő felfogásán túl, mindenki el kell jusson oda, hogy a szakszervezetek gyakorlati hasznát értékelje. A szakszervezetek nemcsak a legmegfelelőbb, hanem a legbékésebb és legészszerűbb eszközök az ország termelő rétegei életének és munkafeltételeinek megjavítására, mert ezt a feladatot a mai viszonyok közepette a szubjektív jótekonkodásra és az elfogult, öntudatlan és szeszélyes atyáskodásra bízni nem lehet.

Épp így senki nem tagadhatja és nem hagyhatja figyelmen kívül a szakszervezeti mozgalomban rejlő, egy magasabbrendű társadalmi erkölcsi elvekre alapozott nagy etikai értékeket. Ugyanezekre a *társadalmi igazságosságot* szolgáló elvekre építették a genfi Nemzetközi Munkaügyi Hivatalt is, amely intézménynek feladata a munkajogot védelmezni.

De máskülönböztetve is a szakszervezeti mozgalom éppen a jelen társadalom fejlődése és struktúrája hatása alatt mint *alapvető társadalmi szükségesség* jelentkezik. A gazdasági téren való együttműködésnek és a fejlődésnek ezek a szervezetek a legbiztosabb garanciái, mert a szabadság elvén épült, részrehajthatatlan és a valósággal számoló rendszer elmaradhatatlan velejáróját, az alapvető egyenlőséget biztosítja.

Végül, hogy a szakszervezeti mozgalomnak csak még egy megkülönböztető jellemvonását hangsúlyozom ki. Nem szabad szemelől tévesztetünk, hogy a szakszervezeti mozgalom a legalkalmasabb tényező az erőszakos beavatkozások elhárítására, ami oly sok igazságtalanságot szült, de egyben elhatározó tényező a haladottabb munkásvédelmi törvényhozás biztosításánál is.

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal tevékenységét elsősorban és legnagyobb részt a szervezkedés elvére alapozza és hivatása, hogy ezt az elvet nemzetközileg értékesítse, természetesen a politikai faktorok rendkívül értékes és hasznos segítségének számbavételével. A bizonyosság erre a munka nemzetközi szervezetének alkotmánya és egész törvényalkotó tevékenysége. Ezért, amikor szerencsém van a mi országunk szakszervezeti mozgalmára eme eseményének közvetlen szemlélője lenni, kétszeres megelégedésemnek adok kifejezést. Először a magam személyében, mint szociológus, mivel a szakszervezeti mozgalom értékéről és hivatásáról vallott meggyőződésemet beigazolvál látom, másodsorban, mint a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal képviselője, mert annak az intézménynek a tevékenysége, amelyet minden lelkesedéssel és odaadással szolgálunk, ezen a helyen még jogosabbnak és gyümölcsözőbbnek tűnik fel, mert hatalmas és élő erők támogatják azt.

Engedjék meg tehát, hogy a genfi Nemzetközi Munkaügyi Hivatal

Özinte és meleg üdvözlétét tolmácsoljam. Kívánom, hogy bizzanak küzdelmeik jogosságában és erejükben, amelyet az itt megjelentek képviselnek, hogy összetartást és idealizmust jelentő akarataikat jól elgondolt határozatok irányítsák és az annyi akadállyal, nehézségekkel szemben folyó küzdelmeiket lelkesedés és a jövőben való bizakodás hassa át.

Petrescu C. Titel

elvtárs a Szociáldemokrata Párt üdvözlétét tolmácsolja a szakszervezeti kongresszusnak, amely — ugymond — a pártmozgalom számára is nagyfontosságú esemény, mert hiszen hatalmas szocialista párt egyedül csak hatalmas szakszervezetekből fejlődhetik. A szakszervezetekbe tömörült öntudatos munkásság felismeri, hogy a munkáltatókkal szembeni mindennapos küzdelmeik joga az osztályharcos politikai szervezetek védelme alatt kell álljon, amely csak a szociáldemokrata párt lehet. A nyugati államok szervezett munkástömegei már rég felismerték, hogy gazdasági osztályszervezeteiket — a szakszervezeteket és a szövetségeket — a politikai szervezetekkel, a szocialista párttal egyvonalon kell fejleszteniök. Ez a meglátás abból az osztályöntudatból eredt, amely Anglia, Németország, Ausztria, Magyarország, Franciaország és Belgium proletáriátusát oly hatalmas erővé emelte. Abban a reményben, hogy ez a szakszervezeti kongresszus is megmutatja Románia proletáriátusának az utat, amelyen át a szociáldemokrata pártot is erősebbé teszi, Petrescu elvtárs sikert kíván a kongresszus munkájához.

Dr. Rădăceanu Lotar

a szociáldemokrata parlamenti frakció nevében üdvözlí a kongresszust. Mi, szociáldemokrata képviselők — mondotta — a pártnak és a szakszervezeti mozgalomnak egyaránt képviselői vagyunk, mert csaknem valamennyien a szakszervezeti mozgalom harcosai is vagyunk és mert a párt- és szakszervezeti mozgalmat, az osztályharcos mozgalomnak ezt a két főpillérét egy mindenekfelett álló, szétörhetetlen eszmei és érdek-közösség kapcsolja egygő.

Ezután Mirescu elvtárs a külföldi szakszervezeti tanácsok üdvözlő leveleit olvasta fel. Üdvözlő sorokat küldtek: *Anglia, Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Dánia, Hollandia, Görögország, Magyarország, Luxemburg, Lengyelország, Spanyolország, Svédország és Svájc*. Ezeken kívül üdvözlő táviratot küldtek még *Szatmár szervezett munkássága és a câmpulungi faipari munkások helyicsoportja*.

Mirescu elvtárs a kongresszus elnöksége nevében a napirendi pontok határozati javaslatainak előterjesztésére, valamint a mandátumigazoló és jelölő bizottságok választására tett javaslatot. Az előterjesztés alapján a kongresszus a következő bizottságokat küldte ki:

Mandátumigazoló-bizottság: Niculescu Ștefan, Radian Marin, Rachitanu Gh., Mihăilă Petru, Lăzărescu Dumitru. Az Országos Szaktanács részéről Ehrenfeld Béla.

Gazdasági helyzet és munkanélküliség (2. napirendi pont): Urzică George, Stroia Gheorghe, Nemcsok János, Silbermann Zsigmond. Az Országos Szaktanács részéről Flueraș Ioan és Bartalis Sándor.

Munkásvédelmi törvényhozás (3. napirendi pont): Rohm Péter, Pi-

rovszky Károly, Bruder Ferenc, Muntean Nicolae, Urzică George, Gherman Eftimie. Az Országos Szaktanács részéről Mirescu Ion.

Munkásbiztosítás (4. napirendi pont): Jumanca Iosif, Bragadireanu Corneliu, Pálffy Tibor, Gârboveanu Simion, Stănescu Dumitru, Popovici Constantin, Kling Franz. Az Országos Szaktanács részéről Gherman Eftimie és Ujhelyi Ferenc.

A nevelés és agitáció (7 napirendi pont): Șoit Petru, Brătfăleanu Victor, Feld István, Viznyovszky János, Rădăceanu Lotar, Rădulescu Gheorghe, Popescu Ion. Az Országos Szaktanács részéről Ehrenfeld Béla.

Jelölő-bizottság: Cloțan Ion, Urzică George, Mihăilă Petru, Bartha Károly, Klein Johann, Pálffy Tibor, Raffay István. Az Országos Szaktanács részéről Mirescu Ion.

Javaslattevő bizottság: Bartha Károly, Rohm Péter, Lăzărescu Dumitru, Mogos Gheorghe, Jumanca Iosif.

Elnök bejelenti, hogy a kongresszus a következő nap reggel 9 órakor folytatja tanácskozásait a Casa Poporului nagytermében. Felhívja a bizottságokat, hogy délután üljenek össze a jelentések megtárgyalására és a határozati javaslatok előkészítésére.

— MÁSODIK NAP —

A tanácskozásokat *Flueraș* János elnök elvtárs nyitja meg, majd előterjeszti a kongresszus ügyrendjét szabályozó javaslatot.

Az ügyrend elfogadása után *Mirescu* Ion elvtárs az Országos Szakszervezeti Tanács 1926—1930. évi tevékenységéről tett jelentést. Részletesen kifejti, hogy az Országos Szakszervezeti Tanács erkölcsi tevékenységében és anyagi helyzetében felmerült nehézségek a szakszervezeti mozgalom belső szervezési problémájának alapos megvizsgálását követelik. Ma már ez annyiival is inkább feltétlen szükségesség, mert a munkások osztály nagy problémáinak megoldása a szakszervezeti mozgalom erejétől függ. *A szakszervezeti központoknak* az ország fővárosában való központosítása kényszerítő szükségesség. Eme szükségesség nem csupán egyesek óhaja, hanem azokból az alapvető gazdasági és politikai okokból ered, ami magának az országnak is alapját képezi és ami a szakszervezeti mozgalom életét is befolyásolja.

A központi irányítás és a szorosabb összeműködés hiányát az utóbbi években minden tevékenységünkben megéreztük és emiatt egyetlen akciónk sem járhatott kielégítő eredménnyel. A munkafeltételek megjavításáért, a bérek megvédéséért, a munkásbiztosítás egységesítéséért és fejlesztéséért, a munkaidő megrövidítéséért, a munka védelméért, a szervezkedési szabadságért, az elbocsátások megszüntetéséért, a hatóságok és munkáltatók üldözése elleni küzdelmeink, mind-mind egységes akcióprogramot és központosított irányítást követelnek, amely minden órában kész legyen arra, hogy valamely kérdésben határozatot hozzon. Ez azonban mindaddig megvalósíthatatlan marad, amíg a Országos Szaktanácshoz csatlakozott szövetségek egy részének székhelye vidéken van. Ugyanezen okból nem lehetett elérni jobb eredményt a régi királyság és különösen a főváros munkástömegeinek megszervezése terén sem, ami Erdély és Bánát fejlettebb szakszervezeti mozgalmára nézve is nagy kár, mert az a veszély fenyeget, hogy régebben kivívott jogait elvesztik.

Ha mindezekhez hozzáadjuk még az: is, hogy az ipari termelés központosítása a csatolt területek iparában foglalkoztatott tömegeket mindinkább a régi királyság és a főváros felé kényszeríti, ahol a munkásság szervezetlensége a munkáltatók számára féknélküli kizsákmányolás lehetőségét nyújtja, amivel természetesen a csatolt területek munkabéreinek és munkafeltételeinek kialakulását is befolyásolják, akkor megérthetjük, hogy a központi irányítószerveknek a fővárosban való központosítása miért nem késhet egy pillanatig sem, ha csak azt nem akarjuk, hogy mindazt, amit hosszú évek erőfeszítéseivel építettünk, elveszítsük.

A jelentés befejezésével Mirescu elvtárs az Országos Szakszervezeti Tanács vezetősége nevében a következő

határozati javaslatot

terjeszti a kongresszus elé:

Az 1931. január 4—7-én Bucureştiben tartott országos szakszervezeti kongresszus tudomásul véve az Országos Szakszervezeti Tanács vezetőségének jelentését, megállapítja, hogy a munkásság megszervezése a gazdasági krízis és a különböző szövetségek a fővárosban való központosításának hiánya miatt óriási nehézségekbe ütközik.

Valamennyi szövetségnek taglétszáma ennek a szerencsétlen helyzetnek következtében nem növekedik, sőt némelyiknél visszaesőben van, ami a szervezetek anyagi gyöngülésére vezet és a szövetségeket az a veszedelem fenyegeti, hogy az alapszabály szerinti segélyeket képtelenek lesznek folyósítani, ami az egész munkásmozgalomra nézve katasztrófát jelentene.

Összevetve minden lehetőséget és eshetőséget, amelyek a jelen adott helyzetből kivezethetnek, a kongresszus megállapítja, a szakszervezeti mozgalomnak az ország fővárosában való központosítása ma elengedhetetlenebb szükségesség, mint valaha.

A központosítást, vagyis valamennyi szövetségnek késedelem nélküli áthelyezését Bucureştibe a következő főbb okok indokolják:

Az országra nehezedő gazdasági krízis dacára az ország fővárosa nyújt a legtöbb munkaalkalmat és valamennyi iparban itt vannak a legnagyobb munkástömegek. Abban az esetben, ha a szervezetek erőfeszítései itt is kikényszeríthetik a munkaidő törvényes szabályozását és a 8 órai munkaidő bevezetését, bizonyos, hogy a különböző szakmákban több ezer munkás jutna munkaalkalomhoz, ami a munkanélküliek számának jelentékeny csökkenését eredményezné.

Tudott dolog, hogy ha a régi királyság és a főváros munkástömegei továbbra is szervezetlenül maradnak, az itteni vállalatok napi 10—12 órát dolgoztatva sokkal alacsonyabban díjazott munkásaikkal, a csatolt területek vállalatainak veszedelmes versenytársat jelentenek és rákényszerítik ezeket is, hogy a munkások béreit leszállítsák. A csatolt területeken munkanélkülivé vált munkások a régi királyságba kényszerülnek, ahol alacsony bérekért napi 10—12 órát kényszerülnek dolgozni, s minden visszaélést, törvényteleniséget, a munkáltatók embertelen bánásmódját is kénytelenek elszenvedni. A központosítás révén tehát az erdélyi és bánáti szervezett munkásság érdekeit is fokozott mértékben szolgálhatjuk.

Másrészt pedig tények és számok alapján is állíthatjuk, hogy az utóbbi időben a főváros munkássága is kezdi lerázni magáról a kommunisták és a parasztpártiak befolyását és rokonszenvével és reményeikkel a mi mozgalmunk felé fordulnak.

Központosítani kell tehát minden erőnket és a szervezeten tömegeket kettőzött munkával be kell sorozzuk a szervezett munkásság soraiba, hogy ezzel is lerőjjük a kötelességet, amelyet az Internacionáléhoz és a szakmai Internacionálékhoz való lecsatlakozással mint országos szervezetek magunkra vállaltunk, az egész ország munkássága anyagi és erkölcsi helyzetének megjavítása érdekében.

Egyébként ezzel a határozattal munkásmozgalmunk irányító fórumainak azt a több esetben hangoztatott kívánságát is teljesítjük, mely szerint tekintve az adott helyzetet, az ország városaiban működő szövetségek határozzák el a fővárosba való áthelyezését.

Abban az esetben, ha a szövetségek központi vezetőségei nem lennének abban

a helyzetben, hogy határozzanak központjuknak a fővárosba való áthelyezése felett, a kongresszus határozata alapján hívjanak össze e célból rendkívüli kongresszust, vagy pedig szavaztassák le erre nézve szervezeteik tagjait.

Ehrenfeld elvtárs magyar nyelven hasonló értelemben teszi meg a jelentést.

Elnökség javaslatot tesz a napirend megváltoztatására, úgy, hogy a jelentés feletti vita csak a mandátumvizsgáló bizottság jelentése után kezdődjék. A javaslatot a kongresszus elfogadta.

Lăzărescu elvtárs felolvassa a mandátumvizsgáló bizottság jelentését tartalmazó következő jegyzőkönyvet:

A mandátumvizsgáló-bizottság megvizsgálva a szövetségek kiküldöttéi által beterjesztett megbízóleveleket, megállapította, hogy a 36.609 tagot képviselő 13 szövetség 85 küldöttel vesz részt a kongresszus munkálataiban, akik összesen 107 mandátummal rendelkeznek. Ezekhez hozzáadandó még az Országos Szakszervezeti Tanács vezetőségének és ellenőrző-bizottságának 14 mandátuma, úgyhogy a kongresszuson résztvevők mandátuma összesen 121.

A tanácskozási joggal résztvevők száma 11 és pedíg: a moreni petróleumipari munkások helyicsoportja 2, a brassói vasmunkás helyicsoport 1, a Romániai Szociáldemokrata Párt képviselőjében *Petrescu Titel*, a parlamenti frakció képviselőjében *Rădăceanu* Lotar kamarai képviselő, a Nőmunkások Országos Szövetsége képviselőjében *Deleanu* Eugenia, az Ifjómunkások Szövetsége képviselőjében *Cărpiniș* Ion, a bukovinai tartományi szaktanács képviselőjében *Roznovean* Teodor kamarai képviselő, a fővárosi pártszervezetek központi vezetősége nevében *Niculescu* M., a fővárosi helyi szaktanács képviselőjében *Petrescu-Ghempet* elvtársak.

A bizottság a mandátumok igazolása során megállapította, hogy egyes szövetségek nem tettek eleget az Országos Szakszervezeti Tanáccsal szembeni kötelezettségeiknek. A tagok számát kimutató havi jelentéseket nem küldték be idejében és ezzel kapcsolatosan a szaktanácsi járulékokat elmulasztották befizetni. El kellett ismerni azonban a bizottságnak azt is, hogy az érintett szövetségek egyrésze csak az eléje tornyosult nehézségek miatt nem tudott kötelezettségeinek eleget tenni.

Sajnálattal kellett megállapítani azt is, hogy egyes szövetségek annyira elhanyagolták kötelezettségeik teljesítését, hogy nemcsak az Országos Szakszervezeti Tanács anyagi és erkölcsi helyzetét, hanem az egész szakszervezeti mozgalmat is veszélyeztethetik, ha a kongresszus nem találja meg a módját, hogy energikus határozattal ennek a hanyagságnak gátat vessen.

A bizottság megvizsgálva minden szövetség helyzetét, megállapította, hogy a szövetségeknek az alábbi mandátumokra van joguk és ezeket érvényesíti:

A Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége	17
A Bánya- és Kohóipari Munkások Szövetsége	17
A Grafikai Munkások Szövetsége	9
A Vasutasszervezetek Szövetsége	11
A Magánalkalmazottak és Tisztviselők Federációja	7
A Szállítási és Kikötőmunkások Szövetsége	9
A Dohány- és Gyufagyári Munkások Szövetsége	9

Az Építőmunkások Szövetsége	6
A Ruházati-, Textil- és Bőripari Munkások Szövetsége	6
A Faipari Munkások Szövetsége	8
A Vendégipari Munkások Szövetsége	6
Az Élelmezési Munkások Szövetsége	1
A Könyvkötő Munkások Szövetsége	1
Az Orsz. Szakszervezeti Tanácsvezetősége és ellenőrzőbizottsága	14
Osszesen	121

A bizottság a vendégipari-, élelmezési- és könyvkötő-szövetségek mandátumait ezen szövetségek erkölcsi és anyagi jelentéseinek teljes hiánya miatt nem igazolhatta és azok elbírálását a kongresszus döntésére bízta, abból a szempontból is, hogy a vendégipari, az élelmezési és könyvkötő szövetségek mandátumaikat oly kiküldöttekre (Feld, Bruder és Pirovsky, a vasmunkásszövetség tagjai) bízta, akik nem tagjai a nevezett szövetségnek. A bizottság kéri, hogy a kongresszus állapítsa meg, hogy a nevezett elvtársakra bízott mandátumok igazolhatók-e?

A bizottság nem ismerte el a Dohány- és Gyufagyári Munkások Szövetségének Téglás Andrásra bízott mandátumát, mert a beérkezett felelkezés szerint nevezettet a Vas- és Fémmunkás Szövetség tagjai sorából kizárta. A bizottság javasolja, hogy ezt a mandátumot a Dohány- és Gyufagyári Szövetség egy másik kiküldöttjére bizzák.

Miután a bizottság 8 mandátumot nem igazolhatott, az általa igazolt mandátumok száma 113, amelyet 104 kiküldött képvisel.

A mandátumigazoló-bizottság jelentéséhez Czerjék, Flueraş, Cristoea, Mihăilă és Dărie elvtársak szólottak hozzá, ami után a kongresszus kimondotta, hogy a vendégipari-, élelmezési- és könyvkötő szövetségek mandátumait igazolja.

Azokat a mandátumokat illetőleg, amelyeket valamely szövetség más szakmához tartozó kiküldöttre bízott, a kongresszus úgy döntött, hogy azok érvényességét elismeri. A kongresszus megállapítja, hogy nem szakmai, hanem általános szakszervezeti kongresszusra szóló mandátummal bármely szakmabeli kiküldött megbízható, ami azonban csak mint kivétel s nem mint szabály tekintendő. Ennek alapján a megbízott kiküldötteket a kongresszus igazolja.

A bizottságnak a Téglás mandátumára vonatkozó javaslatát a kongresszus magáévá teszi.

A kongresszuson tehát 124 kiküldött 120 mandátummal vesz részt. Ezután a kongresszus a napirend tárgyalására tér át.

Vita a jelentés fölött

Elnök: *Bartali Sándor.*

A jelentés fölötti vita délután 3 órától este fél kilenc óráig tartott. A vitában Popovici C., Stroia Gh., Czerjék Hermann, Feld István, Rohm Péter, Erdélyi Kálmán, Bartha Károly, Lindner Károly, Nemcsok János, Bruder Ferenc, Spârlea Const., Păloşoiu Ilie, Gherman Eftimie, Roznovean Teodor, Ujhelyi Ferenc, Rădăceanu Lotar elvtársak vettek részt, akik kritika tárgyává tették az országos szakszervezeti tanács működését és különböző javaslatokat tettek, hogy azokat az ujonnan megválasztandó vezetőség jövő tevékenységében vegye figyelembe.

A tanácskozásokat elnöklő elvtárs fél 9 orakor zárta be.

— HARMADIK NAP —

Elnök: *Bartalis Sándor* elvtárs.

Mirescu Ion elvtárs, előadó, a jelentés fölött elhangzott kritikákra válaszolva megállapította, hogy ma már a kritikák tegnapi hevült légkörétől mentesen sokkal tárgyilagosabban boncolgathatja az elhangzott kritikákat, mint ahogy azt egyes felszólalók tették. A kritikát a maga részéről úgy tekinti, mint a munkásmozgalom erkölcsi utmutatóját. Azonban kétféle kritika van: az egyik a tárgyilagos, a másik személyeskedő és elfogult kritika. Sajnos, a felszólalók nem csupán a tárgyilagos kritikával éltek.

Valaki megjegyezte, hogy a jelentés, ahelyett, hogy tényeket sorolt volna fel, inkább társadalomtudományi értekezésnek tűnik. Ha ezt a központi vezetőség rovására lehet írni, akkor erre azt felelhetjük, hogy csak érdem lehet számunkra, hogy megtaláltuk az eszközt, amellyel munkásmozgalmunkban ezt az úrt betölthetjük és valami olyant adhattunk, ami a mi országunkban eddig hiányzott.

Az egyik felszólaló azt mondta, hogy a munkásosztály soraiban mindjobban elhatalmasodó nyomor kiváltotta tömegelégedetlenséget jobban kihasználva a szakszervezeti mozgalmat sokkal nagyobb mértékben megerősíthetjük volna. Ez a nyomorelmélet a bolsevikiek kiindulási pontja, amelyet mi még akkor is vissza kell utasítsunk, hogyha oly elvtárs is hangoztatja azt, aki 30 éves multra tekinthet vissza a munkásmozgalomban.

Soha sem fordult elő, hogy a gazdasági krízis és általános nyomor idejében az éhező tömegek a fegyelmezett szakszervezetek kapui előtt sorakoztak volna fel, hanem mindannyiszor vagy a baloldali kommunista, vagy a jobboldali reakciós fascista mozgalomba özönlöttek, mert azok szokták az éhező tömegek nyomorából fakadó támadásokat feldicsőíteni. A kommunistáknak épp úgy, mint a fascistáknak ugyanaz a jelszavuk: *minél rosszabb, annál jobb*. A szociáldemokrata szakszervezeti mozgalom a dolgozó tömegek gazdasági, politikai és kulturális helyzetének megjavításáért küzd. A társadalmi forradalom csak az öntudatos tömegek műve lehet. Ime, ez a mi feleletünk.

Mondották még, hogy nem kezdeményeztünk kellő mérvű tömegmozgalmakat, hogy a mozgalom vezérkara nem ment a gyárak elé röpiratokat osztogatni, hogy nem hajtottuk végre a legutóbbi kongresszusnak a régi királyság szakszervezeti mozgalmának kifejlesztésére vonatkozó határozatát és végül, hogy minden a szakszervezeti mozgalomban előadódó rosszért egyedül az országos szakszervezeti tanács vezetősége hibáztatható.

Mindjárt látni fogjuk, mennyiben bírnak komoly alappal ezek a vádaskodások. Egyes elvtársaknak a *tömegakció* a betegsége. Akár van rá szükség, akár nincs, akár van rá ok, akár nincs, — lehetséges vagy lehetetlen, egyes elvtársak mindenképpen tömegakciókat akarnak és számukra teljesen közömbös, hogy az általuk elképzelt akciókból lenne-e a munkásosztálynak gyakorlati haszna, vagy nem. Sohasem hittük, hogy a demagógiától fűtött szervezetek hirtelen akciói a munkásosztály érdekeit szolgálhatnák. Akkor hívjuk harcra a munkásságot, amikor arra szükség van, amikor van miért és amikor tudjuk, hogy eredményeket érhetünk el.

És vajjon azok komoly vádak, hogy a vezérkar nem osztogatott röpiratokat a gyárak kapui előtt, hogy így propagandát csináljon és nem fejlesztette odáig a régi királyság szakszervezeti mozgalmát, ahogy azt az 1926. évi kongresszus meghatározta? Azt állítani, hogy a központi vezetőségnek kötelessége az utcán röpiratokat osztogatni és plakátokat ragasztani, vagy burkolt demagógia, vagy öntudatlanság szüleménye. Az alapszabályok ilyesmit sehol nem írnak elő, azonban az Országos Szaktanács tagjai saját öntudatos kötelességérzésből megtették, hogy röpiratokat osztogattak és plakátokat ragasztottak, míg azok, akik ezt itt követelésként állították fel, nem tették azt meg. Attól a naptól kezdve azonban, amikor a munkásmozgalom valamelyik fóruma, valamilyen elkövetelhetetlen határozattal a vezetőségek tagjait röpiratosztogatásra és plakátragasztásra fogja kényszeríteni, a vezetésre alkalmas elvtársak kiválogatásánál az kell legyen a legfőbb szempont, hogy ki ért jobban a plakátragasztáshoz. Ezért aztán természetes, hogy a kritikának ezt a módját vissza kell utasítanunk.

A régi királyság szakszervezeti mozgalmának kifejlődését sokkal mélyebben fekvő okok akadályozták, mint amilyen okokat a szaktanács vezetőségének tevékenységét bíráló elvtárs felhozott. Az okokat jelentésünkben és előterjesztett határozati javaslatunkban megvilágítottuk. A többi elhangzott kritikára maga a jelentés adja meg a feleletet, úgy, hogy azokra külön-külön válaszolni feleslegesnek tartom. (Taps.)

Flueras elvtárs Mirescu elvtárs választásának kiegészítéseképpen megállapította, hogy az elhangzott kritikák legnagyobb része nem elvi kérdésekkel foglalkozott, hanem személyeskedő tendenciájú volt. Máskülönben ez a hiba szoros kapcsolatban áll mozgalmunk fejlődési fokával és azt reméli, hogy mozgalmunk fejlődésével a kritikának ez a módja eltűnik, hogy helyét a tárgyilagos kritika foglalja el.

Popovici elvtársnak a külföldi, különösen a Nemzetközi Munkaügyi Hivatallal kapcsolatos kiküldetésekre vonatkozó megjegyzéseire azt kell válaszolja, hogy erre nézve a mozgalom érdekeinek szemelőtt tartásával, mindig a szaktanács vezetőségének többsége határozott és mozgalmunkat mindig a napirenden szereplő kérdéseket ismerő elvtársak képviselték. Tény, hogy nem a nyelvismeret, hanem a szőnyegen fekvő problémák ismerete szolgált alapul a kiküldöttek megválasztásához. Ha a mozgalom érdekeit akarjuk szolgálni, jövőben is ezek kell legyenek az irányadók.

Magyari Lajos elvtárs indítványozza, hogy a központosításra vonatkozó határozati javaslat vétessék le a napirendről, mert ez a szövetségek autonóm jogainak megcsorbitását jelenti. A központosítás elhatárolását a szövetségekre kell bízni.

Flueras elvtárs kifejti, hogy a határozati javaslattal a kongresszus csak utmutatást ad, hogy a szövetségeknek mit kell tenniök. A központosítás ügye annyira általános érdek, hogy erre nézve határozatot hozni a mozgalom központi fóruma illetékes és ez nem is lehet más, mint a szakszervezeti kongresszus, amelynek határozatait nem lehet a szövetségek autonóm jogaiba való beavatkozásnak tekinteni. Az Országos Szaktanács-hoz való tartozandóság az általános érdekek tiszteletbentartását jelenti.

Bruder Ferenc elvtárs javasolja, hogy a jelentést külön bocsássák szavazás alá és a mozgalom központosítására vonatkozó határozati javaslatot az elnökség azután bocsássa szavazás alá. A javaslatot a kongresszus elfogadja.

Bartalis elvtárs az erkölcsi és anyagi jelentést szavazás alá bocsátja, a kongresszus azt egyhangulag és hosszantartó taps kíséretében elfogadta.

Ezután a kongresszus a mozgalomnak a fővárosban való központosítására vonatkozó határozati javaslat felett szavazott. A határozati javaslatot a kongresszus 78 szavazattal 3 ellenében magáévá tette.

A munkásosztály gazdasági helyzete és a munkanélküliség

A 2. napirendi pont vitája

Elnök elvtárs jelenti, hogy a napirend 2. pontjának tárgyalása következik.

Pirovsky elvtárs indítványozza, hogy az előadók csak a határozati javaslatot terjesszék elő és álljanak el a részletes indokok kifejtésétől. Az indítványt a kongresszus elfogadta.

Flueras elvtárs román, *Bartalis* elvtárs magyar nyelven felolvassák a határozati javaslatot a kiküldött bizottság módosításaival együtt.

A vita első felszólalója *Pirovsky* elvtárs a határozati javaslatot azzal kéri kibővíteni, hogy a bevándorló és az ittlévő idegen munkások tartózkodási engedélyeit a jövőben sokkal szigorubban ellenőrizzék. Különösen nagy szükség van erre ma, amikor a munkanélküliség napról-napra nagyobb arányokat ölt. Javasolja még, hogy a határozati javaslatban a kongresszus tiltakozzon a községi és állami üzemek eljárása ellen, hogy kisebbségi román állampolgárok alkalmazásától elzárkóznak. A Franciaországgal kötött kölcsönös munkáskivándorlási egyezményre vonatkozólag megállapítja, hogy mivel a Franciaországba vándorolt romániai munkásoktól érkezett hírek azt mutatják, hogy őket lealacsonyító bánásmódban és bérékben részesítik és hogy ezzel az egyezménnyel a román kormány csupán egyenletlenséget kívánt kelteni a munkástömegek soraiban, kéri, hogy a jövőben a szakszervezeti mozgalom a kivándorlás elősegítéséhez ne nyújtson segédkezet. Javasolja még, hogy a szakszervezetek megbízottai vonuljanak ki az idegenellenőrző és kivándorlási bizottságokból, mert a munkaügyi minisztérium végrehajtó szervei ezen bizottságok döntéseit semmibe sem veszik.

Gyurka Aladár elvtárs közli, hogy az állami autonom monopolvállalatok is megkezdték a munkáselbocsátásokat. Kéri, hogy a határozati javaslatban a kongresszus ezzel a ténnyel szemben is tiltakozzon.

Bucur Gh. elvtárs javasolja, hogy a kongresszus a kormánytól a 44 órás munkahét bevezetését követelje.

Magyari Lajos elvtárs megállapítja, hogy a munkanélküliség okozta bajok elhárítása érdekében tett lépések eddig semmilyen eredményre sem vezettek, következésképpen javasolja, hogy a kongresszus hívja fel az ország munkásságát, hogy a szervezettség erejével kényszerítse ki a munkaidő leszállítását.

Blaskó Lajos elvtárs rámutat arra, hogy az üvegiparban foglal-

koztatott munkások 70%-a idegen és ugyanakkor a belföldi üvegipari munkások 20%-a munkanélküli nyomorog. A munkaügyi minisztérium a külföldi munkások bejövetelét ma is engedélyezi. Pirovsky elvtárs javaslatának elfogadását kéri.

Spârlea Constantin a CFR tömeges munkáselbocsátásait teszi szóvá. Javasolja, hogy a kongresszus követelje az államtól a külföldi rendelések beszüntetését és tiltsák el az állami műhelyek tulorázásait.

Bragadireanu Corneliu arra mutat rá, hogy a városi tanácsok mellett működő munkanélküli bizottságok a munkásosztály érdekében semmit sem tettek, sőt több helyen a munkásság képviselőit megtört elemeknek tekintik és nagyon sokszor megalázó helyzetbe kerülnek. Követelni kell a kormánytól, hogy ezen bizottságok működésének szabályozásával és a munkanélküliség elleni biztosítás törvényének sürgős megalkotásával a mai állapotoknak mielőbb vessenek véget.

Ujhelyi Ferenc elvtárs az idegen munkásokra nézve magáévá teszi Pirovsky elvtárs javaslatát. A határozati javaslatnak tiltakoznia kell a katonának az állami vállalatoknál, de különösen a vasutnál, a grafikai és az építőiparban való foglalkoztatása ellen. Követelnünk kell az elítéltek kényszerszermunkájának megszüntetését is. Rámutat arra, hogy a banktőke kamatpolitikája gátat emelt az építkezések elé s ezáltal nagymértékben okozóivá válnak a munkanélküliség növekedésének. Nem a magas bérek, mint ahogy azt hangoztatni halljuk, hanem az építőanyagok, a cement, a téglák stb. rendkívül magas árai akadályai az építkezésnek. Ezért oda kell hassunk, hogy a kormány ezekkel a problémákkal is foglalkozzon.

Flueraş elvtárs, előadó az elhangzott felszólalásokra adott válaszában rámutatott arra, hogy az előterjesztett javaslatokat, különösen az idegen munkásokra, a munkaidő leszállítására, a munkanélküli segélyezés törvényes biztosítására, a katonák és az elítéltek dolgoztatásának megtiltására vonatkozó megállapításokat az Országos Szakszervezeti Tanács a múltban is állandóan szemelőtt tartotta, azonban hogy közdelmeinkhez rendszeres munkaprogramot alkothassunk, ahhoz elengedhetetlenül szükséges, hogy mozgalmunk a jövőben központosítva legyen. Ezután felolvassa a következő, módosításokkal bővített határozati javaslatot:

Az Országos Szakszervezeti Tanács által 1931 január 4—6 napjaira összehívott országos szakszervezeti kongresszus megvitatta az ország gazdasági helyzetéről és a munkanélküliség problémájáról szóló jelentést, megállapította, hogy:

Az egész emberi társadalmat átfogó gazdasági krízis, amely több tízmillió munkást családtagjaikkal a kenyértelenség nyomorába taszított, a kapitalista rendszer termelési anarchiájának és a racionalizálásnak következménye, amelyet a tőkészek egymásközötti versenye és telhetetlen profitéhvágya mind elviselhetetlenebbé fokoz.

Ugyanakkor megállapítja a kongresszus azt is, hogy a gazdasági krízis mind súlyosabb formát ölt és mind elviselhetetlenebb helyzetet teremt azért is, mert mindazok a kormányok, amelyek az ország kormányzásában a háború után egymást váltogatták, a leglelkiesmeretlenebbül gazdálkodtak. A kormányok gazdasági és állampolitikája kizárólag

a munkásosztály mind fokozottabb kizsákmányolása jegyében folyt le. Anélkül, hogy az általános érdekeket szemelőtt tartották volna, anélkül, hogy az ország ujjaépítésére, kereskedelemben és a mezőgazdaságban, gazdasági programot alkottak volna, az iparban dolgozó munkások, a magán- és az állami tisztviselők, a kisiparosok és a kiskereskedők gazdasági érdekeinek minden védelme nélkül kormányozva, az ország jait elharácsolták.

Az ország mai katasztrófális helyzete ennek a politikának a következménye és az utcára dobott százezernyi munkástömegek az anarchikus tökések gondolkodás áldozatai, akik, nem úgy, mint a fejlett államokban, a mi országunkban minden segély nélkül, a legsötétebb nyomorban kell küzködjének.

A súlyos adók, a nyomor, a hatalmi visszaélések a tömegeket, ha a helyzet megjavításáról idejében gondoskodás nem történik, a kétségbeesésbe kergetik és anarchikus cselekedetekbe taszítják.

Az országos szakszervezeti kongresszus követeli tehát, hogy a mai gazdasági és állampolitikának vessenek véget és tegyenek sürgős intézkedéseket a dolgozó osztály érdekeinek védelmére, amely intézkedéseknél a társadalmi igazság és az ország általános érdekei legyenek az irányadók.

A munkásosztály nem maradhat továbbra is szabad prédája a kapitalista kizsákmányolásnak, amely egyedül bűnös a mai szerencsétlen helyzet előidézésében és azt sem hagyhatjuk, hogy a munkanélküliek a fagyos tél nyomorában éhenhaljanak.

A kongresszus követeli az érvényben lévő munkásvédelmi törvények becsületes végrehajtását, azok kiegészítését és kiszélesítését és követeli a munkanélküliség elleni biztosítás törvényes bevezetését, úgy, ahogy az minden haladottabb államban van, mert azoknak a munkásoknak, akik a társadalmi javakat termelik, joguk van arra, hogy a társadalomtól törvényes segítséget kapjanak és nem megalázó könyörödmányokat, melyeket a munkásság a legmélyebb felháborodással visszautasít.

Ezeket az intézkedéseket nagyszabású közmunkák megindítása és a külföldi rendelések megszüntetése egészítse ki.

A kongresszus energikusan tiltakozik a munkáltatók bérletörő szándékai ellen, mert a mai bérek sem biztosítják a létminimumot a munkások és családtagjaik számára. A bérletörés a dolgozó tömegek fogyasztóképeségét még alacsonyabbra süllyesztené, ami természetesen a termelés visszaesését, a munkanélküliség és a nyomor megnövekedését vonja maga után.

A kongresszus a fogyasztási és az egyenesadók általános leszállítását követeli, amelyek legnagyobb arányban a szegény osztályokat, a munkásokat, a tisztviselőket, a kisiparosokat, kiskereskedőket sújtják. Követeljük a munkanélküliség tartamára az adófizetés és az adóvégre-hajtások időközönkénti felfüggesztését és ugyanakkor követeljük, hogy a közpénzek elfecsérlésének és hűtlen kezelésének vessenek véget, mert az állami költségvetés deficitjének elsősorban ez az oka, valamint annak is, hogy az országnak sem belföldön, sem külföldön nincs hitele.

A kongresszus utasítja az országos szakszervezeti tanács ujonnan megválasztandó vezetőségét, hogy a szövetségek vezetőségeivel, a helyi szaktanácsokkal együtt országszerte a legerélyesebb akciót szervezze meg

a munkanélküliek segélyezésének törvényes biztosítása és a munkásság gazdasági érdekeinek megvédése érdekében és hívja harcba az egész ország iparában, kereskedelmében és mezőgazdaságában foglalkoztatott fizikai és szellemi munkásságot, akik a nyomor karjaiból szabadulni akarnak és akik a dolgozó osztály számára a hatalmasoktól emberibb életnivót akarnak kikényszeríteni, annak a dolgozó osztálynak, amely munkája révén egyedüli fenntartója az országnak és egyedüli előmozdítója a kulturának és az emberi fejlődésnek.

A határozati javaslatot a kongresszus egyhanguan elfogadta.

A munkásvédelmi törvényhozás

Mirescu Ion elvtárs román nyelven, *Ehrenfeld* Béla elvtárs magyar nyelven a következő jelentést terjesztették elő:

1. A munkakonfliktusok törvénye (1920)

Ez az első törvény, amellyel Romániában is kezdetét vette a modern munkásvédelmi törvényhozás és amely törvény radikális módosításokra szorul. A gyakorlatban ez a törvény többé-kevésbé megtorló eszköze a hatóságoknak és a munkáltatóknak, mert a törvényelőtti egyenlőség elve az 1920. évi törvényhozók számára teljesen idegen valami volt.

A törvény második szakasza, amely előírja, hogy senkit a munkára kényszeríteni vagy munkájában akadályozni nem lehet, nem munkatügyi vétséget, hanem kizárólag munkásvétséget állapít meg.

Hogy ennek a törvényszakasznak büntető rendelkezése munkáltatókra is kiterjeszthető legyen, a vétség meghatározását oda kell módosítani, hogy azt ajándékokkal vagy ígérekkel, munkakonfliktus alatti elbocsátásokkal, feketelistákkal is el lehet követni, vagyis azokkal az eszközökkel is, amelyeket a munkáltatók munkakonfliktusok esetében a munkásokkal szemben alkalmazni szoktak.

Ugyancsak ezzel a törvénycikkkel kapcsolatban fel kell hozzuk azt a tényt, hogy a törvényhozók a munkakonfliktusban álló munkások viszonyának olyképpeni rendezéséről, hogy a munkáltató elbocsátási jogát a munkások összetartásának megbontására fel ne használhassa, teljesen elfelejtkeztek. Ez is bizonyítja, hogy a törvényt csak megtorló célzattal szerkesztették, hogy a sztrájkjognak gyakorlását illuzóriussá tegyék. Amikor a munkások bérmozgalmat kezdeményeznek, a sztrájkjog szabályozása címén azáltal, hogy békéltetőtárgyalásra és esetleg döntőbíró elé, a sztrájkok felfüggesztésével fegyverszünetbe kényszerítik a munkásokat, de a munkáltatókat semmi sem akadályozza, hogy a kényszerű fegyverszünetet a munkások elbocsátására fel ne használhassák.

Egyetlen olyan szakaszt nem találunk a törvényben, amely a munkásoknak ily esetekben védelmet nyújtana.

Ezzel ellentétben a hatósági munkaközvetítők 1921. évi törvénye előírja, hogy a hatósági munkaközvetítők a bérmozgalmában lévő vállalatokhoz is közvetíthetnek munkásokat. Ez a rendelkezés nyílt elismerése annak, hogy a munkáltató mozgalomban levő munkásait elbocsáthatja, sőt a munkáltatókat az állam ezen törvényszakasz révén nyíltan támogatásáról biztosítja.

A törvényelőtti egyenlőtlen elbánást bizonyítja az is, hogy a munkakonfliktusok törvényének 8. és 17. szakasza megfosztja a munkásokat attól a jogtól, hogy döntőbírság előtti tárgyalásokon ügyvéddel képviseltethessék magukat, illetve érdekeiket ügyvéd segítségével védhessék meg, amely jogot azonban a munkáltatóktól nem vontak meg. Ezáltal a munkások érdekeik védelme szempontjából igen nehéz helyzetben vannak, mert hiszen ma a munkakonfliktusok tárgyalása az egész munkásvédelmi törvényhozás alapos ismeretét követeli meg, ami viszont alapos felkészültséget követel.

Az igazságtalanságok sorozatát a Semmitőszék által hozott határozatokkal szembeni felelőztetési jognak elkobzása tetézi be. A védelemtől elzárt munkásokkal szemben akár törvénytöréssel párosult káros határozatot is hozhat a döntőbírság, mint ahogy a múltban számos esetben megtörtént, de a munkásoknak még felelőztetési joguk sincs.

Igaz ugyan, hogy ezekkel a drákói rendszabályokkal szemben az 1920. évi törvényhozók a 42. t.-cikkben azokat a munkáltatókat, akik a kötelező döntőbíráskodás alá tartoznak, munkarend megalkotására kötelezték, amelybe munkásaik munkafeltételeit kell befoglalni. A munkaügyi minisztérium a munkások, illetve szakszervezeteik véleményezése után változtathat a munkarenden és annak életbeléptetését elrendeli. A törvényszerkesztők itt is hűek maradtak munkásellenes mivoltukhoz, mert oly rendelkezésről már elfelejtettek gondoskodni, amelyben előírták volna, hogy mi történik akkor, ha a munkáltatók a miniszter által jóváhagyott munkarendet sem tartják be. Ez a törvénycikk is teljesen illuzórius maradt, amit a legjobban bizonyít az is, hogy maga az állam a saját vállalatainál sem hajtotta végre.

10 évi gyakorlat után megállapíthatjuk, hogy ez a törvény reakciós, rendőrtörvénynek bizonyult, nemcsak elméletben, hanem gyakorlatban is, eszköz, amelyet a munkásosztály ellen az állam adott a munkáltatók kezébe.

II. Az 1921. évi szakszervezeti törvény

Azok mellett a régi kifogásaink mellett, amelyeket a törvény megszavazása idején, de különösen a jogiszemélyiségek elnyeréséről szóló törvény megszavazásánál kifejtettünk és fenntartunk és amelyek közül fel kell elevenítenünk azt, hogy a jogiszemélyiség törvénye a formalitások dróttakadályaival korlátozta a szervezkedési szabadságot és egész sereg törvényes módot nyújtott a szakszervezetek feloszlására. A mult tapasztalataiból felgyűlemlett újabb kifogásainkat az alábbiakban soroljuk fel:

1. A szervezkedési jogot minden következményeivel együtt ki kell terjeszteni az állam valamennyi alkalmazottjára, akik valamely technikai természetű szolgálatot látnak el. A vasut, a posta, a hajózás alkalmazottjaira gondolunk, akiknek szervezkedési joga még tisztázatlan s akik — félve a szervezkedéssel járó esetleges kellemetlen következményektől — a szervezett munkásságtól még mindig távol állanak.

2. A törvény 65. szakasza kimondja, hogy az 1912. évi törvény alapján működő iparoségletek feloszlathatók. Nemhogy végrehajtották volna e törvényes rendelkezést, hanem a munkaügyi minisztérium az utóbbi időkben hatáskörüket még ki is bővítette, úgyhogy ma közép-

kori intézmények konszolidálásának vagyunk a tanui. 10 év óta hiába várjuk, hogy a munkásbiztosítást ezeknek a korporációknak irányítása alól kivegyék.

Tudjuk, hogy csupán kritikával nem fogjuk a helyzetet megváltoztatni, de arra mégis jó, hogy a munkásságot figyelmeztessük, mily szándékokat takar az ugynevezett munkásvédelmi törvényhozás.

De ne is maradjunk csupán a kritika mellett, hanem teljes erőnkkel ki kell küzdjük a maradéknélküli szervezkedési szabadságot. Szervezeteink ne tőrjenek semmiféle visszaélést és a legerélyesebben vissza kell verjük úgy a hatóságok, mint a munkáltatók jogfosztó támadásait. El kell határozzuk, hogy mindazokat, akik jogainkat megsértik, bíróság elé állítjuk, hogy minél szélesebb nyilvánosság előtt bizonyíthassuk, ha nem is ügyünk igazságát, — hisz ily hivatalos dokumentumhoz nekünk oly nehéz hozzájutni, — de legalább is azt, hogy az a munkásvédelmi törvényhozás, amellyel hivatalos köreink állandóan dicsekszenek, csupán rekláértékkel bír.

III. A 8 órai munkaidő törvénye (1928)

A washingtoni egyezmény — amelyet Románia 1921-ben ratifikált — 13. szakasza előírja, hogy a munkaidő tartamát szabályozó nemzetközi egyezményt 1924 július 1-ig törvényerőre kell emelni, mégis nálunk a törvény megszavazására csak 1928-ban került sor.

Ez a törvény, ahelyett, hogy a nemzetközi egyezmény intencióinak teljes figyelembevételével készült volna, különösen ami a kivételeket illeti, hemzseg a téves magyarázatoktól és ennek köszönhető, hogy a törvény oly könnyedséggel kijátszható. A gyakorlatban pedig a törvényt, amelyet a maga pongyoltságában sem alkalmaztak, illetve eddig annak betűit és szellemét mindig odamagyarázták, hogy az a vállalatokra kedvező legyen.

Két éve, hogy a törvényt életbeléptették, de mai napig sincs végrehajtási utasítása és nincs kimutatás arról sem, hogy mily vállalatok számára tehető engedmény a törvény rendelkezéseivel szemben, amelynek elkészítését úgy az egyezmény, mint a törvény előírja. A törvényt már ezek hiánya miatt sem lehetett megfelelően alkalmazni.

Hogy ezt a törvényt nemcsak a munkáltatók, de maga a munkaügyi minisztérium sem veszi komolyan, az a tény is bizonyítja, hogy maig sem gyűjtöttek semmilyen adatot arra nézve, hogy a törvény gyakorlati alkalmazása az életbeléptetése óta eltelt 2 év alatt mily eredményekre vezetett.

Fell kell említenünk azt a tényt is, hogy azokat a miniszteri határozatokat, amelyekben a vállalatoknak kivételeket engedélyeznek, nemcsak hogy minden indokolás nélkül szerkesztik meg, hanem titokban is tartják, hogy az okokat az érdekeltek ne ellenőrizhessék. Most aztán az Országos Szaktanács többszörös sürgetésére a végrehajtási utasítás és ipari vállalatok beosztására vonatkozó kimutatások elkészítését megkezdették, azonban a határozatok megindokolására és közzétételére vonatkozó követeléseink még mindig nem vezettek kielégítő eredményre.

Ilyen körülmények között a nyolcórás munkaidő törvényének gyakorlati alkalmazása óriási nehézségekbe ütközik és az ellenőrzés minden

lehetősége ki van zárva, ami azonban még ennél is súlyosabb, hogy a nyolcórás munkaidő törvényét az állami vállalatoknál egyszerűen figyelembe sem veszik. A munkaügyi minisztériumnak még csak hírei sincsenek arról, hogy az állami vállalatok munkásai milyen munkaidő mellett dolgoznak.

Nem téveszthetjük szem elől, hogy a törvény áthágását ma még a munkásság tekintélyes része is közömbösen tűri és azon a címen, hogy túlórázik, nem törődve a nyolcórás munkaidőért folytatott évtizedes küzdelemmel és az óriási munkanélküliséggel, önmaga is elősegíti munkaidejének meghosszabbítását. Ezt az alkalmat is felhasználjuk, hogy nyomatékosan figyelmébe ajánljuk szervezeteinknek és a szervezett munkásságnak, hogy a munkaügyi felügyelőségeken tegyenek minden törvényteleniségről jelentést, követeljék a tényállás hivatalos megállapítását és minden esetben az intézkedések megtétele érdekében hozzák azt az országos szakszervezeti tanács tudomására, amellet, hogy általános közdelmünket a nyolcórás munkaidő törvényének tiszteletbentartásáért változatlan kitartással kell folytatnunk.

IV. A munkaszüneti törvény (1925)

Ez a törvényt az iparban alkalmazandó heti munkaszünet 1921. évi egyezménye alapján alkották, amit nálunk 1923-ban ratifikáltak, de a törvényt csak 1925-ben szavazták meg.

A törvény nemcsak az iparra, hanem a kereskedelemre is kiterjed és a törvényes ünnepnapokról is rendelkezik. Ami a törvényes ünnepnapokat illeti, csak május 1-ére térünk ki, amelyet, bár törvényes munkaszüneti napnak ismerték el, a gyakorlatban azonban a május elsejét mégis főleg csak a szervezett munkásság ünnepli. Ez ezért történhet így, mert május elsejét nem általános, hanem a munka ünnepének minősítették.

Ami magában a munkaszüneti törvényt illeti, a jelen pillanatig nem hozott komoly eredményeket. Ez a komoly és becsületes ellenőrzés hiányának és a csaknem rendszeressé vált mentesítési engedélyeknek következménye és annak, hogy a büntetési összegeket a munkakamarák helyett a kereskedelmi és iparkamarák hajtják be, amelynek hivatása lenne még az is, hogy a bíróságok előtt a törvényt képviselje és esetleg az ítélettel szemben felelőszéssel éljenek. Ezzel a joggal a munkáltatói érdekeltségekből álló kereskedelmi és iparkamarák természetesen egyetlen esetben sem éltek.

Ezt a főbenjáró rendelkezést a végrehajtási utasítás 39. és 40. szakasza írja elő, anélkül, hogy a törvényben erre bármilyen hivatkozás lenne, ami azt is jelenti, hogy a végrehajtási utasítás ebből a szempontból tövénytelen.

Mindehhez hozzájárul még az is, hogy a végrehajtott büntetésekből befolyt összegeket az állam a kereskedelmi és iparkamaráktól elvette és a törvény rendelkezéseivel ellentétben nem a munkakamarák megszervezésére fordították, amelyek már annyi idő óta csak mint javaslat szerepelnek. De éppen ennek az intézménynek hiánya miatt, amely egyedül lenne hivatott arra, hogy a munkaszüneti törvény alkalmazásáról gondoskodjék, a zűrzavar ezen a téren is még jó ideig állhat fenn.

V. A munkaügyi felügyelet

Itt is meg kell állapítsuk, hogy a mi törvényünk a nemzetközi egyezmény szellemétől jóval eltért.

A nemzetközi egyezmény 1. és. 2. szakasza a munkaügyi felügyelet elvi alapjául azt állapítja meg, hogy annak főfeladata a munkát szabályozó és munkásvédelmet biztosító törvények alkalmazásának ellenőrzése és ha a munkaügyi felügyelőket más tennivalókkal is megbízzák, az ne legyen oly sok, hogy a főfeladat elvégzését hátráltassa.

Ha ezeket a szempontokat vesszük alapul, úgy a mi munkaügyi felügyeletünk csak paródizálásnak nevezhető.

A munkaügyi felügyelő számára lehetetlenné tették, hogy feladatát jól és becsületesen teljesítse. Elsősorban azért, mert az állam legrosszabbul fizetett hivatalnokai közé tartoznak, nem áll rendelkezésükre pénzalap, hogy az ipari vállalatokat rendszeresen látogathassák és minden felül aprólékos munkákkal annyira agyonhalmozták őket, hogy tulajdonképpen hivatásuk elvégzésére, a munkásvédelmi törvények betartásának ellenőrzésére nem jut idő.

Azonban a nemzetközi egyezményt a törvény még más tekintetben is cserbenhagyta. Az egyezmény 27. cikkének *b)* pontja a következőket mondja: „A munkaügyi felügyelők látogatásának általános szabálya az, hogy annak a munkáltató előzetes értesítése nélkül kell megtörténnie.” A 3. cikk a következőket írja elő: „Magától értetődő, hogy a munkaügyi felügyelő a munkáltatót vagy annak megbízottját, amikor az ellenőrzés elvégzése után távozik, a lehetőség szerint értesítse.” Nálunk a törvényben ezt az elvet fordítva értelmezik. A törvény 3. szakaszának *a)* pontja a következőket mondja: „Magától értetődő, hogy a munkaügyi felügyelők a lehetőséghez képest a munkáltatót vagy annak megbízottját az ellenőrzésről értesítik, akiknek azután jogukban áll az ellenőrzésnél a munkaügyi felügyelőkhöz csatlakozni.”

Tehát nálunk a munkaügyi ellenőrzést a munkáltatók előzetes értesítése mellett és annak társaságában végzik, éppen ellenkezőképp, mint ahogy azt a nemzetközi egyezmény kívánta.

Ezek után könnyen megérthető, miért hatástalan és illuzórius nálunk a munkaügyi felügyelet.

VI. A munkaszerződések törvénye

Ennek a törvénynek az alkalmazását a nagyon is általánosított és határozatlan szövegezése akadályozza.

Ugy gondoltuk, hogy a törvény és a gyakorlati alkalmazás között tátongó mély űrt a végrehajtási utasítás be fogja tölteni, úgy, hogy pontosan körülírja, miként kell a törvény rendelkezéseit értelmezni.

Dacára annak, hogy a végrehajtási utasítás kidolgozására az összes érdekeltekből bizottságokat neveztek ki, az utolsó pillanatban a munkaügyi minisztérium a bizottság közreműködését elutasította és meglepetés-szerűen összeállította a végrehajtási utasítást, amelyben a törvényt egyszerűen lekopirozták, ahelyett, hogy a törvény 123. szakasza értelmében mindenre kiterjedő törvényt magyarázatot nyújtottak volna. A betegség első 7 napjára járó fizetendő bérre nézve, valamint a vállalat megszűn-

tetése esetén a munkások jogaira vonatkozó szakaszokat a végrehajtási utasításban hozzáadták a törvényhez, úgy ebből a szempontból törvényellenes ez a végrehajtási utasítás is.

Megállapíthatjuk tehát, hogy a munkaszerződések törvényének végrehajtási utasítása haszontalan munka, amelynek összeállításánál a vezérfonal a rosszakarat volt, mert a fentidézett két szakasz meg nem engedett hozzáadásával a munkaügyi minisztérium nyilvánvalóvá tette azt a törekvését, hogy ily módon szabotálva a törvényt, a munkáltatók kívánságait akarta kielégíteni.

A törvény egyes főbb hibáit azonnal reparálni kell, éspedig:

1. a 49. és 89. szakaszok értelmében a pihenő szabadságidő az egy vállalatnál eltöltött megszakítatlan alkalmaztatási idő után számítva jár. Mi történik azonban akkor, ha a vállalat egy bizonyos időn belül több kézen megy keresztül, vagy csak a cég neve változik meg? Erre nézve sem a törvény, sem a végrehajtási utasítás nem rendelkezik.

A bíróságok a törvény idevonatkozó részét a munkások kárára magyarázzák azzal, hogy minden megszakítást, még a tulajdonosváltás tényét is a fennállott szerződés felbontási okának tekintenek és ennek következtében az alkalmaztatási időt is megszakítottnak tekintik.

2. Ugyanez a helyzet a 93. szakasznál is, amely a tisztviselőktől megkívánt alkalmaztatási időt írja elő.

3. A betegség stb. esetekben a munkaképtelenség első 7 napjára eső bér megfizetését illetőleg, dacára annak, hogy a törvény világosan és kategórikusan előírja, hogy a munkáltató köteles azt megfizetni, a végrehajtási utasítás a törvényt odamódosítja, hogy csak akkor fizetendő az első 7 nap, ha a betegség időtartama a 7 napot meghaladja és akkor is a munkásbiztosítótól járó segélyt leszámítják.

4. A törvény 76. szakasza a munkaszerződés lejártá előtti megszűnésének okául teljes határozottsággal csak a vállalat tényleges megszüntetését ismeri el. A végrehajtási utasítás itt is hozzáadott a törvényhez egész sereg példát, így például több vállalat egyesülése, a vállalat tőkéjének átadása, likvidálás stb. is a vállalat megszűnésének tekintendő és a munkásoknak nem az alkalmaztatási idő tartama arányában, mint ahogy azt a törvény előírja, hanem csak a folyó és következő óra van joguk a bér megtérítésére.

A 76. szakasznak a végrehajtási utasítás révén való ilyen módosítása teljesen ellenkezik a törvényszakasz ama kitételével, amely a vállalat megszűnésének elbírálását a tulajdonos akaratán kívül történő megszüntéstől teszi függővé, mert a hozzáadás mind olyan eseteket sorol fel, amely a tulajdonos előzetes akarata nélkül nem mehet végbe.

5. A 78. szakasz, amely a felmondási idővel járó elbocsátásokról rendelkezik, odamódosítandó, hogy az elbocsátást nem akármikor és csak indokolt esetben lehessen eszközölni, mert máskülönben a munkáltató, hogy a szabadságidőre vonatkozó és egyéb, az alkalmaztatási időtartammal járó kötelezettségeitől szabaduljon, a vállalat régi munkásait elbocsátja és minden gondja az lesz, hogy olyan munkásai legyenek, akikért semmi áldozatot ne kelljen hozni.

6. A törvény általános érdekű rendelkezéseire nézve, mint amilyen a szabadságidő és felmondás, dacára annak, hogy a törvény 49., 79. és

93. szakasza kimondja, hogy minden oly egyéni szerződés vagy egyezség, amely a kollektív munkaszerződésben foglalt jogokat nem veszi figyelembe, vagy azokat csökkenteni akarja, semmis, mégis a bíróságok az ilyen egyezségeket érvényeseknek tekintik, tekintet nélkül arra, hogy az a munkaszerződés ideje vagy annak érvényesítése után jött létre, mondván, hogy a törvényalkotók nem a kollektív munkaszerződések lejártakor, hanem annak megkötésekor kívánták szolgálni a munkások érdekeit.

A bér munkásoknak azonban minden esetben szükségük van a törvény védelmére, mert máskülönben a nyomor hatása alatt kényszeríteni lehet a munkáltatók által diktált munkafeltételeknek magát alávetni.

7. A bér munkások ama megjelölését, amilyenek a 85. szakasz az ipari tisztviselőket minősíti, ki kell terjesztetni mindazokra, akik a technikai személyzethez tartoznak ugyan, de műhelymunkát nem végeznek.

Öt vannak például a munkavezetők, akik rendszerint hosszú idejű alkalmazottai a vállalatoknak és bár műhelymunkát nem végeznek, a bíróságok mégis munkásoknak és nem ipari tisztviselőknak tekintik.

8. A 101. szakasz 6. bekezdése oda módosítandó, hogy bár a döntőbírói határozatok a kollektív szerződések kellékeit foglalják magukban, mégis bírósági határozatoknak tekintendők, amelyek a Semmitőszékhez intézendő felelőbezárással megtámadhatók.

9. El kell oszlatni a kollektív megegyezés, kollektív szerződés és csoportszerződés minősítése körül a törvényben fennálló fogalomzavart.

Mondja ki a törvény, hogy kollektív szerződéseket csak a jogi személyiséggel bíró szakszervezetek köthetnek, mert a jogi személyiséggel nem rendelkező csoportok a munkáltatókkal csak egyéni szerződéseket köthetnek. A kollektív szerződés a szerződő szervezet jogi személyiségét kívánja és nem csupán formaszertű egyesülést.

10. A kollektív szerződések megkötésének formalitásait meg kell könnyíteni olyképpen, hogy a szervezet tagjainak ne kétharmada (102. cikk), hanem csak az érdekelt munkások hozzájárulása legyen szükséges, mert egy szervezetnek több vállalat munkásai is tagjai lehetnek és ugyanakkor kollektív szerződést esetleg csak egy vállalattal köthetnek, úgy hogy a többi vállalat munkásainak hozzájárulása ily esetekben teljesen felesleges.

11. A törvényt ki kell egészíteni oly rendelkezésekkel, amelyek az eljárások levezetését gyorsabbá teszik.

12. Munkaügyi szakbírók megnevezése nélkül a törvény nagyon kevés gyakorlati értékkel bír.

VII. A munkakamarák

Az 1923. évi alkotmány a munkakamarák megalkotását előírja, a megszervezését kimondó törvényt 1927-ben megszavazták, de a munkakamarák felállítása még ma is késik.

A törvény kimondja, hogy a munkakamarák gyakorlati megvalósítása csak akkor következik be, ha a fentartáshoz szükséges alap összegyűl. A törvény életbeléptetése azonban még sokáig késni fog, mert az államnak gondja volt rá, hogy a munkaszüneti törvény értelmében kirótt büntetéspénzeket a kereskedelmi és iparkamaráktól átvegye és más célokra fordítsa. Máskülönben erre a célra a mai helyzetben megfelelő

összeget összegyűjteni nem lehet, mert a törvény képviselőjét a munkáltatókra bízták, akiknek semmi érdeke, hogy saját magukra büntetéseket rovarssanak ki, vagy hogy a nyilvánvaló törvénytörésekért a bíróságok által kirótt büntetések miatt a felsőbb bíróságokhoz felebbezzenek.

A törvény életbeléptetésének hiánya akadályozza a munkatörvények helyes alkalmazását, mert hiányzik a munka védelmét ellátni hivatott intézmény. Emellett még a munkásság ama jogával sem élhet, hogy jogszerűt képviselőket a szenátusba beküldjék, de emellett vannak különböző intézmények, amelyben a munkásság képviselői csak a munkakamarák révén foglalhatnak helyet.

VIII. Munkaügyi szakbíróságok

A háború után megszavazott munkaügyi törvények jogokat, kihágásokat és bűncselekményeket teremtettek, amelyeknek elbírálását a polgári igazságszolgáltatásra bízták és amely ahány vidék, annyiféleképpen ítélkezik. Egyben azonban mindenütt azonos a helyzet: a hozzá nem értéssel és tudatlansággal hozott ítéleteket csak nagy későn mondják ki.

Tehát a munkaügyi bíráskodás egységesítő munkát követel és a munkaügyi törvényekből fakadó perek helyes elbírálása és egységes értelmezése érdekében meg kell alakítani a munkaügyi szakbíróságokat.

Azt kívánjuk, hogy a szakbíróságok felállításáról szóló törvényjavaslat összeállításánál, amelyet a trónbeszéd a parlament megnyitásakor bejelentett, a következőket vegyék figyelembe:

- a) A szakszervezetek véleményét előzetesen halgassák meg.
- b) A munkaügyi törvényekből, az egyéni és kollektív munkakonfliktusokból eredő perek elbírálását kivétel nélkül a szakbíróságok hatáskörébe utalják.
- c) A törvény rendelkezései a gyors elintéztést tegyék lehetővé.

Nemzetközi egyezmények és ajánlások

28 nemzetközi egyezményből és 34 ajánlásból a mi törvényhozásunk 16 egyezményt és 12 ajánlást ratifikált. Megállapíthatjuk, hogy az elmúlt évekkel szemben a ratifikálások mind lassabb tempóban folynak. Ezenkívül a ratifikálások nem történnek idejében, az egyes ratifikált egyezmények és ajánlások törvénnyévváltoztatása és életbeléptetése még nagyobb késedelmeket szenvednek.

Éppen így megállapíthatjuk, hogy a törvényeket az egyezmények szellemével ellenkező módon szerkesztették, mint ahogy az a nyolcórás munkaidő és a munkafelügyelet törvényénél történt. Ami pedig a ratifikált egyezmények és ajánlások gyakorlati alkalmazását illeti, azokat ki nem elégítő módon hajtották végre.

Kíváncsok, hogy a legközelebbi nemzetközi munkaügyi konferencián az országos szakszervezeti tanács küldöttei tájékoztatják, milyen sorsra jutnak nálunk a nemzetközi egyezmények és ajánlások, hogy véget vessünk a kormányok valóságot elleplező politikájának.

A romániai munkásosztály fel kell emelje szavát ebben a nagyhorderejű kérdésben is, nehogy azzal vádolhassanak bennünket, hogy a kormányoknak a valóság meghamisításában kezére játszottunk.

A vita során elsőnek Czerjék Herman szólalt a határozati javas-

lathoz. Rámutatott arra, hogy a szállodai, éttermi és kávéházi iparban a munkásvédelmi törvényeket semmibe sem veszik. Az állami közvetítők, különösen ebben a szakmában, nem egyebek, mint a szakmából kizárt vagy sztrájktrő elemek szállítóirodái a munkáltatók számára.

Roznovean Teodor elvtárs: A munkakonfliktusok törvényének 16. §-a alá tartozó vállalatok munkásainak nincs joguk sztrájkolni és ezért oda kell hatni, hogy a döntőbírósi eljárást meggyorsítsák és a felelősségi jogot a döntőbírósi határozatokkal szemben elismerjék. A munkügyi felügyelőknek vagy más munkügyi ellenőrzéssel megbízott hatósági közegeknek meg kell legyen a joguk ahhoz, hogy ahol törvénytelleneséget állapítanak meg, ott a bűnös vállalatokkal szemben a bírósági eljárást azonnal megindíthassák. A cukorgyárak a 8 órai munkaidő törvényét nem veszik figyelembe. Azt akarják, hogy a cukorgyártást szezoniparnak tekintsék, hogy így a napi 12 órai munkaidőre engedélyt nyerhessen. A cukorfinomítók egész éven át meláshfinomítással foglalkoznak, úgyhogy *már magában az is visszaélés, hogy a törvény alóli kivételezést kéri és annál súlyosabb visszaélést követnek el azok, akik az ily engedélyt megadják.*

Feld István elvtárs rámutat arra, hogy ma az éttermek és kávéházak számára adott rendőrségi zárórameghosszabbítási engedélyek a női munka védelméről szóló törvény rendelkezéseire nézve is kivételezést jelentenek, mert a nőalkalmazottakat este 10 órán túl is foglalkoztatják. Követelnünk kell ennek a törvényellenes rendszernek a megszüntetését, valamint a megtiltását annak is, hogy az éttermekben és kávéházakban éjjel 18 éven alóli fiatal munkásokat foglalkoztassanak.

Lázárescu Dumitru elvtárs: A munkáltatók a munkaszerződésekről szóló törvény értelmezésével is visszaélnék. Így például a pihenő szabadságidőre jogosult munkásoktól a szabadságidőre eső ünnepnapokra járó bért levonják és így bujnak ki a szabadságidőre járó teljes bér megfizetése alól.

Magyari Lajos elvtárs kíváncsún tartja, hogy az Országos Szakszervezeti Tanács a munkásvédelmi törvényeket minél szélesebb munkásrétegekkel ismeresse meg. A törvények szigorú alkalmazása révén a munkahiány nagymértékben csökkenne. Az Országos Szakszervezeti Tanács indítson harcot az üzemi tanácsokért és a munkakamarák felállításáért. Oda kell hatni, hogy a munkaszerződések törvényerővel bírjanak. A Szakszervezeti Tanács kiküldöttei a Nemzetközi Munkaügyi Hivatalnál mutassanak rá, hogy bár a nemzetközi egyezmények egyrészt ratifikálták, egyrészt törvénybe foglalták, azonban a valóságban az állam azoknak a becsületes alkalmazásáért semmit sem tesz.

Bragadireanu Corneliu elvtárs arra mutat rá, hogy a vasárnapi munkaszünet törvényét teljesen illuzóriussá teszi az a tény, hogy a munkakamarák megszervezéséig ennek a hatáskörét a kereskedelmi és iparkamarákra bízta. Kéri, hogy ennek a káros állapotnak a megszüntetéséért energikus harcot kezdeményezzünk.

Ezenkívül **Florian** Ion, **Viznyovszky** János és **Petrescu-Ghempet** elvtársak tettek még különböző észrevételeket a határozati javaslatához.

Mirescu elvtárs, előadó válaszában rámutat arra, hogy az elhangzott indítványok nagyrészt a jelentés is magában foglalja, amelyek azonban

hiányoztak, figyelembe vette. Ezután felolvassa a következő kiegészített határozati javaslatot:

A Romániai Szakszervezetek Országos Szövetségéhez tartozó szakszervezetek 1931 január 4—7. napjain Bucurestiben tartott országos kongresszusán, megvitatva a munkásvédelmi törvényhozásról szóló jelentést és figyelembe véve a gyakorlati alkalmazásnál minduntalan felmerülő akadályokat és nehézségeket, valamint a módosításoknak a már eddig is nyilvánvalóvá vált szükségét, a kormánytól a következő módosításokat és kiegészítéseket követeli:

1. A munkakonfliktusok törvényéhez:

a) A 2. cikk módosíttassék olyképpen, hogy az ajándékokkal, ígérekkel, elbocsátásokkal és fekete listákkal való munkabakényszerítés is vétséget jelentsen.

b) Uj törvénycikk vezetessék be, amely a munkakonfliktusok ideje alatt, vagy emiatti elbocsátásokat kártérítési kötelezettség terhe alatt megtiltja.

c) A 8. és 17. törvényszakasz olyképpen módosíttassék, hogy a munkakonfliktusokban érdekelt munkások képviselői ügyvédek is iehessenek.

d) A döntőbíróági határozatok elleni felebbezési jog elismerése.

e) A 42. törvénycikk áthágóival szemben szigorú büntetőrendelkezéseket írjanak elő.

2. A szakszervezeti törvényhez:

a) A szakszervezeti törvényt a jogi személyiségek elnyeréséről szóló törvénytől függetlenítsék.

b) Vezessenek be büntetőrendelkezéseket mindazon hatósági közegekkel szemben, akik a szakszervezetekkel szemben hatalmukkal visszaélnék.

c) A szervezkedési szabadságot ki kell terjeszteni az állam mindazon alkalmazottaira, akik technikai munkálatoknál dolgoznak.

d) A régi királýságbeli iparosegyesületek feloszlátása.

A 8 órai munkaidő törvényéhez:

a) A törvényt hozzák összhangba a washingtoni nemzetközi egyezményvel.

b) A nemzetközi egyezményben és a törvényben előirt végrehajtási utasítást és a szakmai beosztás kimutatásait készítsék el és léptessék életbe.

c) A törvény alóli kivételekről szóló munkaügyi minisztériumi döntéseket indokolják meg és minden esetben nyilvánosan közöljék.

d) A törvény rendelkezéseit vezessék be és alkalmazzák az állami vállalatoknál is.

e) A törvény alkalmazását szigoruan ellenőrizték.

f) A munkaügyi minisztérium évente állítson össze kimutatást a törvény alkalmazásának módjairól és arról, hogy a törvény áthágóival szemben mily büntetőrendelkezéseket alkalmaztak.

A vasárnapi munkaszünet törvényéhez:

a) Május elsejét általános törvényes munkaszüneti napnak nyilvánítsák.

b) A törvény végrehajtási utasításának 39. és 40. szakaszát töröljék.

c) Az e törvény alapján befolyt és más célokra felhasznált összegeket az állam fizesse vissza és helyezze letétbe a munkakamarák megszervezésének alapjára.

d) A közhatalóságok a törvény 28. szakaszának szigorú alkalmazásával a törvény ellen vétők vállalatait a törvényes munkaszünet teljes idejére zárják le.

e) A törvény 31. szakaszával éles ellentétben a végrehajtási utasítás a kereskedelmi és iparkamaráknak adott jogot arra, hogy a bíróságok előtt a törvény védelmében mint hatóság megjelenjen és hogy az esetleges felelősségekkel éljen. Ennek a törvényellenes és igazságtalan rendelkezésnek oly értelmű azonnali módosítását követeljük, hogy a fentidézett törvényszakasz rendelkezéseit maga a munkaügyi minisztérium, vagy a bér munkások szervezeteinek képviselői hajtsák végre.

f) A munkaidő szabályozása törvényének 22. szakasza az üzletek nyitási idejét nem szabályozza és emiatt a munkaidő meghatározása teljesen a munkáltatók kénye-kedvére történik, aminek következtében a kereskedelmi alkalmazottakat napi 9—10, sőt 11 órai napi munkára kényszerítik. Kérjük tehát a 8 órai munkaidő törvényének a kereskedelmi vállalatokra való kiterjesztésével az üzletek reggeli nyitási idejének szabályozását.

g) A 8 órai munkaidő törvényét a tisztviselők munkaidejét szabályozó törvénnyel ki kell egészíteni, amely e kategória számára is előírja a 8 órai munkaidőt és a bankok, irodák és ipari vállalatok tisztviselőinek 7 órai munkaidő jogát hosszú harcok árán szerezték meg.

A munkafelügyeleti törvényhez :

a) A törvényt hozzáak összhangba a nemzetközi ajánlás elvi köteleseivel.

b) A 3. szakasz a) pontját oly értelemben módosítsák, hogy a munkaügyi felügyelők a lehetőség szerint csak a vizsgálat befejezésekor legyenek kötelesek a munkáltatót, vagy annak megbízottját értesíteni és arra ne legyenek kötelezve, hogy a munkáltatót, vagy megbízottját a vizsgálat előtt értesítsék.

c) A munkaügyi felügyelők közül az alkalmatlanokat bocsássák el, de általában a munkaügyi felügyelők számát emeljék. Az üzemvizsgálatok szaporítása érdekében a munkaügyi felügyelőségek számára megfelelő költségösszegeket bocsássanak rendelkezésre. Szigorúan büntessék meg mindazokat a munkaügyi felügyelőket, akik bármilyen formában valamilyen megvesztegetésre szánt adományt fogadnak el.

d) A munkakamarákat haladéktalanul szervezzék meg.

e) Alakítsák meg a munkaügyi szakbíróságokat, akik a munkatörvények alkalmazásából felmerülő összes ügyeket gyors és szakszerű bíráskodással intézze el.

f) A munka szabályozására vonatkozó nemzetközi egyezményeket és ajánlásokat minden eltérés nélkül törvényesítsék, ténylegesen és becsületesen alkalmazzák.

A munkaszerződések törvényéhez :

a) Tekintettel arra, hogy a munkaszerződések törvénye zavaros rendelkezéseivel a felelősségi jogot megszüntette, követeljük, hogy a

törvény módosításával ezt a legelemibb alkotmányos jogot újból biztosítsák.

b) Ugyancsak a törvényesség védelme érdekében kérjük, hogy a munkügyi minisztérium, mint a törvény végrehajtásában közvetlenül érdekelt fél, minden szükséges esetben a törvény védelme érdekében felelősséget vállaljon a sérelmes határozatok, vagy ítéletek terén.

c) A 49. szakasz utolsó bekezdése úgy módosíttassék, hogy az egy napra eső bért a három hó alatt elért keresetnek a ténylegesen munkában eltöltött napok számával való elosztása alapján kell megállapítani.

Ugyancsak a 49. szakasz írja elő, hogy az alkalmaztatási időnek vis major esetében történt megszakítása nem jelenti az alkalmaztatás folytonosságának megszakítását.

A munkásbiztosítás

Előadók Ujhelyi Ferenc és Gherman Eftimie elvtársak

Ujhelyi Ferenc elvtárs a beteg- és balesetbiztosítás ügyét ismerteti. Véleménye szerint a munkásbiztosítás egyik legnagyobb veszedelemét a gyárakban foglalkoztatott fejletlen koru gyermekek jelentik. A munkaidő szabályozása problémájának a munkásbiztosítás szemszögéből is különös jelentőséget kell tulajdonítani. Az előadottak szellemében megszerkesztett határozati javaslatot terjesztett elő.

Gherman elvtárs az öregségi biztosítás problémáját ismertette. Rámutatott arra, hogy ha a betegbiztosítás valamennyire elfogadható is, de az öregségi és rokkantsági biztosítás igazán csupán csak fikció. Kíváncsnak tartja, hogy a nyugdíjjogosultság 150 heti befizetés után kezdődjék és a munkahiány és munkanélküliség a szerzett jogokat ne veszélyeztesse. Viszont az öregségi nyugdíjjogosultság korhatára 60 év legyen és az ezen nyugdíjalapot szolgáló illetéket három egyenlő részre osztva: a munkások, a munkáltatók és az állam fizessék. Előterjesztett határozati javaslatában a munkásbiztosítás egységesítéséért rendszeres küzdelmet lát szükségesnek az ország egész területén.

A jelentések és a határozati javaslatok felett megindult vitában elsőnek *Bruder* Ferenc elvtárs kért szót, aki azt állapította meg, hogy a javaslatok tartalma alig különbözik valamit az 1926-ban tárgyalt javaslatoktól. A munkásbiztosítás egységesítése érdekében a kormányok azóta semmit sem tettek. Arra az esetre, ha küzdelmünk a közeljövőben sem vezet eredményre, azt javasolja, hogy a munkásbiztosítás igazgatóságaiból a munkásság képviselői tiltakozás jelétől vonuljanak ki.

Lăzărescu elvtárs azon a véleményen van, hogy az öregségi biztosítás korhatárát 55 évben kell megállapítani.

Pirovsky elvtárs is azon a véleményen van, hogy ha a kormány nem teljesíti a határozati javaslatban foglalt követeléseket, a munkásbiztosító igazgatóságainak munkástagjai mondjanak le.

Niculescu elvtárs ugyancsak az 55 éves korhatár mellett szólalt fel, majd *Darle* és *Silberman* elvtársak tesznek rövid észrevételeket.

Ujhelyi elvtárs, előadó a felszólalásokra adott válaszában kifejti, hogy a módosító javaslatokat nem ajánlhatja elfogadásra. Arra a javaslatra, hogy a munkásbiztosítási illetéket kizárólag a munkáltatók fizessék, megállapítja, hogy azt amugy is a munkások bérei rovására tennék,

viszont az igazgatóságokból való kivonulást a mai szociális és gazdasági viszonyok között nem tartja lehetőnek. Kéri a beterjesztett határozati javaslat elfogadását.

Gherman elvtárs, előadó válaszában kimutatja, hogy az öregségi biztosítás más országokban is 60 évnél kezdődik. Legjobb esetben a bányá, vegyi vagy más egészségtelen ipar munkásainál lehet 55 éves korhatárt megállapítani. A kormányokkal szemben csak oly követeléseket lehet felállítani, amelyek arányban állanak a munkásság erőviszonyaival.

A kongresszus által elfogadott határozati javaslatok a következők:

I. — Az 1931. január hó 4—7-én Bucureștiben megtartott országos szakszervezeti kongresszus követeli a kormánytól, hogy a legrövidebb időn belül terjessze a parlament elé a betegsegélyezés, balesetbiztosítás, aggkor, rokkantság és munkanélküliség esetére szoló munkásbiztosítás törvénytervezetét, hogy az mielőbbi tárgyalás után tövényerőre emelkedjen.

Követeli a kongresszus, hogy a törvény tartalmazza az ország területén levő három munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító törvény mielőbbi és az egész országra kiterjedő egységesítését, mert a mai állapot a munkásság nagy tömegeit a különböző országrészekben szerzett jogaiktól megfosztja.

Követeli a kongresszus a betegsegélyző, baleset, aggkor, rokkantság és munkanélküliség esetére biztosító országos pénztár és kerületi pénztáraik paritásos alapra helyezést, teljes autonómiáját.

Követeli a kongresszus, hogy a kötelező munkásbiztosítás terjedjen ki az összes tisztviselőkre, illetve mindazon szellemi munkásokra, akik valahol alkalmazva vannak, az ipari munkásságra vonatkozó feltételek mellett. Kivételt csak az állami és köztisztviselők képezzenek.

Követeli a kongresszus a fizikai és szellemi munkások biztosításán kívül a mezőgazdasági munkásoknak az összes biztosítási ágazatokba való kötelező biztosítását, minden megszorítás nélkül.

Követeli a kongresszus, hogy az önkormányzati joggal fölrüházott országos és a kerületi munkásbiztosító pénztárak mellett a törvény a paritásos alapra helyezett választott bíróságok rendszerét is alkossa meg, mert a beteg- és balesetbiztosításnak a választott bíróság egyik legnélkülözhetetlenebb szerve.

Követeli a kongresszus, hogy ugy az országos, valamint a kerületi pénztárak mellett bizottságok állíttassanak fel, amelyek az ipari és más üzemeket, ahol a munkásokat egészségtelen vagy a munkások egészségét károsan befolyásoló helyeken foglalkoztatják, felülvizsgálják és joguk legyen az ily üzemeket beszüntetni. Ugyanezen bizottságok végezzenek üzemellenőrzést a balesetek megelőzése érdekében is.

Végül a kongresszus utasítja a megválasztott országos szaktanácsot, hogy a hozzátartozó összes szervezetek bevonásával a határozati javaslatban foglaltak valóra váltása érdekében mielőbb országos akciót indítson.

II. — Az országos szakszervezeti kongresszus a munkásbiztosítás kérdését tárgyalva megállapította, hogy az agkori és a betegségből eredő munkaképtelenség elleni biztosítás ügyét ugy a munkásosztály, mint a munkásbiztosítás intézményének kárára az utolsó évtizedben minden kormány lelkiismeretlen nemtörődömséggel elhanyagolta.

Az agkori és a betegségből eredő munkaképtelenség esetére szoló biztosítás csak a régi királyságban és itt is csak egy hiányos törvény alapján van bevezetve. Erdélyben és Bánátságban pedig ez a biztosítási ág csak a bányaiipari üzemek munkásaira terjed ki. Így a munkásság tömegeinek nagy többsége, amikor öregség miatt elbocsátják, vagy betegségből kifolyólag munkaképtelenné válik, semilyen segélyezésben nem részesül és a legnagyobb nyomorban kénytelenek tengetni életüket.

Az ország gazdaságának fejlettebb kapitalista forma felé való fejlődése megköveteli az agkori és betegségből eredő munkaképtelenség elleni biztosítást. Az ország bérért dolgozó munkásainak és alkalmazottainak száma már ma is meghaladja a 700 ezret, akiknek bérei még a mindennapi életszükséglet beszerzésére sem elegendők és amikor nehéz munkában töltött évek után az agkor vagy beteség miatt kimerülve, munkaképtelenné válnak, koldulni kénytelenek vagy elpusztulnak.

Ezen okok alapján a szakszervezeti kongresszus követeli:

1. Az öregség és betegségből eredő munkaképtelenség elleni általános és kötelező biztosítás törvényes bevezetését, amely kiterjedjen az iparban, kereskedelemben és mezőgazdaságban foglalkoztatott összes alkalmazottakra és munkásokra.

A különböző nyugdíjalapokhoz tartozó, u. m. az erdélyi bányanyugdíjalapok (társládák), a CFR, a Casa Autonoma a Monopolurilor űzemeinek stb. bér munkásai ebbe az általános biztosításba vonassanak be, hogy a nyugdíjalap ténylegesen az egész országra kiterjedjen. A régebben működő nyugdíjintézmények tagjainak szerzett jogait az új országos aggkori és betegségből eredő munkaképtelenség elleni biztosító pénztár teljes egészében ismerje el.

2. A biztosítást bérék szerint osztályokra osztva kell megvalósítani. A nyugdíjak összegeit úgy állapítsák meg, hogy a létminimumot biztosítsa.

3. A nyugdíjjogosultság 150 heti járulék befizetése után kezdődjen. A járulékfizetés kényszerű (vis major) megszakítása betegség, fegyvergyakorlat, katonai szolgálat, munkanélküliség stb. eseteiben a jogfolytonosságot ne érintse.

4. Aggkori segélyezés kezdetének korhatára férfimunkásoknál 60 év legyen. Nőmunkások, bányamunkások, a nehéz- és vegyiparban, de általában az egészséget és munkaerőt normálisnál nagyobb mértékben kimerítő munkáknál foglalkoztatott munkásoknál az aggkori segélyezés korhatára 55 életévben állapíttassék meg.

5. Ezen biztosítási ág járuléka három egyenlő részben a munkáltató, a munkás és az állam által fizetendő.

6. Az aggkori és betegségből eredő munkaképtelenség esetére szóló biztosítás alapjait az önkormányzati joggal felruházott országos munkásbiztosító pénztár kezelje.

Az országos szakszervezeti kongresszus követeli, hogy a kormány fenti javaslataink figyelembevételével az aggkori és betegségből eredő munkaképtelenség esetére szóló biztosítás törvényjavaslatát még a jelen parlamenti ülés szakban terjessze be.

A kongresszus utasítja az országos szakszervezeti tanács új vezetőségét, hogy a munkásosztály eme követelésének valóráváltásáért folytassa a küzdelmet továbbra is és ugyanakkor felhívja az ország munkásságának figyelmét azokra az életbevágó érdekekre, amelynek az aggkori és betegségből eredő munkaképtelenség esetére szóló biztosításhoz fűződtek és minden dolgozót felhív, hogy csatlakozzanak a szervezett munkásságnak ezen törvény kivívásáért folyó küzdelméhez.

Szövetkezeti mozgalom

Flueras Ioan előadó elvtárs rövid visszapillantást vetve a szövetkezeti mozgalom terén eddig kifejtett tevékenységre, a munkásszövetkezetek kifejlesztése érdekében a következő határozati javaslatot terjesztette a kongresszus elé:

A kongresszus a munkásszövetkezetek ügyét tárgyalva, megállapította, hogy a létező és ujonnan alakítandó munkás termelő- és fogyasztási szövetkezetek kifejlesztése érdekében állandó és rendszeres akcióra van szükség.

A nyugati államok munkásszövetkezetei úgy a termelés, mint a fogyasztási cikkekkel való ellátás, valamint a takarékoság és a hitel terén a munkásosztálynak nagy szolgálatokat tesznek, mivel a kapitalista gazdálkodás spekulációitól a munkásosztályt megvédik.

A kongresszus utasítja az Országos Szakszervezeti Tanács új vezetőségét, hogy országos központosítás érdekében a munkásszövetkezeteket országos értekezletre hívja egybe. Az így megalakítandó munkásszövetkezeti központ feladata legyen a munkásszövetkezeteket elsőrangú fogyasztási cikkekkel ellátni, mert az áruk közös beszerzése révén nagy megtakarításokat lehet elérni.

Ugyanakkor a szakszervezeti tanács feladatává teszi a kongresszus,

hogy a szövetségi eszmének a munkások közötti terjesztéséről és előadások, lapok és felvilágosító füzetek kiadásával vagy azok kiadását támogatva az ideirányuló nevelő munkákról gondoskodjon.

A kongresszus a határozati javaslatot egyhangulag elfogadta.

A szaktanács járulék ügye

Flueras Ioan elvtárs a szaktanács járulék ügyében tett jelentését a kongresszus vita nélkül tudomásul vette és ugyancsak egyhangulag magáévá tette az ezügyben beterjesztett következő határozati javaslatot:

A kongresszus megtárgyalva a szövetségek részéről az Országos Szakszervezeti Tanácsnak fizetendő járulék ügyét, magáévá tette, illetve jóváhagyta a hetenként és tagonként fizetendő 50 baninak 1 lejre való felemelését, amely összeg valamennyi az Országos Szaktanácshoz csatlakozott szövetség, vagy önálló szakszervezet részéről minden bevételezett tagjárulék után befizetendő.

A kongresszus kötelezi a csatlakozott szövetségeket és önálló szervezeteket, hogy az Országos Szakszervezeti Tanácsnak járó járulékot a helyi szervezetek által befizetett járulékok számát, azok helységenkénti megjelölését tartalmazó kimutatás kíséretében havonta rendszeresen elszámolják.

Az Országos Szakszervezeti Tanács minden három hónapban hivatalos lapjában a szövetségek és az önálló szervezetek járulékbevezetését közzéteszi és kimutatja, hogy havonta hány heti járulék folyt be.

A szövetségek kötelesek a járulékokról szóló havi jelentések mellett minden jelentősebb mozgalmi eseményről, bérmozgalmakról, sztrájkokról, tömeges elbocsátásokról stb. havonta rendszeresen jelentést tenni, amelyek alapján az Országos Szakszervezeti Tanács a hivatalos lapjában tájékoztatót ad ki.

Szervezés és propaganda

Mirescu Ion elvtárs román, *Ehrenfeld* Béla elvtárs magyar nyelven a következő jelentést terjesztik a kongresszus elé:

A szakszervezeti mozgalom egyik alapeleme kétségtelenül a propaganda. Ez a kérdés minden kongresszusunkon vita tárgya volt, de még egyetlen esetben sem lehetett rendszeres akciót jelentő megfelelő programot megalkotni. Magától értetődik, hogy helyes propagandamunkát csak úgy lehet kifejezni, ha megállapítjuk a módokat, a melyek a mozgalom szerveit propagandamunkájukban irányítják.

Mindenekelőtt arra van szükség, hogy a Szakszervezeti Tanács keretében a mozgalom propaganda munkájának irányításához e célnak megfelelő apparátust létesítsünk. Az Országos Szaktanács mai munkakörét meg kell változtatni. A szövetségek végezzék a maguk alapszabályszerű, természetesen rájuk háruló feladatokat és az országos szaktanács is nyerve vissza az őt illető hatáskört, hogy az egész munkásmozgalom irányítója lehessen. Az Országos Szaktanács nem maradhat továbbra is a szövetségek ügyeinek elintézését szolgáló közbenjáró hivatal és nem lehet kívánni azt sem, mint ahogy az eddig nagyon sűrűn történt, hogy helyicsoportok alakításával és munkakonfliktusok lebonyolításával foglalkozzék.

Az Országos Szaktanács feladata, mint ahogy azt alapszabályai is előírják, hogy akár szóbelileg, akár nyomtatványok, lapok, röpiratok terjesztése útján propagandamunkát végezzen. Ennek a célnak érdekében tudományos előadások, szaktanfolyamok, esetleg rendszeres iskolák megszervezéséről, statisztikai adatok gyűjtésével, lapok, folyóiratok, röpiratok, könyvek kiadásáról és más e célnak megfelelő eszközökről kell gondoskodjon.

Az Országos Szaktanács általános érdekű memorandumokat, esetleg munkásvédelmi törvényjavaslatokat kell szerkesszen és azokat a hatóságok, a kormány, vagy a törvényhozó testületek elé terjeszti. Hatáskörébe tartozik a munkások szabad idejének helyes felhasználását szolgáló intézmények alakítása, irányítása és ellenőrzése, így kulturális, testnevelő, társadalmi és szövetkezeti munkásszervezetek létesítése, valamint bérlet vagy vétel útján az országos szaktanácshoz tartozó szervezetek számára, ahol az szükséges, helyiségekről gondoskodni. Más országok hasonló intézményeivel és a Nemzetközi Munkaügyi Hivatallal állandó és rendszeres kapcsolatot fentartani. Az Országos Szaktanács feladata még a hozzája tartozó szövetségek közötti együttműködést kimélyíteni és irányítani, a szakszervezeti mozgalomnak, a munkásosztály gazdasági, kulturális és szociális helyzetének megjavítását szolgáló általános jellegű kérdésekben határozatokat hozni.

Az Országos Szakszervezeti Tanács feladata tehát a szakszervezeti mozgalom akcióinak központosítása és irányítása. A szakszervezeti tanács sehol a világon nem végzi azt a munkát, amelyet eddig a mi szakszervezeti tanácsunk végzett s ezért a propagandamunka természetszerűleg háttérbe szorult s ha történt is ebben az irányban valami, akkor is csak ötletszerűen és rendszertelenül történt.

Munkamegosztás a szakszervezeti mozgalomban

Hogy a szakszervezeti mozgalom Romániában is helyes úton haladjon, legelsősorban rendszeres munkamegosztásról kell gondoskodni.

Az általános propaganda, vagyis mindaz a tevékenység, amely a szakszervezeti mozgalom nagy problémáinak megoldása érdekében szükséges akciót és taktikát követel, az Országos Szakszervezeti Tanács feladata kell legyen. Ezért a jövőben a Szakszervezeti Tanácsnak rendelkeznie kell a szükséges végrehajtó eszközökkel. Feltétlen szükségesség, hogy a Szakszervezeti Tanács közlönye, a „Szakszervezeti Élet” agitációs, nevelő és dokumentális és a szakszervezeti mozgalom problémáit minden oldalról felölelő tartalommal a jövőben rendszeresen jelenjen meg. Nem kevésbé fontos, hogy a Szakszervezeti Tanács belső munkája se szenvedjen, mint eddig, amikor propagandatitkárok hiányában és mert a Szaktanács a szövetségek teendőit kellett végezze, kénytelen volt saját feladatait elhanyagolni. Az állandó és rendszeres propaganda érdekében az Országos Szaktanácsnak egyelőre két agitációs titkára van szüksége, akik közül egyik Erdély és Bánát, a másik pedig a Régi Királyság, Besszarábia és Bukovina területén, azonban mindkettő bukaresti székhellyel működjön.

A két propagandatitkár fel kell keresse az ország valamennyi városait és ipartelepeit, előadásokat tartsanak, ahol nincsenek, helyi

szaktanácsokat alakítsanak és ahol már van, ott azok működését ellenőrzik és tevékenységükhöz irányítást adnak, helységenként vagy kerületenként összbizalmi, vagy összevezetőségi üléseken általános jellegű akciókra nézve egységes utbaigazítást nyújtsanak, kerületi szakszervezeti értekezleteket hívjanak össze, ahol a helyi szervezetek agitációs és nevelőmunkájához nyújtsanak irányító segédkezet és mindeme tevékenységükben az Országos Szaktanácscsal a legszorosabb kapcsolatot tartás fenn. A propagandatitkárok ellenőrzőmunkát végeznek és mindazokról, amiket a meglátogatott helyiségekben tapasztalnak, úgy a pártsajtót, mint az Országos Szakszervezeti Tanácsot rendszeresen tájékoztatják.

Ezen elgondolás valóraváltása azonban tekintélyes összegeket igényel. A Szaktanács bevételeit ily célokra fordítani eddig nem lehetett, mert az Országos Szakszervezeti Tanács több helyi titkárságot kellett támogasson, viszont az Országos Szaktanács a helyi titkárságok tevékenységét közvetlenül nem ellenőrizhette és működésüknek egységes irányt nem szabhatott, mert azok vagy a szövetségek, vagy a helyi szervezetek hatásköre alá tartoztak. Ezenfelül az utolsó évben a Szaktanács bevételei nagymértékben lecsökkentek, úgyhogy 1930 november 30-ika óta már a helyi titkárságokat nem támogathatta.

Jövőben a Szakszervezeti Tanács a helyi titkárságokat nem támogathatja és szükségtelen is támogatnia mindaddig, amíg a központban a helyi titkárságokat irányító és ellenőrző propagandatitkárságokat meg nem szervezhetjük. Itt kell megemlítsük azt is, hogy a helyi titkárságok egész sereg szempontból nem teljesítették be a hozzájuk fűzött reményeket. Megállapítottuk, hogy a legtöbb helységben, ahol a helyi szervezetek helyi titkárságot tartottak fenn, ott minden szervező és agitációs munkát a titkártól vártak, sőt a helyicsoporthoz adminisztrációs teendőit is a helyi titkárral végeztették, úgyhogy a titkár irodai tisztviselővé, vagy hatósági kijáróvá lett, ami lehetetlenné tette, hogy nevelő- és propaganda-munkát is végezhesen. Egyes helyiségekben, miután állandó titkárságot szerveztek, a tagok száma nemhogy növekedett volna, hanem csökkent, vagy a legjobb esetben a taglétszám éveken keresztül semmit sem változott. Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy a helyi titkárságokra nincs szükség, azonban azok fentartási költségeit a jövőben nem lehet az Országos Szaktanácsra hárítani. A helyi titkárságok fentartása a helyi szervezetek vagy a szövetségek feladata kell legyen. Meg kell még jegyezzük azt is, hogy bár csaknem minden fontosabb ipari centrumban van helyi titkárság és ezek körül egész sereg régi, kipróbált elvtárs, mégis az Országos Szaktanácsot állandóan ostromolják, hogy gyűléseikre és más értekezleteikre előadókat küldjön. Természetesnek látjuk, hogy ez így legyen, mert bármennyire is felkészült és jó elvtársak legyenek is a helyi mozgalomban, azonban úgy a szervezett, mint a szervezetlen munkások sokkal nagyobb érdeklődést tanúsítanak, ha tudják, hogy a gyűlésre vagy értekezletre a központból kiküldött érkezik. Ime, ezért is szükség van arra, hogy az Országos Szaktanácsnak két propagandatitkárra is legyen, hogy azok propagandakörutjukon legalább havonta egyszer minden helységet felkereshessenek.

Nemcsak a munkásoknak van szükségük arra, hogy egyszer-egyszer a központban élő elvtársak fejtegetéseit és utmutatásait hallgassák, hanem

maguknak a helyicsoporlok vezetőinek is, akik ugyancsak munkások és akiknek ugyancsak szükségük van arra, hogy a munkásmozgalom napi-rendjén szereplő különböző problémákat előtűk megvilágítsanak. Ki más végezheti el ezt a fontos feladatot, mint az Országos Szaktanács propagandatitkárai. Ugy hisszük, hogy a két propagandatitkár szükségét senki nem fogja kétségbevonni.

A szövetségek feladatai

Nem mulaszthatjuk el megállapítani azt is, hogy a rendszeres és eredményes propagandamunka érdekében a szövetségek és az Országos Szaktanács tényleges együttműködésére feltétlenül szükség van. Így amikor a szövetségektől a helyi szervezetek felől, azok tevékenységéről vagy szakmai ügyekről tájékoztatást és adatokat kérünk, adják ezeket azzal az úgyszeretettel és elvtársi bizalommal, amelyet a munkásmozgalomban megkívánhatunk. Volt eset, amikor egyes kérdőívekre adandó feleletekre 6 hónapig, sőt még hosszabb ideig is várnunk kellett és csak számos levélbeli megkeresés után kaptuk meg a kért dolgokat, de akkor is hiányosan. Számos esetben megtörtént, hogy megkerestük a szövetségeket egyes törvényjavaslatok tanulmányozása érdekében is, hogy a kormány elé terjesztendő véleményezéseinkbe a szövetségek szempontjait is befoglalhassuk, azonban érdemleges véleményeket soha sem kaptunk. A legtöbbször az volt a válasz, hogy a törvényjavaslatok véleményezése az Országos Szaktanács feladata. Amikor aztán véleményünket a kormány elé terjesztettük, voltak szövetségek, amelyek véleményeiket és javaslatokat ugyan nem küldték meg, de elégedetlenek voltak.

Foglalkozhatnánk még egész sereg más akadállyal is, amelyek az Országos Szaktanácsot hivatásának betöltésében gátolták és csak akkor végezhetünk majd jó eredményeket hozó propagandamunkát, ha ezek az akadályok eltűnnek. Adatokat és értesüléseket a levegőből nem lehet szerezni, csak a szövetségektől. Ime, ezért van oly nagy szükség a szövetségekkel való legszorosabb együttműködésre. Meg kell értenie mindenkinek, hogy nem azért tömörítjük a munkásságot szakmai szervezetekbe, hogy az egymásköztli érintkezés lehetőségét elzárjuk, hanem azért, hogy a gazdasági küzdelmekben való munkamegosztás révén is fokozzuk az ugyanazon cél eléréséhez szükséges harci erőt, hogy a bér munkás rendszert megszüntethessük. Az Országos Szakszervezeti Tanács és a szakmai szövetségek létesítése nem cél, hanem csak eszköz a munkássztályi harcaihoz. Ezekből tehát a proletáriátus felszabadítása érdekében tevékenységükben harmónikus és hatalmas erejű harci eszközöket kell kifejleszteni. Minden szövetségnek engedni kell valamit szakmai szempontjaiból és a munkásmozgalom általános propagandatevékenységétől egyetlen szövetségnek sem szabad távolmaradnia.

A jó és helyes propagandamunka a szövetségek erkölcsi támogatásától függ. Minél előbb értjük ezt meg, annál hamarabb jutunk abba a helyzetbe, hogy komoly propagandamunkát fejthessünk ki.

A propagandatitkárság kérdését Pirovsky Károly, Stroia Gheorghe, Lindner Károly és Rădulescu Gheorghe elvtársak vitatták, majd elnök elvtárs napirendi indítványt terjesztett elő, hogy a szavazás és propaganda feletti vita előtt a kongresszus a jelölő-bizottság jelentése alapján térjen

át a vezetőség megválasztására. Az indítványt a kongresszus elfogadta.

A jelölőbizottság nevében a jelöltek névsorát *Bartha Károly* elvtárs terjeszti elő.

Popovici elvtárs a régi királyság tartományi pártvezetősége nevében kéri a kongresszust, hogy *Mirescu* elvtársat ne válasszák be az országos szaktanács vezetőségébe, aki képviselő lévén, sokoldalú elfoglaltsága miatt a képviselői mivoltánál fogva reááháruló pártszervezési feladatokat nem tudja beteljesíteni.

Jumanca elvtárs kéri, hogy a kongresszus személyétől tekintsen el, mert a szaktanácsi vezetőségi tisztséget nem töltheti be.

Spârlea elvtárs, a vasutasszövetség egyik kiküldötte *Oprescu* és *Niculescu* elvtársak jelölése ellen tiltakozást jelentett be.

Bragadireanu elvtárs *Popovici* elvtárs jelölése mellett szolt.

Niculescu és *Darie* elvtársak, a vasutasszövetség kiküldöttei bejelentik, hogy az *Oprescu* elvtárs jelöléséhez a vasutasszövetség központi vezetőségének határozata alapján is ragaszkodnak.

Popovici elvtárs a jelölésére vonatkozó javaslatot visszautasítja, mert a jelenlegi összetételben sem a múltban, sem a jövőben nem fog egyetérteni a szaktanács vezetőségével.

Moscovici elvtárs *Mirescu* elvtárs jelölése mellett szólalt fel. Azért tartja felszólalását indokoltnak, mert a régi királyság tartományi pártvezetősége politikai okokból kérte *Mirescu* jelölését elutasítani. *Moscovici* elvtárs kifejtette, hogy a szaktanács vezetősége *Mirescu* elvtárs munkáját nem nélkülözheti, akinek tapasztalata és hivatottsága a mi mozgalmunkban ugyyszólván egyedülálló. *Mirescu* elvtárs szakszervezeti tapasztalatait a parlament tribünjén is értékesítette. Éppen ezért válassza be a kongresszus ismét a Szaktanács vezetőségébe, amely majd eldönti, hogy sokoldalú elfoglaltsága mellett a titkári tisztséget is betöltheti-e.

A vita lezárása után a kongresszus nagy többséggel a következő elvtársakat választotta be a szaktanács vezetőségébe: *Flueraş Ioan*, *Mirescu Ioan*, *Bartalis Sándor*, *Roznovean Teodor*, *Gherman Eftimie*, *Munteanu Nicolae*, *Magyari Lajos*, *Ujhelyi Ferenc*, *Bartha Károly*, *Stroia Gheorghe*, *Bragadireanu Corneliu*, *Măglaşu Lázár*, *Nemcsok János*, *Oprescu Alexandru* és *Popescu Ioan*.

Póttagok: *Soit Petru*, *Staudt János*, *Oltyán Péter*, *Erdélyi Kálmán*, *Ionescu Virgil*.

Ellenőrző bizottság: *Bernau Petru*, *Mihailă Petru*, *Urzică Georg*, *Czerjék Herman*, *Pălişoiu Ilie*.

Póttagok: *Stănescu Dumitru*, *Lăzărescu Dumitru*, *Radian Marin*.
Elnök elvtárs a tanácskozásokat este 9 órakor berekesztette.

— NEGYEDIK NAP —

Szervezés és propaganda

Vita a 7. napirendi pont felett

Elnök: *Flueraş János* elvtárs.

Mirescu elvtárs a szervezés és propaganda kérdésében elhangzott jelentés és az azzal kapcsolatos határozati javaslat feletti vita részt-

vevőinek felszólalásaira válaszolva megállapította, hogy éppen a tartományi és helyi titkárságok rendszertelen és oly kevés gyűmölcst termő tevékenysége érlelte meg az előadó indítványát, mert a mai helyzeten csak az általános mozgalom érdekeitől irányított rendszeres központosított propaganda jó eredményei változtathatnak. Csodálkozásának ad kifejezést, hogy éppen azok gyakoroltak legszigorubb kritikát a jelentés és a határozati javaslat felett, akik a bizottságban, miután minden kért felvilágosítást megkaptak, azt magukévá tették. Megállapítja még, hogy az Országos Szaktanács jelenlegi helyzetében a helyi és tartományi titkárságok nem mindig teljesítik kötelességüket, nem mindig kaphattunk tevékenységi körükből adatokat és jelentéseket. Kéri, hogy a kongresszus fogadja el a határozati javaslatot és bizza a Szaktanács vezetésére, hogy azt a lehetőségekhez képest alkalmazza.

Magyari Lajos elvtárs a központi propagandatitkárság létesítésével nem ért egyet. Helyesebbnek tartja, hogyha a Szaktanács a helyi és tartományi titkárságokat nagyobb mértékben segíeyezné. Rámutat arra, hogy Temesváron, a bolsevik mozgalom fellegvárában a tartományi titkárság létesítésével minden nehézségek dacára a szociáldemokrata mozgalmat sikerült megerősíteni.

Pirovsky Károly kijelenti, hogy egyike azoknak a tartományi titkároknak, akik minden tekintetben teljesítették kötelességüket. — Ha bármikor ennek ellenkezőjét állapítanák meg, kész levonni a legmesszebbmenő következményeket.

Viznyovszky János elvtárs kéri, hogy a helyi és kerületi titkárságok működéséről a Szaktanács terjesszen elő jelentést és ha valamelyikről bebizonyosodik, hogy nem teljesítette kötelességét, úgy a titkárt el kell bocsátani.

Feld István elvtárs azon a véleményen volt, hogy a helyi és tartományi titkárok ehhez a napirendi ponthoz ne szóljanak hozzá, nehogy azzal legyenek gyaníthatók, hogy saját személyi érdekeiket védelmézik. Miután azonban már több titkár elvtárs elmondotta véleményét, ő is kifejtette, hogy a helyi titkárságok fentartásához mily nagy érdekek fűződnek, különösen az ország nyugati részében, ahol a mozgalom óriási akadályokkal kell megküzdjön.

Ujhelyi Ferenc elvtárs a határozati javaslattal és a központi propagandatitkárság megszervezésével elvben egyetért, tekintettel azonban arra, hogy a mai idők erre nem nyújtanak lehetőséget, javasolja, hogy a kérdést vegyék le a napirendről és a következő kongresszus napirendjére tűzzék ki.

Mirescu Ioan elvtárs felhívja a kongresszus figyelmét, hogyha a kongresszus a hozandó határozattal megköti a szaktanács kezeit, nincs abban a helyzetben, hogy a jövőben a főtitkári tisztséget betölthesse, mert a Szaktanács belső szervezetének átformálása nélkül az eredményes működést nem látja biztosítottnak. Kifejti, hogy nincs szó a tartományi és helyi titkárságok felosztásáról, csak arról, hogy azok fentartása a jövőben a szövetségek és helyi szervezetek feladata legyen. Rámutat arra, hogy a Szaktanács a tartományi és helyi titkárságok fentartásával járó nagy költségek miatt a nevelő, propaganda és adatgyűjtő apparátusát nem tudta megfelelővé kifejleszteni és csak emiatt történhetett meg,

hogy a Szaktanács működésével szemben annyi kifogást lehetett felhozni. A központi propagandatitkárság főfeladata az lesz, hogy a mozgalom általános akcióinak egységes levezetését biztosítsák és a helyi szervezetek tevékenysége fölött ellenőrzést gyakoroljanak. Ha a kongresszus az új vezetőségnek nem adja meg erre a lehetőséget, úgy a Szaktanács működésével szemben felhozott kifogások a jövő kongresszuson meg fognak ismétlődni.

A vita lezárásával elnök elvtárs a következő határozati javaslatot bocsátja szavazás alá:

A romániai szakszervezetek 1931 január 4—7-én, Bukarestben tartott kongresszusa megtárgyalva a szakszervezeti mozgalom érdekében folytatandó propaganda ügyét, a következőket határozta el:

1. Az Országos Szakszervezeti Tanács lehetővé kell tegye, hogy hivatalos lapja, a „Szakszervezeti Élet” (Viața Sindicală) legalább román és magyar nyelven rendszeresen megjelenjen, úgy, hogy közölje a szakszervezeti mozgalmat érdeklő, valamint az ország és a külföld munkásosztályának életével és küzdelmeivel kapcsolatos híreket, dokumentumokat és adatokat. Lehetőleg a „Szakszervezeti Élet” minden számához a munkástörvényekkel kapcsolatos felvilágosításokat, bírósági ítéleteket és elvi döntéseket tartalmazó mellékletet kell csatolni.

A „Szakszervezeti Élet” egy-egy példányát minden szövetség és szakszervezeti helyicsoport díjtalanul kapja.

2. A munkásmozgalom küzdelmeire vonatkozó adatok összegyűjtésének, valamint az általános szakszervezeti propaganda munkájában a szakszervezeti szövetségek és az Országos Szaktanács a legszorosabban együttműködnek.

3. Az általános propaganda és nevelőmunka rendszeresítése érdekében az Országos Szakszervezeti Tanács a központi adminisztratív alkalmazottak mellé két propaganda-titkárt alkalmaz, akik közül az egyik Erdély és Bánát, a másik a Régi Királyság, Besszarábia és Bukovina területén működnek.

A propaganda-titkárok minden helységet, ahol ipari munkások élnek, meglátogatnak, előadásokat tartanak, a helyi szervezetek vezetőségeiből, ahol még nincs, helyi szaktanácsokat alakítanak, a meglévő helyi szaktanácsok munkájához irányítást adnak és azt ellenőrzik. A helyi szervezetek vezetőségei a bizalmiférfi testületek bevonásával helységenként, vagy kerületenként értekezleteket tartanak, amelyeken általános jellegű akciókra nézve felvilágosítást nyújtanak. Az egyes tartományokban vagy helységekben végzendő általános nevelő- vagy szervezőmunka érdekében tartományi értekezletek összehívásával és azok határozatainak figyelembevételével közreműködnek. Tevékenységük során az országos szakszervezeti tanáccsal és a munkássajtóval állandó és rendszeres kapcsolatot tartanak fenn, illetve azokat a meglátogatott helységek munkásainak életviszonyairól, mozgalmairól értesítik.

4. Az országos szakszervezeti tanács propagandatitkárainak állandó lakhelye Bukarestben lesz és tevékenységüket az országos szakszervezeti tanács központi vezetősége, illetve annak elnöksége irányítja és ellenőrzi.

A határozati javaslat feletti szavazás eredménye 43 mellette, 39 ellene. Miután a kézfelemeléssel történt szavazást 33 kiküldött megfeleltetve, elnök elvtárs névszerinti szavazást rendelt el. A második szavazásnál 48 kiküldött a határozati javaslat mellett, 43 kiküldött pedig ellene szavazott. A javaslat így minden módosítás nélkül határozattá emelkedett.

A szellemi és testnevelés megszervezése

Mirescu Ion elvtárs román nyelven, *Ehrenfeld* Béla elvtárs magyar nyelven a következő jelentést terjesztették elő:

A világháború utáni időkben a munkásnevelés volt a romániai munkásmozgalom legelhanyagoltabb problémája. Hogy ennek, a jövő munkásmozgalma fejlődésének szempontjából olyannyira vitális fontosságú kérdésre oly kevés figyelmet fordítottak, annak okai gazdasági és politikai mozgalmunk mai szerkezeti összetételében keresendők.

Közelebről vizsgálva munkásmozgalmunk fejlődését gátló okokat, többek között és talán elsősorban azt kell megállapítanunk, hogy a hatóságok és a munkáltatók legkülönbébb üldözési metódusai miatt a romániai munkásmozgalom az utolsó negyedszázadban minden lépésnél a legkeményebb küzdelmeket kellett megvívja. A csendőrdűh, toloncolások, párhelyiségek bezárása, egykor hangadó vezetők árulásai jelzik a romániai munkásmozgalom első történelmi szakaszának útját, amely a háborúval egyszerre zárult le. Ez az időszak a legnemesebb idealizmus aranyzálaival volt átszőve, de a nyugati államokban a munkásmozgalom ezt a történelmi szakaszt már 25 évvel a világháború előtt maga mögött hagyta. Ez volt az az időszak, amikor a politikai idealizmus túlhaladta a tényleges gazdasági adottságokat, viszont a gazdasági szervezetekben valósággal apostoli munkát fejtettek ki. Csak a háború előtti román szakszervezeti mozgalom legendás alakjára: *Ștefan Gheorghiu*ra kell gondolnunk, aki ma is sokaknak például szolgálhat arra, hogy miként kell a szakszervezeti gondolatot értelmezni. Ha a negyedszázad történelmi távlatából elfogultság nélkül tekintünk vissza az akkori mozgalomra, könnyen megállapíthatjuk, hogy amikor a politikai idealizmus virágaival ültették be a szakszervezeti mozgalmat, amelynek jellege tulnyomórészt gazdasági jellegű, nagyon kevés maradandót alkottak. Az apostoli idealizmus jellemezte, hősi cselekedetekben gazdag háború előtti mozgalom tevékenységének történelmi szakaszát a mindenfelől fenyegető támadásokkal szembeni áldozatkészségben gazdag ellenállással fejezte be, de természetesen a nevelés és általában az építőmunka terén nagyon kevés kézzelfogható alkothatott, mint ahogy a kezdeti időszakban hasonló tekintetekben más országokban sem mutathattak fel nagy eredményeket. Ezekből a szempontokból nézve, nálunk a kezdeti idő teljesen meddő volt, különösen azért is, mert hiányzott a munkásmozgalom alapeleme, az ipari munkástömeg — a kapitalizmusnak eme objektív előfeltétele —, amely megkövetelhetne volna a való élet adottságain mozgó munkásmozgalom megteremtését.

Ha a fentieket figyelembe vesszük, tudva azt, hogy az akkori mozgalom jórészt az üldözések kiváltotta ellenállást jelentette, végzet-

szerűen úgy kellett lennie, hogy a nevelés és előkészítés terén a munkásmozgalom nem fejthetett ki rendszeres tevékenységet, nem adhatott a jövőnek jelentősebb számú felkészült vezetőt, de különösen nem adhatott vezetőket a szakszervezeti mozgalom számára.

Az az örökség, amelyet a régi mozgalom a munkásnevelésből a háboru utáni mozgalomra hagyott, nagyon csekély volt. Kivételt képez természetesen a szakszervezeti és politikai mozgalom néhány minden elismerést megérdemlő vezetője, akik azonban minden komoly tudásuk, kiváló egyéniségük és tekintélyük dacára a háboru után hatalmasra duzzadt mozgalomban a nevelés problémája körül támadt mély űrt távolról sem tudták betölteni. És amikor a háboru után megkezdődtek a kísérletezések a vezetőelemek rendszeres továbbképzésére, a mozgalom a hatóságok újabb heves támadásaival találta magát szembe. Jött az elnyomás, bebörtönözések, munkásotthonok bezárása és amikor a mozgalom ismét éltető levegőhöz jutott és megkezdődhetett volna a nevelőmunka, a kommunista szerencsétlenség szakadt a mozgalomra. Majd bekövetkezett a szakadás és utána a munkásosztályon belül pusztító testvérharharok, miközben úgy szakszervezeti, mint pártmozgalmunk újra csak arra szorítkozott, hogy most már a két oldalról reátörő támadásokkal szemben védekezzék. Egyfelől a kommunisták, akik csak egyetlen ellenséget ismertek: a szociáldemokráciát, másfelől a hatóságok és a munkáltatók sorozatos támadásait kellett kivédeni, akik jó alkalomnak látták a munkásság kettészakadását. Ily viszonyok közepette, amikor a munkásmozgalom teljesen védelmi állásba kellett huzódjon, lehetetlen volt a nevelés érdekében komolyabb kezdeményezéshez fogni. Mindössze két éve mondhatjuk csak, hogy túléljük a legkritikusabb időket. A kommunisták elvesztették tömegeiket és megszűnt számukra az adottság is, hogy mártírokat termeljenek, amivel a hatóságok tudatlansága folytán jó ideig igazolhatták magukat a tömegek előtt. Ami pedig a szervezkedési szabadságot és a szervezetek mindennapi tevékenységét illeti, az elmúlt két évben a hatóságok okozta nehézségek valamelyest enyhültek. Ma már mégis több alapossággal és a siker reményében beszélhetünk a nevelés terén kíváncsú rendszeres akciókról, de elsősorban *a vezetők neveléséről*, hogy azután a kisebb-nagyobb eredmények hasznosításával, az így nyert erőforrások kimélyítésével bevigyük a nevelőmunkát a dolgozó tömegek széles rétegeibe.

Figyelembe kell vegyünk azt is, hogy ma már a munkásmozgalom belső adottságai is kedvezőbbek és annak dacára, hogy még ma sem mondhatjuk el nyugodt lélekkel, hogy minden regionalista törekvés eltűnt, mégis közelebb jutottunk az egységes irányításu, központosított nevelőmunka lehetőségeihez. Igaz, hogy ebből a szempontból a regionalizmus ma már megközelítőleg sem jelentkezik olyan hatékony formában, mint 6—7 évvel ezelőtt, azonban bizonyos személyeknél, akiknek száma — örvendetesen állapítjuk meg — napról-napra csökken, még mindig feltalálható. Ezeknek a száma azonban ma már igen kevés s reméljük, hogy talán rövidebb időn belül, mint ahogy egyesek képzelik, valamennyien meggyőződnek arról, hogy amikor a kapitalizmus mind nagyobb méretekben koncentrálja a maga erőit, a munkásosztály sem remélhet sikeres ellenállást csak úgy, ha ő maga is küzdelmeinek minden meg-

nyilvánulásában összpontosítja a maga energiáit és egységes munkaprogrammal és harci tevékenységgel veszi fel a küzdelmet. Így kell ezt tenni az osztályharc egyik legfontosabb tényezőjével, a nevelés ügyével is.

Miért szükséges a központosítás?

A munkásmozgalom kezdeti idejében a nevelőmunkát seholsem végezte egy erre a célra alkotott külön szervezet és nem volt előkészített és rendszeresített nevelőprogram sem. Vegyük példának Ausztriát. Itt is minden szakszervezet, pártszervezet, minden ifjúsági és nőcsoport rendezett tudományos és szórakoztató előadásokat, külön-külön rendeztek be maguknak könyvtárakat, szerveztek sportegyesületeket, rendeztek kirándulásokat, műkedvelőelőadásokat, munkás-zenekarokat, sakk-klubokat alakítottak, a bélyeggyűjtők, madártenyésztők, amatőr-fényképészek apróbb és teljesen különálló egyesületeket szerveztek. Később a természetbarát csoportcskák megalakították az Országos Természetbarát Egyesületet. Ugyanigy a dalárdák, műkedvelők, majd a gyermekbarátok, a sakkozók is. Lassan-lassan ezek a legkülönbözőbb célokkal alakított csoportok megalakították előbb tartományonként, majd országos jelleggel a maguk külön szövetségét. Így alakultak meg a Természetbarátok, a Gyermekbarátok, a Munkásdalárdák, a Munkászenekarok, a Munkásműkedvelők országos egyesületei, a központosított könyvtárak, a Munkásfilmközpont, a Rádióamatőrök Orsz. Egyesülete stb.

Ugyanígy fejlődésen mentek keresztül a munkásság szellemi és testnevelő szervezetei Belgiumban, Svájcban, Németországban, Csehszlovákiában és más országokban is.

Az utóbbi években azonban ugyszólván valamennyi haladottabb országban mind hangsúlyozottabban lépett fel a kívánság, hogy az összes nevelő-, kulturális- és sportegyesületeket, egyszerűen *a munkások szabad idejének helyes felhasználását előmozdító intézményeket központosítani kell*. Az összes országokban ennek az általános törekvésnek nemcsak az volt a célja, hogy a különböző csoportok tevékenysége központi irányítás alá kerüljön, hanem az is, hogy adminisztratív tekintetekben is központosítva legyenek. A racionalizálás, amellyel az ipart, a szállítást, a bankokat, a kereskedelmet, az áruk elhelyezésének biztosítását az egész vonalon átszervezték, a munkásmozgalom fejlődésére is befolyással volt. Tudott dolog, hogy a helyi, esetleg néhány megyére terjedő kartellek miként alakultak át országokat átfogó trösztökké. Kezdetben csak az ugyanazon termékeket előállító ipari ágak alakultak át trösztökké, majd bekövetkezett a rokontermékeket előállító vállalatok trösztösítése is. A trösztök előtt ledőltek az országhatárok és úgy az ugyanazon ipart cikket előállító vállalatok tömörülése, mint a rokontermékeket előállító vállalatok trösztjei előbb csak földrészekre, majd az egész világra kiterjedő trösztökké képződtek, mint amilyen például a petróleumtröszt is.

Ma már a munkásmozgalomnak úgy a politikai, mint a szakszervezeti része ugyszólván minden életmegnyilvánulásában, nemzetközi értelemben is, teljes erővel halad a legkifejezettebb központosítás felé. A Szocialista Munkásinternacionálénak az a törekvése, hogy a szocialista pártok küzdelmeit egyes kérdésekben, mint amilyen a leszerelésért, az

általános titkos választójogért, a burzsoá államok vámpolitikájának megváltoztatásáért folyó harcokat közös alapra helyezze, vagy a szakszervezeti Internacionálénak a munkafeltételek, a bérek, a munkásvédelmi törvények uniformizálására irányuló küzdelme sem egyéb, mint kezdete annak, hogy *a nemzetközi szakszervezeti és politikai akciókat a két nagy nemzetközi fórum irányítása alá központosítsa*. Még néhány esztendő és minden nehézség nélkül odajutunk, hogy a nemzetközi központosítás elveit előbb csak az adatgyűjtés terén, de azután a tényleges irányítás szempontjából is a szakszervezeti mozgalomban teljes mértékben alkalmazhatjuk. Előbb csak egyes kérdésekben, azután pedig az egész vonalon.

Tettük ezt a rövid kitérést azért, hogy könnyebben megérthessük, miért törekednek minden országban, egyelőre az egyes országok határain belül a munkás kultur- és testnevelőszervezetek központosítására. Ugyanis a sport- és kulturszervezetek Internacionáléjának tevékenységét az egységesítés és a jövő központosítás eszméje vezérli.

Belgiumban például hosszas viták után arra az eredményre jutottak, hogy valamennyi neveléssel foglalkozó munkásszervezetet, amelyeknek tevékenysége kívül esik a szakszervezeti és politikai mozgalom határain, központosítottak és egyetlen vezetőség irányítása alá helyezték. Ennek a központnak anyagi alapjait a Szocialista Párt, a Szakszervezeti Tanács és a szövöttek központja táplálják. Ma már a legteljesebb központosítás kerestülvitélén dolgoznak, az adminisztrációhoz szükséges nyomtatványokat, tagsági díjakat és az ezek nyugtázására szolgáló tagsági könyveket valamennyi szervezetnél egységesítik, központosítják a tagsági illetékekből fennmaradó összegeket és elsősorban központilag határozzák meg az állam, a községek, az egyes tartományok, valamint a párt, a Szakszervezeti Tanács és a szövöttek központ rendszeres hozzájárulásából keletkező alapok elosztását úgy, hogy azon kerületek szervezeteinek, amelyek a megyék vagy a községek részéről nem kaphatnak megfelelőbb segítyt és ahol a munkásmozgalom gyöngébb, megfelelő összegeket juttathatnak. *A központi irányítással nemcsak azt tették lehetővé, hogy a rendelkezésre álló alapokat igazságosan és a szükséghez képest oszthatják el az egyes szervezetek között, hanem nagy anyagi és munkaerő megtakarítást is eszközöltek*. Míg azelőtt minden szövetségnek, így a footballisták, természetbarátok, tornászok, dalárdák, zenekarok, műkedvelők stb. szövetségeinek külön-külön 2—3, sőt öt alkalmazottja is volt, a központosítás után és miután a különböző tagsági könyveket és egyéb adminisztrációs kellékeket, mint ahogy az 1929. évi jelentésükből kitűnik, egységesítették, a tisztviselők száma 32%-kal csökkent. Ehhez jön még az a tény is, hogy az egyes szervezetek jövedelme a központosítás után 23%-kal fokozódott, ami az aktivitás mértékének emelkedését is jelenti.

Mielőtt rátérnénk annak a rendszernek az ismertetésére, amelyre mi akarunk építeni és amely a belgákéval csaknem azonos, utalni kívánunk arra is, hogy ezt a problémát 1928-ban, az osztrák Szociáldemokrata Párt linzi kongresszusán is nagy körültekintéssel tárgyalták. Tudott dolog, hogy amíg Ausztriában a legszebb és legerőteljesebb munkásnevelő munka folyik, amely tökéletességét és eredményességét nagyrészen a linzi kongresszus jól átgondolt határozatainak köszönheti,

amely határozatok lényege az, hogy a munkásmozgalom nevelő-munkáját a legrövidebb időn belül központosítani kell. E célból megalkotották az „Arbeiterbildungs-Zentrale“-t, amelynek a munkásmozgalomban a nevelés terén végzendő munkáknak és azok irányításának központosítását és szabályozását tették feladatává.

A mi pártunknak az 1930 májusi kongresszuson hozott ily irányú határozata a linzi kongresszus határozataival teljesen azonos szellemű, azzal a különbséggel, hogy nálunk ez a nevelő-központ már a kongresszus határozata előtt meg volt, de mert nem volt mögötte kongresszusi határozat, a központosító munka óriási nehézségekbe ütközött.

Rövid időre a linzi kongresszus után — hogy továbbra is az ausztriai viszonyoknál maradjunk — a határozat alapján 1928 decemberében országos értekezletet hívtak össze. Nemrégén Bécsben látogatást tettünk a munkásnevelési központban, ahol Taler elvtárs, központi titkár ezzel a kongresszussal kapcsolatban beszélgetés közben a következőket mondotta el: Az országos munkásnevelési értekezlet nem úgy folyt le, mint ahogy azt a linzi kongresszus résztvevői, közöttük magam is, elképzelték. Lehetetlen volt olyan határozatot hozni, hogy mindent egy kalap alá egyesítsünk. *Nemcsak azért, mintha az értekezlet résztvevői nem fogták volna fel a kongresszusi határozat jelentőségét, hanem főképpen amiatt, mert mindegyikük azt gondolta, hogy senki más, csak éppen ő képes arra, hogy kandritenyésztéssel, bélyeggyűjtéssel, hegemásmázdással vagy könyvtárszervezéssel foglalkozzon. A küldöttek nem akarták megérteni, hogy nem arról van szó, hogy összezavarjuk a kandrimadarak éléstárát vagy hogy rendetlenséget csináljunk a turista jól előkészített hátizsákjában, hanem arról, hogy szervezeteik tevékenységébe és vezetésébe rendszert és összeműködést vigyünk be.*

Hogy mégis közeledhessenek a célhoz, a középutat választották. Elhatározták, hogy a legkülönbözőbb sportegyesületek — és tudott dolog, hogy Ausztriában ilyen nagyon sokféle van — egyelőre külön központban egyesülnek A. S. K. Ö cím alatt, viszont a többi nevelőszervezetek „Arbeiterbildungszentrale“ név alatt egy másik központba tömörültek. Mint Belgiumban, itt is, már magában ez a félközpontosítás is nagy eredményeket jelentett az ausztriai párt- és szakszervezeti mozgalomnak. *A nevelő-központot a szociáldemokrata párt évi 25.000 schillinggel, vagyis 625.000 lejjel, az országos szakszervezeti tanács 160.090 schillinggel, vagyis 4.000.000 lejjel támogatja, amiből 30.000 schillinget egyedül a gyermekbarát egyesületek támogatására kell fordítani. Ennek a központnak támogatást nyújtanak még a tisztviselő- és munkáskamarák, melyek a vezetésben is résztvesznek, a községi tanácsok, az állam, a szövetségi központ és magánintézmények is.*

De, mint ahogy már fentebb is említettük, a munkásnevelő szervezetek központosításán ma már ugyszólván minden országban dolgoznak. Németországban, Svájcban, Csehszlovákiában és az északi államokban, ahol ugyancsak hatalmas kultur- és sportszervezetek vannak, óriási erőfeszítéseket tesznek, hogy a központosítást keresztül vigyék. A szakszervezetek küzdelmei egyfelől, másfelől a politikai mozgalom harcai, amelyek ma már mind szélesebb területet akarnak meghódítani az állam gazdasági és politikai adottságaiból, elengedhetetlen szükségé teszik,

hogy a szakszervezetek és a szocialista pártok minden irányban a célnak megfelelő, szakértelemmel felépített intézményeket alkossanak. Különösen áll ez a nevelés munkájára, mert ezentul már nem lehet egyes elvtársak szabad idejétől függővé tenni, hogy hol akar, miről akar és különösen, hogy mikor akar egy-egy előadást tartani. Éppen így nem lehet a tömegnevelést és a jövő vezetőinek kiképzését pusztán az egyes szakszervezetek, pártszervezetek, sportegyesületek, nőmunkás és ifjúsági munkás szervezetek feladatának meghagyni, amikor ma már tudott dolog, hogy ahhoz, hogy a nevelés terén alkotó munkát lehessen végezni — *különösen a munkásnevelés terén, amely egészen más, mint a polgári nevelés* — elsősorban a problémát ismerő, hozzáértő emberek és rendszeres munka szükséges.

Romániában a munkásnevelő munka megszervezése nem ütközik nagy nehézségekbe, mert ezirányban több tekintetben előnyös helyzetnek örvehetünk. Ugyanis a romániai munkásmozgalom sem a nevelés, sem a munkássport terén még eddig nem fejlődött odáig, hogy komoly, meggyökeresedett intézményeket kelljen központosítani. Helyénvaló volt Taler elvtársnak Bécsben tett azon megállapítása, hogy ebben a tekintetben szerencsésebbek vagyunk, mint ők, mert oly alapokra helyezhetjük munkásnevelő intézményeinket, amelyek legmegfelelőbbek és nem kell küzdeni a régi intézmények konzervativizmusával, mint ahogy az Ausztriában, Belgiumban stb. történt.

Előnyös ráknézve az is, hogy mi már egy, 1927-ben erre a célra alakított szervezet alapjaira építhetünk, amely eddig csupán azért nem fejlődött ki, mert nem volt olyan határozat, amely a munkásnevelési tevékenység központi irányítását kimondotta volna. Minthogy azonban az 1930. évi bukaresti kongresszus a munkásság szellemi és fizikai nevelését szolgáló szervezetek központosított kiépítésére határozatot hozott, a központi organizmus keretei meg vannak, nincs más hátra, mint minél intenzívebb munkával mielőbb kiépítsük nevelőszervezeteinket.

A jelentéshez Feld István elvtárs (Nagyvárad) szólalt fel, aki kijelentette, hogy a szellemi és testnevelés központosításának elvét helyesnek tartja és kéri, hogy ezt a kongresszusi határozatot — ne úgy, mint a múltban — az egész vonalon szigorúan hajtsák végre. Indítványozza, hogy a határozati javaslat utasítsa a munkássportegyesületeket, hogy tagjai sorába ne fogadjanak be másokat, csak oly munkásokat és intellektueleket, akik a szociáldemokrata munkásmozgalomhoz tartoznak.

Előadó elvtárs a kiegészítő indítványt magáévá tette. A határozati javaslat, amelyet a kongresszus ezzel a kibővítéssel egyhangulag megszavazott, a következő:

A Romániai Munkásszervezetek Országos Szövetségéhez tartozó szakszervezetek 1931 január 4—7-én tartott országos kongresszusa tudomásul véve a munkássport és nevelés megszervezése érdekében előterjesztett tervezetet, amelyet előzetesen a Romániai Szociáldemokrata Párt és az Országos Szakszervezeti Tanács központi végrehajtóbizottságai együttes ülésükön magukévá tettek, határozattá emeli, jóváhagyja a központi vezetőségeknek a „Romániai Munkásnevelő és Sportszervezetek Szövetsége” szervezeti kiépítésére és tevékenységére vonatkozó határozatát, úgy, mint ahogy azt az alábbi pontok megszabják:

1. A „Romániai Munkássport és Nevelő Központ” a jövőben „Romániai Munkásnevelő és Sportszervezetek Központja” lesz.
2. Az IMSER-nek öt osztálya lesz és pedig: a) Munkásnevelés, b) Munkás-

könyvtárak, c) Munkás zene, ének és színjátszás, d) Munkássport, e) Gyermekebarát osztályok.

3. Az egyes osztályok feladata külön-külön, a saját keretükben fejleszteni és vezetni a megalakított és megalakítandó helyicsoportokat az IMSER alapszabályai szellemében. E határozat alapján a helyi csoportokat anyagi és adminisztratív tekintetben az IMSER központi vezetősége központilag igazgatja.

4. Az IMSER központi vezetőségébe úgy a Romániai Szociáldemokrata Párt, mint az Országos Szakszervezeti Tanács két-két delegáltat küld be. A helyi csoportok vezetőségeiben éppen így közreműködnek a helyi szaktanácsok és a helyi párt-szervezetek egy-egy delegáltjai is.

5. A munkássportszövetség és a munkásdalárdák szövetsége a fenti alapelvek szerint, a lehetőséghez képest a jövőben az IMSER osztályait fogják képezni.

6. Az IMSER a rendelkezésre álló anyagi eszközökhöz képest a legrövidebb időn belül kiadja munkaprogramját, valamint agitációs és magyarázó füzeteket is.

7. Mindazon egyének vagy szervezetek, amelyek új sportszervezetet, dalárdát, műkedvelőcsoportot, gyermekebarátegységeket, könyvtárat akarnak alakítani, az IMSER központi vezetőségétől kell kérjenek utbaigazítást és azokat a munkásmozgalom eme új központi szervének keretein belül építsék ki.

8. Ezen határozat alapján felhivatnak az összes kulturális sport stb. szervezetek, hogy az IMSER központjával vegyék fel az érintkezést és hajtsák végre a központi pártvezetőség és az Országos Szaktanács idevonatkozó határozatait.

9. Minden munkássportegységet utasíttatik, hogy tagjai közé csak a szociáldemokrata munkásmozgalomban ténylegesen résztvevő munkásokat és intellektueleket vegyenek fel.

10. A Romániai Szociáldemokrata Párthoz és az Országos Szakszervezeti Tanácshoz tartozó összes szervezetek felhivatnak, hogy a testi és szellemi nevelő munka terén az IMSER-nek adjanak meg minden lehetséges erkölcsi és anyagi támogatást, hogy meg lehessen valósítani a központosított munkásnevelő szövetséget, amely rendszeresítse és bizonyos időn belül teljes egészében magára vállalhassa a munkásmozgalomban ezen a téren reánk háruló összes feladatok elvégzését.

INDITVÁNYOK

A javaslattevő bizottság nevében *Jumanca* elvtárs a bizottsághoz érkezett következő indítványokat terjeszti elő:

1. Az *Építőmunkás és Faipari Munkások Szövetsége* részéről Ehrenfeld elvtárral kapcsolatban beérkezett javaslatra nézve a bizottság indítványozza, hogy a kongresszus bizza meg az ügy kivizsgálásával a Szaktanács vezetőségét és amennyiben ezen az úton nem nyerhetne elintézészt, úgy az ügy választott bíróság elé utalandó. *Elfogadva.*

2. Ugyanezen szövetségek részéről beérkezett indítvány Téglás elvtárs ügyének újbóli bevizsgálását javasolja, akit a Vasmunkás Szövetség kizárt a tagok sorából.

A bizottság javasolja, hogy a kongresszus bizza meg a Szaktanács Vezetőségét, hogy kérje ki az érdekelt szövetségek véleményét, amelyeknek Sepsiszentgyörgyön szervezeteik vannak és amennyiben a bűnösség beigazolást nyer, úgy a RMS szövetség zárja ki tagjai közül. *Elfogadva.*

3. Az *Építőmunkásszövetség* részéről a következő indítvány érkezett a bizottsághoz:

Mondja ki az 1931 január 4—7-én Bukarestben tartott országos szakszervezeti kongresszus, hogy azon szervezett munkás, akinek terhére valamely munkásszervezet vagy testület meg nem engedett cselekedet elkövetését állapította meg és ellene olyan megtorló intézkedést alkalmazni tartott szükségesnek, amely szerint meglévő tisztségét, vagy munkásmozgalmi fizetéses állását nem

tarthatja meg, újabb tisztséget vagy fizetési állást más munkás-munkásmozgalmi szervezetben vagy testületben sem nyerhet el. Az ezen elv ellenére történt eddigi konkrét esetek felülvizsgálatára az ujonnan megválasztott Országos Szakszervezeti Tanács haladéktalanul küldjön ki bizottságot. Amennyiben a megállapított visszaélések olyan természetű eljárást igényelnek, amilyenre az alkalmazható alapszabályok értelmében a munkásmozgalomban nincs kielégítő mód, a visszaélések ügye bírósági útra is terelhető kártérítés biztosítása végett.

A bizottság a javaslat elvetését ajánlja. *A kongresszus az indítványt nem fogadta el.*

4. *Az Építőmunkás és a Faipari Munkások Szövetsége* a következő indítványt terjeszti a kongresszus elé:

Mondja ki az 1931 január 4—7-én Bucurestiben tartott országos szakszervezeti kongresszus, hogy azon szervezett munkások, akik városi tanácsokban fizetési tisztségeket töltenek be, amelyeket a munkásság képviselőiben nyertek el, ezen fizetésük egyrészét munkásmozgalmi célokra kötelesek áldozni és pedig a városi tanácsok fizetési tagjai közül, akik függetlenített alkalmazottak, városi fizetésűk, vagy rendszeres napi díjaik 50%-át, ha nem függetlenített alkalmazottak, akkor az azon helységben szokásos munkásmozgalmi titkárfizetésen túli összeg 50%-át tartoznak munkásmozgalmi célokra fizetni. Az 50%-ból 25% pártcélokra fordítandó, 25% pedig azon szakszervezet pénztárát illeti, amelyhez az illető munkás tartozik.

A bizottság véleménye szerint a fenti indítvány fölötti döntés nem a szakszervezeti kongresszus hatáskörébe tartozik. Ajánlja azonban, hogy a Szociáldemokrata Párt központi vezetősége a párt ügyviteli szabályzatának megalkotásánál az Építő és Faipari Munkások Szövetségének indítványát vegye figyelembe.

A kongresszus a bizottság javaslatát fogadta el.

5. *A kolozsvári vasutasszervezet* a következő indítványt terjeszti a kongresszus elé:

Kérjük a Bukarestben tartandó szakszervezeti kongresszust, hogy alábbi ügyünkkel foglalkozzon.

Tudomásunk van arról, hogy a CFR szövetség kongresszusán megbeszélés tárgyát képezte, hogy a tagok a vas- és fémmunkás szervezetből átléphetnek a vasutasszervezetbe, úgyhogy minden szerzett jogukat elismerik. Ezzel kapcsolatosan a következőket terjesztjük elő:

Kérjük a kongresszust, vegye figyelembe, hogy szövetségük útján a vasutasszervezetek a szakmai Internacionálénak és az Orsz. Szakszervezeti Tanács révén az amszterdami szakszervezeti Internacionálénak is tagjai és minthogy a vasutasszövetség a vas- és fémmunkás szervezetből átlépők teljes jogait elismeri, úgy a vas- és fémmunkás szervezetek is legyenek kötelesek a mi tagjainkat ugyanazokkal a jogokkal visszavenni, amelyeket a vasutasszervezetbe való átlépés előtt már megszereztek és ezen jogokat a vissza-

lépés napjától kezdve érvényesíthessék, nem úgy, mint az új tagok, akik csak 52 hét után jutnak jogaikhoz.

A bizottság indítványozza, hogy a kongresszus ne bocsátkozzon vitába a kolozsvári vasutasszervezet előterjesztése felett, hanem bizza a két érdekelt szövetségre, hogy egymás között megegyezést létesítsenek. Egyébként a bizottság véleménye az, hogy nem is tartozik a kongresszus hatáskörébe oly kérdésekben határozatokat hozni, amelyek a szövetségek alapszabályainak rendelkezéseivel ellenkeznek.

A kongresszus a javaslattevő bizottság véleményét tette magáévá.

6. *A Dohány- és Gyufagyári Munkások Szövetsége* a javaslattevő bizottság útján a következő javaslatot terjeszti a kongresszus elé:

A Dohány- és Gyufagyári Munkások Szövetségének kongresszusi kiküldöttei szövetségünk belső szervezeti érdekeinek védelmében javasoljuk, hogy Téglás András elvtárs ügyének tisztázására egy újabb vizsgálóbizottság küldessék ki. Ezen indítványunk indoka az, hogy Téglás András elvtárs 1930 június vagy július havában szervezeti érdekből volt kénytelen a sepsiszentgyörgyi dohánygyári munkások szervezetébe belépni, mert a dohánygyár igazgatósága ragaszkodott ahhoz, hogy a szervezet tagjaival tárgyaljon. Így tehát Téglás elvtárs akkor, amikor a vasmunkás szervezet kizárta, már a sepsiszentgyörgyi dohánygyári munkások szervezetének aktiv tagja volt.

A javaslattevő bizottság az indítvány elutasítását javasolja, mivel a Vas- és Fémmunkás Szövetség kongresszusának hozandó határozatát a szakszervezeti kongresszus nem előzheti meg.

A kongresszus a javaslattevő bizottság indítványát fogadta el.

Előadó elvtárs ezután a *Bányaipari Munkások Szövetségének* a következő indítványát terjeszti elő:

Az 1931. évi január hó 4—7-én tartott országos szakszervezeti kongresszus megállapítja, hogy a kormány egyes tagjainak bátorítására a munkáltatók a munkások béreinek leszállításáért és és a munkásvédelmi törvények egyes rendelkezéseinek megváltoztatásáért az egész vonalon támadást indítottak.

A bérek elleni támadások úgy az egyes, mint a koncentrált magánvállalatoknál, valamint az állami érc- és sóbányáknál is észlelhetők, az utóbbi napokban pedig a szénbányatársulatok jelentették be, hogy a béreket az egész Zsilvölgyében 15 százalékkal leszállítják.

A szakszervezeti kongresszus megállapítja, hogy ez az antiszociális politika csakis a mai ipari krízis okai és megoldási módzatai fel nem ismerésének következménye. A bérek leszállításával a krízist nem lehet megoldani, mert ezáltal csak a tömegek fogyasztóképeségét csökkentik, ami a mainál sokkal szörnyűbb elszegényedéshez és a tömegek kétségbeeséséhez vezet.

A szakszervezeti kongresszus a legenergikusabban tiltakozik a munkáltatóknak kormánytámogatással megindított akciója ellen és azt kívánja a kormánytól, hogy az ily antiszociális akciókat ne

támogassa, viszont a még szervezetlen munkásságot a fenyegető veszedelemekre figyelmezteti.

Megállapítja még a szakszervezeti kongresszus, hogy az elbocsátások az egész országban, sőt egyes állami vállalatoknál, ugymint a CFR-nél és a dohánygyárakban is folyamatban vannak. A kormány kötelessége, hogy a vállalatokat az elbocsátások be- szüntetésére és az elbocsátott munkások visszavételére kötelezze, mert máskülönben a munkanélküliség fenyegető méreteket ölt.

A kongresszus szervezkedésre hívja fel a munkásságot, mert csak szakszervezetekben tömörülve fejthetnek ki ellenállást a munkáltatók támadásaival szemben és csak ezen az uton kényszeríthetjük a kormányt, hogy tartsa be a munkások jogainak tiszteletben- tartására vállalt kötelezettségeit.

A kongresszus az indítványt egyhangulag elfogadta.

A Dohány- és Gyufagyári Munkások Országos Szövetsége a követ- kező indítványt terjeszti a kongresszus elé :

A CAM vállalatainál foglalkoztatott dohány- és gyufagyári (RMS) munkások indítványozzák, hogy a kongresszus tiltakozzon az igazgatóságok munkáselbocsátási szándékai ellen és utasítja a kongresszus az Országos Szakszervezeti Tanácsot, hogy a körülményekhez képest tegyen meg minden lehető, hogy a tervbe vett több száz munkás elbocsátását megakadályozza.

Az általános gazdasági krízisre és a nagymérvű munkahiányra való tekintettel megengedhetetlen, hogy éppen az állami autonóm vállalatok növeljék a munkanélküliek számát, ami a magánvállalatok munkáltatóit még nagyobb mérvű elbocsátásokra készítheti.

A kongresszus az indítványt elfogadta.

Az Építő- és Faipari Munkások Szövetségei részéről a bizottság a következő indítványt terjeszti a kongresszus elé :

Mondja ki az 1931 január 4—7-én Bucureştiben tartott országos szakszervezeti kongresszus, hogy egyrészt a vidéki szervezetek és országos központ közötti kapcsolat megerősítése, másrészt az egyes szövetségek, vidéki szervezetek és helyi szaktanácsok országos és nemzetközi ügyekben való rendszeres tájékoztatása érdekében az Országos Szaktanács — az alapszabályok 19. szakaszának megfelelően — feltétlenül jelentessen meg havonként, vagy legalább negyedévenként három nyelvű szakszervezeti közlönyt. A szakszervezeti közlönyt a munkásmozgalmi szervek illetményként kapják. Anyagi fedezet hiányában a szakszervezeti közlöny könyomás uton, vagy körleveleknél használatos házi sokszorosítással is megjelentethető.

A kongresszus elnöke megállapítja, hogy a fenti indítvány úgy a szervezés és propaganda, mint a szaktanácsi járulék napirendi pontjainál beterjesztett és elfogadott határozati javaslatokban benfoglaltatott, úgy- hogy az *önmagától eszik*.

Ezután az *Építő és Faipari Munkások Szövetségeinek* alábbi indítványa következik :

Mondja ki az 1931 január 4—7-én Bucureștiben tartott országos szakszervezeti kongresszus, hogy a jövőben az Országos Szakszervezeti Tanács köteles a szakszervezeti kongresszus napirendi anyagának vázlatos alapelveit s az általa előterjesztendő határozati javaslatokat előzetes tájékoztatás és megtárgyalhatás végett legalább 4 héttel a kongresszus előtt a részvételre jogosult szövetségeknek megküldeni, illetve a szakszervezeti közlönyben közzé tenni. *Azzal a módosítással, hogy a határozat csak az erkölcsi és anyagi jelentésre vonatkozik, a kongresszus az indítványt elfogadta.*

Ugyancsak az *Építő- és Faipari Munkások Szövetségei* a következő indítványt terjesztik a kongresszus elé:

Mondja ki az 1931 január 4—7-én tartott országos szakszervezeti kongresszus, hogy az egy szakmához tartozó munkások az ország területén csak egy szövetséget alkothatnak. Az egyes tartományokban működő tartományi federációk kötelesek — autonómiájuk esetleges fentartása mellett — az ország egész területére kiterjedő országos federációjukat a legrövidebb időn belül megalakítani.

A rokonszaktmák federációi a rájuk háruló feladatok könnyebb elvégzése érdekében országos közös federációt alkothatnak.

Továbbá mondja ki a kongresszus, hogy egyetlen szövetség sem vehet fel tagjai közé más szövetségben tömörült szakmákhoz tartozó munkásokat, akiknek az illető községben szakmai csoportja működik.

Szervezett munkások vegyes csoportokba csak addig tartozhatnak, amíg szakmájuk szövetsége helyi csoportjának megalakításához nincsenek kellő számban.

A vegyes csoportok felett az irányítás és felügyelet joga a helyi, tartományi és végső fokon az Országos Szakszervezeti Tanácsot illeti.

A kongresszus az indítványt a javaslattevő bizottság ama hozzáadásával fogadta el, hogy *annak tanulmányozásával és esetleges alkalmazásával a Szaktanács vezetőségét bizzák meg.*

Az Építő- és Faipari Munkások Szövetsége a szatmári Munkásokotthon ügyében a következő javaslatot terjesztik a kongresszus elé:

Az 1931 január 4—7-én tartott országos szakszervezeti kongresszus határozatilag kimondja, hogy szatmári szervezeteink munkásokotthonépítési törekvéseit a romániai szervezett munkásság érdekében valónak tekinti és azt a leghathatósabban támogatni kívánja.

Ezen terv keresztültvitele érdekében a kongresszus felhívást intéz összes szervezeteinkhez, hogy azok anyagi helyzetük szerint 1931 május 1-ig adományokat szavazzanak meg, valamint tagjaik között gyűjtéseket rendezzenek.

A kongresszus minden szervezettől és minden szervezett munkástól elvárja, hogy szatmári elvtársaink törekvését a legteljesebb odaadással támogassa, annál is inkább, mert a szatmári

munkásotthon felépítésével szervezeteink épületének egyik pillérét erősítjük meg.

A javaslattevő bizottság az indítványt eredeti formájában nem ajánlja elfogadásra. Szükségesnek tartja azonban, hogy a kongresszus felhívja Szatmár szervezett munkásságát, hogy a munkásotthon felépítése érdekében hozzanak meg minden lehető áldozatot.

A kongresszus a javaslattevő bizottság indítványt fogadta el.

A Romániai Vendégipari Munkások Országos Szövetsége 37 kongresszusi kiküldött aláírásával támogatva, a következő indítvány előterjesztését kérte:

A Romániai Vendégipari Munkások Országos Szövetsége a következő határozati javaslat elfogadását kéri az 1931 január hó 4—7-iki országos szakszervezeti kongresszustól:

Az Országos Szakszervezeti Tanács és a szociáldemokrata parlamenti frakció kövessen el minden lehető, hogy a 8 órai munkaidőt a vendégipari üzemekbe is bevezessék és be is tartassák azt. Ugyanis a vendégipari alkalmazott, aki gyermekkortól kezdve munkaközben naponta kilométereket szalad, a 12—14 órás munkaidő mellett élete delén, idő előtt megrokkban, munkaképtelenné válik. Ezután már a munkáltatók nem hajlandók üzemekbe befogadni és az így mankánélkülivé vált családfenntartó vendégipari munkás családjával együtt végnélküli tétlenségre kárhoztatva a legszörnyűbb nyomorban és nélkülözésben kell tengődjön.

A 8 órai munkaidő bevezetésével elérhető lenne az évek óta tartó nagy munkanélküliség megszűnése is.

A Vendégipari Alkalmazottak Országos Szövetsége tiltakozik az ellen, hogy a munkaügyi felügyelőségek véleménye alapján a munkaügyi minisztérium cechkasszirnők és pincérlányok tartását engedélyezze, mert ezáltal csak az alkoholizálást és a vendégiparban a prostitúciót növeli és a munkanélküli szakképzett vendégipari alkalmazottak számát is nagy számban szaporítják.

A kongresszus utasítsa az országos szakszervezeti tanácsot, hogy keresse meg a szociáldemokrata párt parlamenti frakcióját, hogy a parlamentben tegyék szóvá és követeljék a vendégipari alkalmazottak sérelmeinek orvoslását és éppen így az 1930 február 27-én szövetségünk által az országos szaktanácsnak megküldött óvadék- és hitelezési törvényjavaslatot is a legközelebbi parlamenti ülősszakban terjesszék be és kövessenek el minden lehető, hogy azt törvényerőre emeljék.

A javaslattevő bizottság ajánlása alapján a kongresszus *az indítványt elfogadta.*

Popovici Constantin elvtárs a kongresszus ügyrendjében előírt aláírásoktól támogatva, a következő indítványt terjesztette a kongresszus elé:

1. Hogy a jövőben a mozgalom alkalmazottainak fizetése körül keletkező minden gyanúsításnak és a gyanúsítások nyomában mozgalmunkkal szemben keletkező kedvezőtlen híreknek elejét lehessen venni, a kongresszus határozza el a mozgalom alkalmazottai fizetési szabályzatának kidolgozását.

2. A mozgalmon kívülálló intézményekhez, vagy bizottságokba való kiküldetésből származó, bármily formájú járandóságok a kiküldő szervezethez fizetessék be, ami után az illető vezetőségek megállapítják, hogy a költségekre, esetleg a létfenntartáshoz szükséges fizetésre a szervezet képviselőinek mily összegeket utalnak ki.

A javaslattevő bizottság az indítványnak a fizetési szabályzatra vonatkozó részét elfogadásra ajánlja, ami pedig az indítvány 2. pontját illeti, a bizottság javasolja, hogy a kongresszus bizza meg a Szaktanács vezetését, hogy a külföldi munkásmozgalom vezető fórumaitól szerezze be a szükséges információkat és azok tanulmányozása alapján állítson össze egy megfelelő szabályzatot.

A kongresszus a javaslattevő bizottság indítványt elfogadta.

Ugyancsak *Popovici* Constantin elvtárs részéről érkezett a következő indítvány is:

A kongresszus ama óhajának ad kifejezést, hogy az Országos Szakszervezeti Tanács dolgozzon ki egy működési szabályzatot, amely terjedjen ki úgy a vezetőség, mint az alkalmazottak tevékenységére is. Ugyanakkor a szervezetekkel kapcsolatos, irányító és utmutató munkájában az energikusabb akciók és a tömegakarát szempontjai vezessék.

A bizottság az Országos Szaktanács vezetésének és alkalmazottainak tevékenységével kapcsolatos működési szabályzat megalkotására vonatkozó részt elfogadásra ajánlja.

Az indítvány második részével kapcsolatosan a bizottság annak a véleményének ad kifejezést, hogy az igazságtalan és indokolatlan. A bizottság tagjaiban az a meggyőződés él, hogy a Szaktanácsot a múltban is ez a szellem vezette és ez a tradicionális harci szellem fogja irányítani a jövő tevékenységében is.

A kongresszus a bizottság javaslatát fogadta el.

Az Ifjumunkás Szövetség kiküldötte, *Cărpiniș* Ioan elvtárs, a kongresszus ügyrendjében előírt számú kiküldött elvtárstól támogatva, a következő indítványt terjeszti a kongresszus elé:

Mindazon szervezetek, melyeknek ötnél több 20 éven aluli tagjuk van, alakítsanak ifjumunkás csoportot, amely az illető szervezet irányítása és ellenőrzése mellett működjék. A szervezetek kötelesek a lehetőséghez képest ezen ifjumunkás szervezeteknek erkölcsi és anyagi támogatást nyújtani.

Azoknak a fiatal szervezett munkásoknak, akik ugyanabban a helységben pártszervezethez is tartozhatnak, az az előnyük is megvan, hogy tevékenységükben a pártszervezet is segítségükre lesz. *Az indítványt a kongresszus egyhangulag elfogadta.*

Az indítványok letárgyalása után elnök elvtárs bejelenti, hogy a napirendi pontokat a kongresszus kimerítette és átadja a szót *Tayerle* elvtársnak.

Tayerle elvtárs beszéde

Őszinte öröm tölt el, hogy résztvehettem a romániai szervezett munkásság kongresszusán, mert alkalmam volt megismerni a nehézségeket, amelyekkel a romániai szakszervezeti mozgalomnak meg kell küzdenie, de láthattam a kitartó munka nyomán keletkező fejlődését is.

A háboru utáni viszonyok új rendje állított bennünket azon nagy problémák elé, amelyeket a többfajta nemzetiséghez tartozó munkásságot magában foglaló országok dolgozóinak kell megoldani. A romániai szakszervezeti mozgalom gyakorlatilag alkalmazza a nemzetköziség evangéliumát és a közös szervezetekben a különböző nemzetiségű munkások nevelését a fejlődés jegyében végzi. Ez nem könnyű, de annál érdemesebb feladat, mert az elért eredmények bebizonyítják a világ előtt, hogy közös megértéssel a nemzetiségi problémákat is meg lehet oldani.

Az erők és a szövetségek központosításáért a munkát továbbra is folytatni kell. Ha azt akarják, hogy hatalmas központi szervezeteik legyenek, mint ahogy a szövetségeknek szükségük is van arra gazdasági harcaikban, úgy erre a munkára feltétlenül szükségük van. A kongresszus tárgyalta a mozgalom gazdasági és politikai tennivalóit és végkövetkeztetésképpen újólág hitet tett a nemzetközi szakszervezeti mozgalom célkitűzései mellett.

Legyenek meggyőződve róla, hogy a Szakszervezeti Internacionálé önök mellett áll, de meg kell mondjam őszintén: a romániai szakszervezeti mozgalomnak is elsősorban a saját erejére kell támaszkodnia, mert csak akkor válthatják valóra az itt hozott határozatokat. A mi határozataink pedig nem szabad, hogy papíron maradjanak, hanem meg kell legyenek a valóráváltáshoz szükséges eszközeink.

A szakszervezeti mozgalom ereje nemcsak a tagoknak a szövetségekkel, hanem a szövetségeknek a szaktanáccsal szembeni őszinte kötelelességteljesítéséből is fakad.

Ha eredményesen akarjuk legyőzni a kapitalista társadalom hibáit és hiányosságait, szervezeteink belső rendje hiányosságainak elbírálásához és azok megszüntetéséhez is meg kell legyen a bátorságunk. Az egészséges kritika nem árthat, de magától értődik, hogy a kritika olyan természetű kell legyen, amelyben ne rejtőzzenek más célok s csak a kollektív munkálkodás biztosítását szolgálja. Vagyis olyan kritika, amely nem rombol, hanem összekapcsol.

Igazán boldog vagyok, hogy néhány órát önök között tölthettem. Bárha nem ismerem az önök nyelvét, mégis megéreztem, hogy nemcsak rideg érdekszálak fűznek egymáshoz, hanem szíveink is ugyanazon ütemre vernek.

Eltársaim, annyi őszinte barátra leltem önök között, hogy igazán teljesen otthon éreztem magam. Fogadják ezért legmelegebb köszönetemet.

Az önök munkájáról nemcsak a Szakszervezeti Internacionálénak, hanem az én csehszlovákiai központomnak is jelentést teszek.

Remélem, hogy a testvéri kapcsolat továbbra is fennmarad közöttünk, mert mint szomszédok nagyon sok gazdasági és politikai kérdésben találkoznak érdekeink. A kölcsönös megismerés a közös megerősödésre vezet a kapitalizmussal szemben, amely nálunk éppen úgy, mint önöknél úgy

a szakszervezetek követeléseit, mint a munkások megélhetési nivóját állandóan fenyegeti.

Az önök szép országának szép jövője van és máris az új Európa egyik fontos tényezőjévé fejlődött. Az ideofejlődött országoktól helyzetük nagy áldozatokat követel, ezek az áldozatok azonban nem a tőkét, hanem a munkásosztályt terhelik. A nép gazdasági és kulturális nivóját nem Bukarest fényes palotáiról, hanem a dolgozó osztály bérei és munkafeltételei után ítéelhetjük meg. Ezért az itt elfogadott határozati javaslatokban kifejezésre is juttatták azokat a követeléseket, amelyek más országokban már valósággá váltak, vagy amelyekért még más országokban is küzdenek.

Megelégedéssel kell megállapítsam, hogy határozataikban nem felejtették el kihangsúlyozni, hogy a követelések valóraváltását csak hatalmas szakszervezetek harcolhatják ki, olyan szakszervezetekkel, amelyeknek erejét nemcsak nagy taglétszám, hanem a meggyőződés és az öntudat is teszi.

A szakszervezeti mozgalom követeléseinek munkásvédelmi törvényekben való biztosítása érdekében a legszorosabb együttműködés a szociáldemokrata párttal elmaradhatatlan, mert a parlamentben csak a szociáldemokrata képviselők védik a munkásosztály érdekeit. A munkásosztály harci taktikájának megállapításához nem vehetünk példát sem Oroszországtól, sem Olaszországtól. A munkásosztály felszabadítására a legcélravezetőbb eszköz csak az igazi demokrácia. A gazdasági demokráciához csak a politikai demokrácián keresztül vezet az út. A demokrácia nemcsak a szociálpolitikai törvények megalkotásának, hanem azok végrehajtásának is előfeltétele.

Nem csekély kötelezettséget vállaltak önök magukra, de a romániai szakszervezeti mozgalom eddigi munkája és sikerei azt bizonyítják, hogy be tudja tölteni a reá váró feladatot.

Úgy a szakszervezeti Internacionálé, mint a csehszlovákiai szakszervezeti mozgalom nevében ismételtlen sikert és győzelmet kívánok mozgalmuknak.

Éljen a Romániai Munkásszövetségek Országos Tanácsa!

Éljen az együttműködés a szakszervezeti Internacionáléval!

Viszontlátásra!

Tayerle elvtárs beszédét a kongresszus hosszas és lelkes tapsa és a szakszervezeti Internacionálé éljenzése követte.

Flueraş elvtárs elnöki záróbeszéde

Flueraş elvtárs először is a szakszervezeti Internacionálé kiküldöttjének mondott köszönetet, aki odaadó figyelemmel követte a kongresszus tárgyalásait. Ama reményének ad kifejezést, hogy Tayerle elvtárs — dacára a nagy nehézségeknek, amellyel a mi mozgalmunknak küzdenie kell — az Internacionálénak oly jelentést tehet, amely megerősíti a bizodalmat, hogy a romániai szervezett proletáriátus beteljesíti a nemzetközi szakszervezeti mozgalom hozzá fűzött reményeit.

A romániai munkásosztály helyzetét elsősorban az jellemzi, hogy a nemzetközi egyezmények ratifikálásával létesített munkásvédelmi tör-

vényeket nem tartják tiszteletben. A második jellemző jelenség a gazdasági krízis a velejáró munkanélküliséggel és a munkáltatók támadásaival és végül az uralkodóosztály képviselőinek rövidlátása és csökönysége napjaink problémáival szemben.

Természetes, hogy ebben a helyzetben a mozgalom nemcsak a kongresszusi határozatok végrehajtásáért kell hősies harcot vívjon, hanem azért is, hogy a reakciós tőkésosztály terrorjától megfélemlített munkástömegek között felvilágosító és szervezőmunkát végezhessünk.

Az Országos Szaktanács most megválasztott vezetősége nevében Flueraş elvtárs biztosítja a kongresszuson résztvevő küldötteket és a szakszervezeti Internacionálé küldötteit is, hogy az adottságokat és lehetőségeket sohasem tévesztik szem elől. Azonban ha a körülmények és a munkásosztály érdekeinek védelme éles harcot fog követelni, az Országos Szakszervezeti Tanács az élen fog állni és bármily sötétségen is kell keresztültörjünk, a Szaktanács vezetősége az élen marad.

Flueraş elvtárs beszéde végén felhívta a kongresszusi küldötteket, hogy a munkásosztály tömegei erejének egyesítése érdekében mindenütt terjesszék a szervezkedés eszméjét, hogy küzdelmeink az emberiség szebb jövőjét minél hamarabb meghozhassák.

Ezzel Flueraş elvtárs a kongresszus tanácskozásait befejezettnek nyilvánította. A kongresszus küldöttei az Internacionálé akkordjai mellett hagyták el a kongresszus színhelyét.

TARTALOMJEGYZÉK:

ELSŐ RÉSZ

Oldal

Bevezetés	3
A nemzetközi gazdasági helyzet	6

Az ország gazdasági helyzete :

A mezőgazdaság	9
Az ipar	12

A munkásosztály gazdasági helyzete :

A drágaság és a bérek	16
Az adópolitika és a munkásság	18
Szervezkedési és gyűlekezési szabadság	19
Munkásvédelmi törvények a gyakorlatban	21
A munkanélküliség	23
A munkanélküliség következményei : a) A rokkantségélyezés, b) Orvosi segélynyújtás, c) A belföldi munkások védelme, d) A francia kivándorlási egyezmény	25
Nemzetközi mozgalom	29

Szociálpolitika :

a) A nemzetközi egyezmények	29
b) Munkakamarák	31
c) A bányatörvény	32
d) A munkaszerződések törvénye	32
e) A tisztviselők munkaideje és munkaszünete	33
f) Az elbocsátások rendszere	35
A munkásbiztosítás	36
Harcok a munkafeltételek megjavításáért	42
A szakszervezeti szövetségek helyzete	46
A Romániai Szakszervezetek Országos Szövetségének pénztári forgalma 1926—1930	53

MÁSODIK RÉSZ

A romániai szakszervezetek 1931 január 4—7-én tartott országos kongresszusának jegyzőkönyve

Napirend	58
A kongresszus megnyitása	59
Bizottságok megválasztása	64
Erkölcsei jelentés	65

	Oldal
A mandátumigazoló bizottság jelentése .	67
Vita a jelentés fölött	68
A munkásosztály gazdasági helyzete és a munkanélküliség	71
Munkásvédelmi törvényhozás	74
A munkásbiztosítás . .	85
Szövetkezeti mozgalom	87
A szaktanácsi járulék ügye	88
Szervezés és propaganda . .	88
Az új vezetőség megválasztása .	92
A szellemi és testnevelés megszervezése .	95
Indítványok	101
A kongresszus bezárása	108

Helyreigazítás

A 49. oldalon a szövetségek kiadásairól szóló táblázatban a Vasutas, Magánalkalmazotti és Dohány- és Gyufagyári Munkások Szövetségeinek 1929. évi kiadásai a következőképp helyesbítendők :

Dohány- és gyufagyári	71.814
Magánalkalmazotti	691.292
Vasutas	276.639

